

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
KRŠKO,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Št. 19 leto XXII

CENA

6. november 1986

Študijska knjižnica
Mirana Jarca
68000 NOVO MESTO

VSEBINA

OBČINA TREBNJE

270. Dolgoročni plan občine Trebnje za obdobje od leta 1986 do leta 2000
271. Srednjeročni plan občine Trebnje za obdobje 1986—1990
272. Sklep o ugotovitvi, da je dogovor o temeljih družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1986—1990 sklenjen

OBČINA NOVO MESTO

273. Sklep o določitvi cen osnovnih komunalnih storitev

OBČINA NOVO MESTO

274. Sklep o javni razgrnitvi in akcijskega načrta kanalizacijskega sistema Dolenjske in Straža
275. Sklep o javni razgrnitvi osnove ureditvenega načrta za pokopališče v Šmihelu pri Novem mestu

MEDOBČINSKA OBJAVA

276. Odredba o višini stroškov voznškega izpita, preizkusa znanja predpisov o varnosti cestnega prometa in preverjanja voznškega znanja

Občina Trebnje

270.

Na podlagi 23. in 142. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 1/80), 94. člena statuta občine Trebnje ter smernic za dolgoročni plan občine Trebnje za obdobje od leta 1986 do leta 2000 so zbori skupščine občine Trebnje dne 21. 5. 1986 sprejeli

DOLGOROČNI PLAN OBČINE TREBNJE ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO LETA 2000

1. UVOD

Po zakonu o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije je dolgoročni plan opredeljen kot podlaga in splošna usmeritev za opredeljevanje in usklajeno reševanje nalog v srednjeročnih planih. Dolgoročni plan določa predvsem splošno orientacijo za razvoj gospodarstva in družbe ter dolgoročne cilje in smeri tega razvoja, kakor tudi spremembe v strukturi proizvodjalnih sil družbe in razvoj socialističnih samoupravnih produkcijskih odnosov, ki jih je potrebno uresničiti v obdobju, za katero se plan sprejema.

V skladu z določbami zakona so v dolgoročnem planu občine Trebnje za obdobje 1986—2000 opredeljeni temeljni cilji in usmeritve dolgoročnega razvoja na področjih, ki so pomembna za dolgoročni družbeni razvoj občine:

- demografija, zaposlovanje in kadrovska politika;
- razvoj področij dejavnosti, ki so skupnega in temeljnega pomena za skladnejši gospodarski, socialni in prostorski razvoj občine;
- razvoj delovnih in življenjskih pogojev delovnih ljudi in občanov;
- zasnova prostorske organizacije dejavnosti;
- zasnova namenske rabe prostora, ki opredeljuje namen in obseg območij za posamezne dejavnosti;
- varstvo in izboljšanje človekovega okolja;
- skladen razvoj območij občine;
- krepitev obrambne sposobnosti, varnosti in družbene samozaščite.

Ker so v dolgoročnem planu opredeljene le temeljne usmeritve razvoja, nujne za zagotovitev uresničevanja temeljnih družbenih interesov in potreb, ne vsebujejo materialnih obveznosti in odgovornosti.

Priprava dolgoročnega plana za obdobje 1986—2000 vsebuje tudi opredelitve dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, saj planiran razvoj za obdobje 1986—2000 sovпада z obdobjem druge in tretje faze uresničevanja programa stabilizacije.

2. RAZVOJNA IZHODIŠČA NA PREHODU V DOLGOROČNO OBDOBJE 1986—2000 V OBČINI TREBNJE

Razvoj občine Trebnje je bil do leta 1970 upočasnen, ker je njegova gospodarska rast bazirala izključno na kmetijstvu, vse ostale dejavnosti pa so bile zelo slabo razvite. Napredek se je začutil šele s sprejetjem zakona o pospeševanju razvoja manj razvitih območij v SR Sloveniji, ko je bila občina uvrščena med

manj razvite občine v republiki ter s tem deležna bonitet in ukrepov pospešenega razvoja. Spodbujevalni ukrepi so ugodno vplivali na porast naložb v proizvodne zmogljivosti v občini, saj je bilo v tem času zgrajenih več industrijskih objektov, ki so predstavljali nove kapacitete in zaposlili precej presežka delovne sile. Razvoj ostalih gospodarskih dejavnosti ni potekal tako hitro kot v industriji, zato se je pojavilo v tem petletnem obdobju neskladje med razvojem terciarnih in kvartalnih dejavnosti ter obsegom povpraševanja po teh dejavnostih in storitvah.

Za obdobje 1976—1980 je značilno nadaljevanje intenzivnega gospodarskega razvoja, saj je v tem obdobju družbeni proizvod rastel po povprečni letni stopnji 10%, zaposlovanje po stopnji 7,1% in produktivnost v gospodarstvu združenega dela po stopnji 2,7%. Intenziteta razvoja je bila dosežena predvsem v industriji, terciarne dejavnosti pa se še vedno niso razvijale sorazmerno z drugimi dejavnostmi. V tem obdobju je bilo veliko investicijskih vlaganj v gospodarsko infrastrukturo, oskrbo s pitno vodo ter v razvoj družbenega standarda.

Ob koncu leta 1980 je bila dosežena naslednja stopnja razvoja občine Trebnje: - od leta 1948 do leta 1977 je število prebivalstva občine Trebnje upadalo, po letu 1977 pa je začelo rahlo naraščati, tako da je odstotek porasta prebivalstva od leta 1971 do 1981 1,10%;

- število kmečkega prebivalstva se je s 37,94% (leta 1971) znižalo na 21,35 (v letu 1980);

- število zaposlenih prebivalcev občine Trebnje se je od leta 1975 do leta 1981 povečalo za 32,8%;

- število zaposlenih v občini Trebnje (delovna mesta) se je od leta 1975 do leta 1981 povečalo za 44,7%;

- doseženi družbeni proizvod na prebivalca se je s komaj 50,4% republiškega povprečja (1975) povzpел v letu 1980 na 66,3% republiškega povprečja.

S takimi rezultati in pozitivnimi trendi gibanj je občina Trebnje dosegla zadovoljivo raven razvoja, tako da ni več sodila v krog manj razvitih občin v Sloveniji, le do leta 1982 je še uživala bonitete prehodnega obdobja. Za razvoj po letu 1980 pa je značilno:

- realno zmanjševanje družbenega proizvoda, predvsem združenega dela (od leta 1980 do leta 1983 je znašal za 9%) ter zniževanje družbenega proizvoda na prebivalca (leta 1983 je znašal le 65,9% republiškega povprečja);

- povečanje števila zaposlenih v občini (delovna mesta) za 2,3%, v letu 1985 pa bo prišlo celo do znižanja;

- kadrovska struktura zaposlenih se od leta 1978 ni izboljšala kljub velikemu številu diplomantov s stalnim prebivališčem v občini, iz česar lahko sklepamo, da se visoko in višje šolsko izobražen kader zaposluje pretežno izven občine;

- zaradi slabšanja gospodarskega položaja v občini sta se močno znižala tudi osebni standard zaposlenih in družbeni standard, znižanje obeh standardov je v občini Trebnje močnejše kot v republiškem povprečju;

- od leta 1980 se je v gospodarstvu občine Trebnje močno znižala tudi akumulativna in reproduktivna sposobnost gospodarstva tako, da je precej pod povprečjem republike.

Ob prehodu v dolgoročno obdobje 1986—2000 lahko v občini Trebnje ugotovimo, da je naše izhodišče pospeševanja razvoja nazadovalo in se trenutno v letu 1985 na ključnih razvojnih področjih nahajamo na stopnji razvoja, ki smo ga dosegli v letih 1977—1978. Ker občina tudi v obdobju naslednjih petih let ne bo deležna širših družbenih bonitet in pospeševalnih ukrepov, mora naš nadaljnji razvoj bazirati na lastnih aktivnostih pri odpravljanju lastnih problemov in omejitvenih faktorjev, ki so predvsem na naslednjih področjih:

- v neustrezni panoi strukturi industrije, ki izhaja nad 50% iz kovinarsko in živilsko predelovalne industrije, obe panogi pa sta v republiki in v državi v slabšem položaju kot celotno gospodarstvo;

- v visoki stopnji odpisanosti opreme, velikemu deležu opreme iz uvoza (49%) ter nizki stopnji avtomatizacije delovnih priprav;

- v sorazmerno močni odvisnosti industrije od uvoza repromateriala, pretežno s konvertibilnega trga;
- v nezadostni oskrbljenosti občine z viri energije;
- v neskladnem razvoju posameznih gospodarskih področij, predvsem terciarne dejavnosti so preslabo razvite;
- doseganje večje kmetijske proizvodnje otežujejo: prevelika razdrobljenost kmetijskih površin, sorazmerno hitro zmanjševanje obdelovalnih kmetijskih zemljišč ter majhen delež kmetijskih površin v družbeni lasti;
- v slabem stanju primarne prometne infrastrukture;
- v izredno slabi izobrazbeni strukturi zaposlenih delavcev;
- razvojno in raziskovalno delo sta še v povojih;
- v preobsežni razvitosti družbenega standarda (kljub enotnim in zajamčenim pravicam), ki ga gospodarska razvitost občine, ob neustreznem obstoječem sistemu republiške solidarnosti, ne more ustrezno financirati;
- v neuklajenosti kapacitet družbenega standarda (trenutno prevelike v šolstvu in premajhne za potrebe otroškega varstva);
- v velikih finančnih obveznostih do že zgrajenih kapacitet družbenega standarda na eni strani, na drugi pa velika iztrošenost opreme;
- v neskladnem razvoju določenih pogojev za bivanje na vasi, ohranjanje v odseljevanju iz manj razvitih območij;
- v neustreznih preobrazbi in konfliktni rabi prostora ter nedorečenem urejanju ravninskega prostora;
- v degradaciji naravnega okolja;
- v razpršeni poselitvi v prostoru;
- v nezadostni komunalni opremljenosti;
- v nesorazmerju med družbeno in zasebno gradnjo.

Na področju urejanja prostora je bilo največ težav zaradi velike disperziranosti poselitve, saj je relativna koncentracija dosežena le v naseljih Trebnje, Mirna, Šentrupert, Mokronog ter delno v Velikem Gabru, Veliki Loki in Dobrniču. V 16 krajevnih skupnostih je skupaj 214 naselij ali z drugimi besedami: povprečna velikost naselja šteje 81 prebivalcev (ocena za leto 1985). S tem so neobhodno povezani stroški kvalitetnejše osnovne opreme in, po izgradnji, vzdrževanja le-te. Naslednja izmed značilnosti na tem področju je tudi ta, da nobeno naselje doslej še ni pridobilo pravega značaja urbanega naselja. Tako bo morala biti nadaljnja urbanistična politika usmerjena predvsem v ohranjanje kvalitetnih kmetijskih zemljišč, zagotavljanje osnovnih pogojev za bivanje na vasi, ohranjanje tipologije vasi in na drugi strani koncentracijo prebivalstva v vodilnih naseljih v občini, s poudarkom na vlogi občinskega središča.

Poleg razvojnih problemov in omejitvenih faktorjev ima občina Trebnje tudi določene prednosti v bodočem razvoju, ki so predvsem v možnostih razvoja kmetijstva, gozdarstva, turizma, trgovine, obrtništva ter industrije, ki bazira na domači surovini in industriji, ki je sposobna zagotoviti razvoj z lastnim znanjem in lastno tehnologijo.

3. CILJI IN USMERITVE DOLGOROČNEGA RAZVOJA OBČINE

3.1. Temeljni cilji in usmeritve

Temeljni cilji družbenega razvoja občine Trebnje v naslednjem dolgoročnem obdobju so skupni s cilji in usmeritvami republike Slovenije in države. Ti pogojevalni cilji, ki naj bi jih dosegli do leta 2000, so:

- krepitev družbenega in materialnega položaja delovnih ljudi in občanov, ki mora temeljiti na delu in rezultatih živega in minulega dela in na zagotavljanju dinamične gospodarske rasti na kakovostnih temeljih ter na stabilnih osnovah;
- z nadaljnjim razvojem socialističnega samoupravljanja bodo dani pogoji, da bodo delavci in delovni ljudje vse bolj neposredno obvladovali pogoje in rezultate svojega dela in družbeno reprodukcijska sredstva, uresničevanje tega cilja in usmeritve bo odpiralo pot sodobni ekonomiji, utemeljeni na blagovni proizvodnji v sistemu družbene lastnine in socialističnega samoupravljanja;
- s krepitvijo materialne osnove bodo dani pogoji za vsestansko in kakovostno zadovoljevanje človekovih osebnih, družbenih, materialnih, socialnih, kulturnih in bivalnih potreb in interesov ter zagotavljali celovitost pri uveljavljanju teh potreb;
- eden izmed pogojev dolgoročnega razvoja bo temeljil na doseganju polne zaposlenosti; ob pogoju produktivnega zaposlovanja bomo ta cilj lahko dosegli s preusmeritvami zaposlenosti v gospodarstvu in družbenih dejavnostih;
- ob upoštevanju notranjih in zunanjih okoliščin bomo zagotovili spodbudnejše pogoje in razmere za razvoj znanosti, tehnike, tehnologije, izobraževanja, organizacije dela in informatike, z neobhodnim izborom in usmeritvijo na tista področja, kjer bomo mogli ustvariti sposobna inovativna jedra;
- z ovrednotenjem specifičnih prednosti posameznih območij, ki izhajajo iz njihovega naravnega, kadrovskega in ustvarjenega bogastva, bomo zagotavljali osnove za čim ugodnejšo razporeditev ekonomskih in socialnih aktivnosti v prostoru;
- ob upoštevanju prednosti in omejitev posameznih območij, ki izhajajo iz njihovega naravnega, demografskega in družbenega bogastva, bomo uresničevali politiko skladnega razvoja občine;
- razvijali bomo splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito z nenehnim povečevanjem učinkovitosti, mobilnosti in celovitosti obrambe in samozaščitne sposobnosti in odpornosti družbe za preprečevanje vseh vrst družbeno škodljivih pojavov in delovanj.

3.2. Cilji in usmeritve gospodarskega razvoja občine Trebnje do leta 2000

Osnovni cilj gospodarskega razvoja občine Trebnje do leta 2000 je zagotoviti pospešen gospodarski razvoj občine, tako da se bomo leta 2000 približali povpre-

čju razvoja republike in da bomo dosegli 100% republiškega povprečja družbenega proizvoda na prebivalca.

Temu osnovnemu cilju so podrejeni naslednji cilji in usmeritve:

- izvajali bomo načrt gospodarske stabilizacije in do leta 1990 načrtno odpravili žarišča nerentabilnega poslovanja in izgub;
- izvajali bomo načrtno preusmerjanje proizvodnje in storitev, racionalizirali poslovanje, izboljšali ekonomičnost poslovanja ter s tem izboljšali dohodek na delavca in povprečno uporabljena poslovna sredstva v dejavnostih, ki so manj donosne od republiškega povprečja teh dejavnosti do leta 1990;
- nadaljevali s preusmerjanjem proizvodnje in storitev na razvojno in tehnološko zanimive programe, ki imajo dolgoročne možnosti za doseganje večjega dohodka na delavca;
- preusmerjali proizvodnjo v izdelavo izvozne konkurenčnih proizvodov ter pospeševali tudi druge oblike mednarodnega sodelovanja na dolgoročnih osnovah;
- prosta reprodukcijska sredstva bomo prioriteto namenili za zamenjavo tehnološko zastarele in odpisane proizvodne opreme predvsem na tistih proizvodnih programih, ki imajo dolgoročne možnosti izvoza in temeljijo na višji stopnji predelave ter lastnem tehnološkem znanju do leta 1990, po letu 1990 pa bomo postopoma uvajali v proizvodne procese le visoko mehanizirano in avtomatizirano opremo;
- povečali bomo kvaliteto in izobrazbeno raven delovne sile ter jo usposabljali za razvojno raziskovalno delo;
- povečali bomo vlaganja v razvojno raziskovalno delo kot osnovo za razvoj intenzivnega tehnično-tehnološkega razvoja gospodarstva;
- postopno bomo odpravljali strukturna nesorazmerja med dejavnostmi gospodarstva, do leta 1990 bomo odpravili prioriteto tista nesorazmerja, ki predstavljajo specifične omejitve nadaljnega razvoja;
- pospeševali bomo razvoj prednostnih dejavnosti v občini in si s tem zagotovili določeno prednost v nadaljnjem razvoju;
- nadaljevali bomo s pospeševanjem dohodkovnega in poslovno-tehničnega povezovanja med dejavnostmi primarnega, sekundarnega in terciarnega sektorja;
- aktivno bomo iskali možnosti za vlaganja sredstev OZD izven občine Trebnje prek oblik združevanja sredstev z obstoječimi OZD v občini in z neposrednimi vlaganji;
- povečali bomo obseg tržne kmetijske proizvodnje in čimbolj smotrno izkoriščali obstoječe kmetijske površine ter pridobivali nove;
- dolgoročno bomo varovali kmetijska in gozdna zemljišča, zlasti tam, kjer je omogočena intenzivna kmetijska proizvodnja ter ugoden naravni prirast lesne mase;
- zagotovili bomo boljše možnosti za preskrbo prebivalstva in gospodarstva z energetskimi viri ter razvijali proizvodne programe in storitve, v katerih bo zagotovljena manjša poraba energije na enoto proizvoda ali storitve;
- smotrno bomo izkoriščali obstoječe rudnine z upoštevanjem omejitev in pogojev eksploatacije;
- zagotovili bomo prebivalstvu in potrebam turizma vsaj osnovno preskrbo z živilskimi proizvodi, tehničnim blagom, kvalitetnimi gostinskimi storitvami ter nočitvenimi kapacitetami in s storitvami drobnega gospodarstva;
- nadaljevali bomo s pospešenim razvojem drobnega gospodarstva, družbenega in zasebnega sektorja ter pospeševali organizirano povezovanje proizvodnega zasebnega obrtništva z družbenim delom gospodarstva;
- nadaljevali bomo s podružbljanjem družbenega sistema informiranja za potrebe gospodarstva;
- pospeševali in krepili bomo zavarovalno zaščito ter se zavzemali za optimalno zavarovanje premoženja organizacij združenega dela gospodarstva.

3.3. Cilji in usmeritve razvoja družbenih dejavnosti in socialnega standarda

Raven zadovoljevanja družbenih in socialnih potreb prebivalstva občine Trebnje bo odvisna od razpoložljivih dohodkovnih možnosti, ki bodo do leta 1990 še relativno skromne, od leta 1990 do leta 2000 pa se bodo postopoma izboljšale.

Razvoj družbenih dejavnosti in socialnega standarda bomo razvijali, sledeč naslednjim ciljem in usmeritvam:

1. Na področju družbenih dejavnosti:

- nadaljevali bomo s prestrukturiranjem družbenih dejavnosti z iskanjem novih načinov izvajanja dejavnosti ter z ustrezno delitvijo dela;
- ob sedanjih načinih zadovoljevanja družbenih potreb bomo razvijali tudi cenejše in varnejše načine, ki pa ne bodo manj kakovostni;
- nekatere oblike zadovoljevanja tistih potreb, ki ne pomenijo osnovne dogovorjene ravni, bomo prenesli iz kolektivne na individualno raven;
- hitreje bomo povečevali dostopnost storitev družbenih dejavnosti in tistih področij, kjer prebivalci zaradi slabše razvitosti družbenih dejavnosti nimajo enakih možnosti za svoj razvoj in razvoj svojega območja;
- investicije bodo do leta 1990 namenjene predvsem za nabavo najnujnejše opreme, po letu 1990 pa v objekte, kjer so problemi najbolj pereči in ki pomenijo približevanje republiškim normativom in usklajevanju kapacitet v širšem prostoru.

2. Na področju socialnega standarda:

- do leta 2000 bomo zagotovili, da si bo vsak delavec z lastnim delom zagotavljal socialno varnost;
- odpravljali bomo neupravičene socialne razlike z odpravljanjem vzrokov nastajanja razlik;
- večje socialne probleme, ki ne izhajajo iz nedela, bomo reševali s sistemom solidarnosti;
- posebna skrb bo namenjena reševanju socialnega statuta mladih družin, invalidnim osebam, osebam z motnjami v telesnem in duševnem razvoju in Romom;

- organizirali bomo oblike socialnih pomoči ter medosedske pomoči ostarelim ali bolnim prebivalcem;
- center za socialno delo in zdravstveni dom bomo organizirali tako, da bo možno reševanje problemov alkoholizma ter drugih osebnostnih motenj ter skrb za človeka, ki se znajde v življenjski stiski.

3.4. Cilji in izhodišča razvoja v prostoru

Pri zasnovi bodočega sistema poselitve moramo izhajati iz ciljev skladnejšega gospodarskega razvoja v občini, s tem da bo potrebno bodočo poselitvev in organizacijo dejavnosti v prostoru usmerjati kot ukrep proti nesmotni preobrazbi prostora. Izhodišča pri urejanju prostora so torej naslednja:

- za zagotovitev dolgoročnih prostorskih možnosti za razvoj naselij, kmetijstva, gozdarstva, za pridobivanje mineralnih surovin, za oskrbo s pitno vodo, distribucijo energije, za razvoj prometne in infrastrukturnega omrežja predhodno ekonomsko vsestransko preveriti načrtovane posege;
- razvoj stanovanjskih, proizvodnih, oskrbnih in storitvenih zmogljivosti usklajevati po posameznih območjih;
- izboljšati pogoje za bivanje in delo vseh prebivalcev občine s primerno dostopnostjo do delovnih mest, oskrbnih in storitvenih dejavnosti;
- zagotoviti pogoje za nadaljnjo rast bivalnega in komunalnega standarda in kulturnega življenja v hribovitih območjih, s ciljem ohranitve poselitve;
- intenzivirati kmetijsko proizvodnjo in gozdarstvo ter ohranjati kulturno krajino in obrambno sposobnost v višje ležečih in odročnejših predelih občine;
- v strnjenejših naseljih zagotoviti kvalitetno in zdravo okolje in ekološko ravnovesje z vključevanjem ekološko ustreznih tehnologij proizvodnje, torej z izborom proizvodnih programov glede na občutljivost okolja;
- z organiziranim zbiranjem in ravnanjem z odpadki zagotoviti smotne preventivne dejavnosti in kulturnega izgleda naselij;
- aktivno varovati naravno in kulturno dediščino na podlagi kvalitetnih in kompleksnih programov;
- s pravočasno pripravo prostorskih oziroma urbanističnih dokumentov, ki bodo osnova za uresničitev načrtovanih naložb, usmerjati in nadzorovati razvoj po naseljih;
- kvalitetna urbanistična dokumentacija bo osnova za primerno stavbnozemljiško politiko, s tem da je pogoj za uresničevanje razvoja pravočasno pridobivanje in urejanje stavbnih zemljišč, enaka pozornost urejanja bo posvečena intenzivne se razvijajočim naseljem, kakor tudi naseljem, kjer je predvidena le dopolnilna gradnja in prenova;
- varovati turistično in rekreacijsko zanimiva območja pred nadaljnjim širjenjem počitniških objektov, novih območij sekundarnih bivališč ne bomo odpirali, razen ko gre za adaptacije obstoječih objektov v okviru naselij ali objektov samostojnih domačij;
- nadaljnje širjenje vinogradniških območij in gradnja zidanic bo usklajena z dejanskimi potrebami in posebnimi pogoji za ohranjanje tipične krajine;
- preobrazbo prostora in njegovo rabo bomo podredili varovanju podtalnice na podlagi določitve vodozbirnih območij;
- nadaljnje izkoriščanje mineralnih agregatov bo pogojeno z ustreznimi gradbeno-tehnično dokumentacijo in sanacijskimi programi po zaključeni eksploataciji.

4. TEMELJNI GLOBALNI OKVIRI DOLOGORČNEGA RAZVOJA

4.1. Prebivalstvo, zaposlenost, kadri

4.1.1. Prebivalstvo

1. Ob koncu leta 1985 ocenjujemo, da bo občina Trebnje štela okoli 17.450 prebivalcev, kar je za 0,9% več kot leta 1981. Porast je sicer zelo majhen, vendar moramo pri tem upoštevati dejstvo, da je prebivalstvo občine Trebnje do leta 1977 neprestano upadalo, šele po tem letu pa se je upadanje ustavilo. Prav zaradi tega dejstva do leta 2000, predvsem pa do leta 1990, še ne moremo pričakovati večje stopnje rasti. Do leta 1990 lahko pričakujemo, da bo naravni prirast prebivalstva zadržan v občini, saldo migracijskih gibanj pa bo ničel. Ob teh predpostavkah in usmeritvah bomo v občini Trebnje leta 1990 šteli okoli 17.900 prebivalcev, kar pomeni 0,5% letno rast. Po letu 1990 lahko pričakujemo nekoliko hitrejšo rast prebivalstva občine Trebnje, in sicer po povprečni letni stopnji 0,6% (republika planira 0,7% povprečno letno rast prebivalstva). 0,6% letno rast prebivalstva bomo dosegli z zadržanjem naravnega prirasta prebivalstva, na 10% predvidene rasti pa bo vplival pozitivni saldo migracij prebivalstva. Od leta 1981 do leta 2000 se bo število prebivalcev občine Trebnje povečalo za 9% ali za okoli 1550 prebivalcev.

Zaradi postopnega zagotavljanja enakih pogojev za delo in življenje prebivalstva po krajevnih skupnostih lahko pričakujemo določena migracijska gibanja tudi znotraj občine, vendar večjih razlik do leta 2000 ne bo. Gibanje prebivalstva do leta 2000 lahko delimo v tri skupine, in sicer:

- 1) hitra rast števila prebivalstva je predvidena v naslednjih krajevnih skupnostih: Trebnje, Mirna, Šentrupert, Veliki Gaber;
- 2) zmerna rast števila prebivalcev: Čatež, Dobrnič, Mokronog, Velika Loka in Dolnja Nemška vas;
- 3) stagnacija ali celo zmanjšanje prebivalstva: Račje selo, Trebelno, Štefan, Knežja vas, Sela Šumberk in Svetinje.

Tabela 1: Okvirne usmeritve demografskega gibanja do leta 1990 in leta 2000

zap. št.	krajevna skupnost	število prebivalcev	1953	1961	1971	1981	prog. indeks noza 1990/1981	prog. indeks noza 2000/1981
1.	Čatež	723	579	516	485	900	96,9	510
2.	Dobrnič	1.130	1.009	839	825	820	99,4	860
3.	Knežja vas	569	496	462	413	400	96,9	400
4.	Dolnja Nemška vas	1.505	1.447	1.450	1.326	1.300	98,0	1.350
5.	Mirna	1.772	1.743	1.962	2.240	2.460	109,8	2.600
6.	Mokronog	2.062	1.917	1.775	1.727	1.730	100,2	1.800
7.	Račje selo	368	425	463	397	400	100,8	400
8.	Sela Šumberk	488	464	379	343	330	96,2	320
9.	Svetinje	346	268	265	224	210	93,8	210
10.	Šentlovrenc	807	828	752	655	630	96,2	650
11.	Šentrupert	2.647	2.476	2.308	2.204	2.260	102,5	2.400
12.	Štefan	566	640	559	524	530	101,1	530
13.	Trebelno	2.028	1.748	1.488	1.408	1.370	97,3	1.400
14.	Trebnje	1.478	1.632	2.036	2.806	3.250	115,8	3.580
15.	Velika Loka	651	629	582	553	560	100,4	580
16.	Veliki Gaber	1.353	1.129	1.183	1.153	1.180	102,3	1.250
Občina Trebnje		18.493	17.430	17.100	17.288	17.900	103,5	18.840

2. Ob predpostavki, da smo do leta 1981 zajeli odhajanje mlade delovne sile izven občine in da bomo ta trend tudi v bodoče zadržali, lahko računamo, da se bo število rojstev v občini Trebnje povečevalo in s tem do leta 2000 tudi število prebivalstva do 14 let. Po drugi strani pa lahko pričakujemo povečevanje življenjske dobe prebivalstva. Obe predpostavki bosta vplivali na povprečno starost prebivalstva. Leta 1981 je povprečna starost prebivalstva znašala 33,5 let (v Sloveniji pa 34,2 let). Do leta 1990 lahko pričakujemo povprečno starost prebivalstva občine Trebnje 33,9 let, leta 2000 pa 34,3 let.

Kljub staranju prebivalstva ter povečevanju rojstev pa se v občini Trebnje do leta 2000 število delovno sposobnega prebivalstva v absolutnem številu ne bo zmanjšalo, temveč celo nekoliko poraslo, v relativnem številu pa nekoliko zmanjšalo.

Tabela 2: Starostna struktura prebivalstva

	prebivalstvo skupaj	do 14 let	15 — 64 let	nad 65 let
ŠTEVILO PREBIVALCEV				
1981	17.288	4.150	10.858	2.280
1990	17.900	4.250	11.290	2.360
2000	18.840	4.520	11.680	2.640
STRUKTURA				
1981	100,0	24,0	63,1	12,9
1990	100,0	23,7	63,1	13,2
2000	100,0	24,0	62,0	14,0

3. Že leta 1981 je bil delež aktivnega prebivalstva v občini Trebnje kar za 12,6% večji od slovenskega povprečja in je znašal 52,09%. Tolikšen odstotek je bil dosežen predvsem na račun aktivnosti ženskega prebivalstva, saj je imela občina Trebnje kar za 26,8% večjo aktivnost žensk od slovenskega povprečja. Zaradi tako visokih odstotkov aktivnosti prebivalstva občine že v letu 1981 tudi do leta 1990 in do leta 2000 ni realno pričakovati povečanja odstotka aktivnosti (Slovenija načrtuje, da bo leta 2000 v republiki aktivnih 48 do 49% prebivalcev), temveč celo minimalno zmanjšanje.

Tabela 3: Aktivnost prebivalstva

	1981	1990	2000
PREBIVALSTVO SKUPAJ			
— delovno sposobno	17.288	17.900	18.840
— aktivno	10.858	11.290	11.650
— v tem aktivno kmečko	8.839	9.100	9.700
— zaposleni v Jugoslaviji	2.538	2.100	2.300
— kmečko prebivalstvo	5.860	6.250	7.000
— kmečko prebivalstvo	3.623	3.000	3.300
STRUKTURA			
— prebivalstvo	100,0	100,0	100,0
— delovno sposobno	63,1	63,1	61,9
— aktivno	52,1	51,8	51,6
— v tem aktivno kmečko	14,9	12,0	12,2
— zaposleni	34,5	34,9	37,7
— kmečko prebivalstvo	21,4	17,0	17,5

Opomba: Odstotki se povsem ne ujemajo zaradi izločanja delavcev, ki delajo v tujini (metodologija zavoda za statistiko).

4. Leta 1981 je bil v občini Trebnje delež kmečkega prebivalstva 21,4% ali 3623 prebivalcev, delež aktivnega kmečkega prebivalstva pa 14,96% ali 2538 prebivalcev. Proces deagrarizacije je bil intenziven predvsem v obdobju od leta 1971 do 1981, ko se je število prebivalcev skoraj prepolovilo. Do leta 1990 pričakujemo še nadalje proces deagrarizacije, vendar bo le-ta precej ublažen in lahko pričakujemo, da bo delež kmečkega prebivalstva v strukturi prebivalstva leta 1990 znašal okoli 17% ali okoli 3000 prebivalcev, delež aktivnega kmečkega prebivalstva pa okoli 12% ali okoli 2100 prebivalcev.

Ker se bodo razmere v kmetijstvu nadalje izboljševale, lahko pričakujemo,

predvsem po letu 1990, povečanje interesa za kmetijstvo ter zmanjšanje opravljanja kmetijske dejavnosti kot dopolnilne dejavnosti. Ob teh predvidevanjih lahko planiramo, da se bo do leta 2000 število kmečkega prebivalstva ponovno začelo povečevati in bo leta 2000 znašalo 17,5% prebivalstva občine (3300 prebivalcev). Delež aktivnega kmečkega prebivalstva v strukturi prebivalstva občine Trebnje pa bo znašal 12,2% ali 2300 prebivalcev.

4.1.2. Zaposlovanje

Rast zaposlovanja občanov občine Trebnje ter odpiranje novih delovnih mest v občini je bilo izredno hitro, s tendenco ekstenzivnosti, v obdobju pospeševanja razvoja 1971—1980. Po letu 1980 je bilo zaposlovanje umirjeno, saj je bil do leta 1984 le neznaten porast, v letu 1985 pa pri zaposlovanju v občini Trebnje opazimo celo zmanjšanje zaposlenosti.

Umirjenost stopnjo zaposlovanja prebivalcev občine Trebnje in v občini Trebnje (delovna mesta) planiramo tudi do leta 2000.

Tabela 4: Prognoza zaposlovanja do leta 2000

	1985	1990	2000	povprečna stopnja rasti	
				1985-1990	1990-2000
1. V OBČINI SKUPAJ	4.560	4.900	5.700	1,5	1,5
a) združeno delo	4.330	4.600	5.300	1,2	1,4
• gospodarstvo	3.650	3.890	4.460	1,3	1,4
• negospodarstvo	680	710	840	1,0	1,7
b) osebno delo	230	300	400	5,5	3,0
2. ZAPOSLENI IZVEN OBČINE	1.700*	1.750	1.740	0,0	—
3. PRILIV	400*	400	400	—	—
ZAPOSLENI PREBIVALCI OBČINE	5.860	6.250	7.040	1,3	1,2

Opomba: * x pomeni oceno

Prebivalstvo občine Trebnje se bo do leta 1990 zaposlovalo po povprečni letni stopnji 1,3%; po letu 1990 do leta 2000 pa po stopnji 1,2%. Večina prebivalcev se bo zaposlovala v občini Trebnje, kjer bo zaposlovanje rastlo po povprečni letni stopnji 1,5%. Število zaposlenih prebivalcev občine Trebnje izven občine bo tudi leta 2000 ostalo na ravni leta 1985.

Največ prostih delovnih mest v občini Trebnje bo v osebnem delu, predvsem v dejavnostih proizvodnega značaja, v združenem delu bo stopnja zaposlovanja do leta 1990 le 1,2%. Ta stopnja bo rezultirala predvsem na preusmerjanju zaposlovanja že zaposlenih delavcev na produktivnejša delovna mesta ter na zaposlovanju predvsem strokovnega in kreativnega kadra. Še manjša bo stopnja zaposlovanja v negospodarstvu. Po letu 1990 pa pričakujemo večje možnosti zaposlovanja v gospodarstvu, še bolj pa v negospodarstvu.

Od leta 1985 do leta 2000 se bo na novo zaposlilo 1.180 delavcev, od tega v občini Trebnje 1.140 delavcev.

Do leta 1990 pričakujemo, da se bo v občini Trebnje nadomestno zaposlilo povprečno letno 130 delavcev, po letu 1990 pa 160 povprečno letno. Vseh nadomestnih zaposlitev od leta 1985 do leta 2000 bo okoli 2.200.

4.1.3. Kadrovska struktura zaposlenih

Hiter tehnološki razvoj ter razvojne potrebe po pospešeni raziskovalni dejavnosti bodo zahtevali tudi velike spremembe v kadrovski politiki, predvsem v gospodarstvu pa tudi v negospodarskih dejavnostih.

Tabela 5: Kadrovske spremembe do leta 2000 v združenem delu

	1985	1990	2000	indeks rasti		struktura		
				1990/1985	2000/1985	1985	1990	2000
ZAPOSLENI V OBČINI	4.330	4.600	5.300	106,2	115,2	100,0	100,0	100,0
— visoka in višja izobr.	300	500	900	166,7	180,0	6,9	10,9	17,0
— sred. in VKV	580	740	1.320	127,6	178,4	13,4	16,1	25,0
— KV	1.350	1.520	1.600	112,6	105,3	31,2	33,0	30,2
— PK in NK	2.100	1.840	1.480	87,6	80,4	48,5	40,0	27,8

Do leta 1990 in do leta 2000 se bo v združenem delu najbolj povečevalo število delavcev z višjo in visoko izobrazbo. Do leta 2000 se bo le-teh delavcev povečalo za 600. Ker nam je že v obdobju 1980—1984 vsako leto diplomiralo 40 do 50 študentov in ob pričakovanju, da se bo to število še povečevalo, bi lahko potrebe po teh delavcih zaposlili z lastnimi diplomanti. Zaradi neusklajenosti diplomantov s potrebami v združenem delu v občini ter zaradi dejstva, da se vsi diplomanti ne bodo vrnili v občino, bo potrebno vsaj okoli 35% tega kadra pridobiti iz drugih virov. Z zaposlovanjem drugih stopenj izobrazbe v občini predvidoma ne bo težav in jih bomo zagotovili iz domačih virov.

Da bi bilo čim manj razkorakov med kadrovskimi potrebami združenega dela in strukturo diplomantov in srednješolcev, bodo v združenem delu pripravljali kadrovske plane.

4.2. Globalni materialni okvirji razvoja

4.2.1. Prognoza doseganja družbenega proizvoda

Dolgoročno obdobje začnemo v precej nestabilnih razmerah, vendar lahko računamo, da se bodo le-te postopoma umirile, tako da bomo ob koncu srednjeročnega obdobja 1986—1990 že imeli stabilne razmere. V tem obdobju tudi planiramo, da bomo v občini Trebnje odpravili specifične omejitve in probleme ter nadoknadili neugodno gospodarsko rast, ki smo jo dosegli v obdobju 1981—1985. Do leta 1990 bo družbeni proizvod rasel po stopnji 4,1% (v republiki 3,5%). Po letu 1990 pa predvidevamo pospešen razvoj in materialno rast, tako da bomo leta 2000 lahko dosegli 100% republiškega povprečja družbenega proizvoda na prebivalca. Do leta 2000 bo prišlo postopoma tudi do spremembe družbenega proizvoda po posameznih dejavnostih.

	1985	1990	2000	povpr. letne stop. rasti		struktura		
				1985-1990	1990-2000	1985	1990	2000
DRUŽBENI PROIZVOD	9.986.000	12.193.000	27.318.000	4,1	8,2	100,0	100,0	100,0
SKUPAJ	9.986.000	12.193.000	27.318.000	4,1	8,2	100,0	100,0	100,0
v tem združeno delo	7.496.600	9.160.800	20.140.800	4,1	8,0	75,1	75,1	73,7
osebno delo	2.489.400	3.032.200	7.177.200	4,0	9,0	24,9	24,9	26,3
družbeni proizv./ prebivalca	571.230	681.170	1.450.000					
DP/prebiv. (Trebnje/SRS)	60,0	62,3	100,0					
— industrija	5.724.000	7.001.700	14.493.200	4,1	7,5	57,3	57,4	53,1
— kmetijstvo	1.767.500	2.099.800	4.615.400	3,5	8,0	17,7	17,2	16,9
— gozdarstvo	139.800	162.000	419.600	3,0	10,0	1,4	1,3	1,5
— gradbeništvo	559.200	648.100	1.399.200	3,0	8,0	5,6	5,3	5,1
— promet	189.700	230.900	655.500	4,0	11,0	1,9	1,9	2,4
— trgovina	1.038.500	1.294.000	3.673.700	4,5	11,0	10,4	10,6	13,4
— gostinstvo — turizem	109.800	146.900	456.300	6,0	12,0	1,1	1,2	1,7
— obrt	417.600	558.700	1.447.000	6,0	10,0	4,2	4,7	5,3
— druge dejavnosti	39.900	50.900	153.100	5,0	12,0	0,4	0,4	0,6

Strukturne spremembe družbenega proizvoda bodo postopne in usklajene s pospeševanjem dejavnosti terciarnega sektorja. Terciarnе dejavnosti so leta 1985 v strukturi družbenega proizvoda po oceni znašale le 17,6%, leta 2000 pa bodo z 22,8% že bistveno bolj usklajene z drugimi dejavnostmi.

Tudi do leta 2000 bo glavna dejavnost industrija, sledilo pa ji bo kmetijstvo. Obe dejavnosti bosta v strukturi družbenega proizvoda še vedno pomenili 70,0% (v letu 1985 75%), kar pa je bistveno več, kot je za leto 2000 planirano v republiki.

4.2.2. Prognoza delitve družbenega proizvoda

Za razvoj materialne osnove so potrebna predvsem lastna reprodukcijska sredstva, ki pa jih v občini Trebnje nimamo dovolj za lasten razvoj. Trebanjsko gospodarstvo ima leta 1985 podpovprečno višino akumulacije, ki pa je zelo obremenjena s kreditnimi obveznostmi iz preteklih let. Zaradi tega dejstva bomo do leta 1990 in tudi do leta 2000 pri delitvi družbenega proizvoda osnovno pozornost namenjali zagotovitvi zadostne akumulacije za materialni razvoj. Ob tem se bodo pojavljali problemi financiranja potrošnje, ki pa je tudi po višini finančnih možnosti pod povprečjem republike.

Tabela 7: Delitev doseženega družbenega proizvoda

	1985	1990	2000	povpr. letne st. rasti		struktura		
				1985-1990	1990-2000	1985	1990	2000
DRUŽBENI PROIZVOD	9.968.000	12.193.000	27.318.000	4,1	8,2	100,0	100,0	100,0
— amortizacija	898.000	1.145.800	2.712.100	5,0	9,0	9,0	9,4	9,9
NARODNI DOHODEK	9.088.000	11.047.200	24.605.900	4,0	8,1	91,0	90,6	90,1
— čisti osebni dohodki	3.550.700	4.175.600	9.015.100	3,3	8,0	35,6	34,2	33,0
— prispevki in davki iz OD	768.900	1.081.400	2.334.700	7,0	8,0	7,7	8,9	8,5
— prispevki in davki iz DOH	858.800	1.101.000	2.377.100	5,1	8,0	8,6	9,0	3,7
— del doh. za druge namene	1.138.400	1.318.300	2.593.100	3,0	7,0	11,4	10,8	9,5
— prometni davek	992.000	1.195.400	2.351.400	3,8	7,0	9,9	9,8	8,6
— neproizvodne storitve	179.700	219.300	473.500	4,0	8,0	1,8	1,8	1,7
LASTNA AKUMULACIJA SREDSTVA ZA REPRODUKCIJO	1.599.500	1.956.200	5.461.000	4,1	10,8	16,0	16,0	20,1
	2.497.500	3.102.000	8.179.100	4,4	10,2	25,0	25,4	29,9

S takšno delitvijo bomo dosegli do leta 2000:

- bistveno povečanje akumulacije in reprodukcijskih sredstev, ki bodo predvsem po letu 1990 omogočala hitrejši lasten razvoj gospodarstva;
- osebna poraba zaposlenih bo do leta 1990 realno naraščala po stopnji 2,0%, po letu 1990 pa po stopnji 6,5%, ta rast je usklajena tudi s produktivnostjo gospodarstva, ki bo naraščala do leta 1990 po stopnji 2,8%, po letu 1990 pa po povprečni letni stopnji 6,7%;

- skupna poraba in splošna potrošnja bosta do leta 1990 naraščali v občini Trebnje po stopnji 6,2% (hitreje kot v republiki), po letu 1990 pa po stopnji 8,0 (v Sloveniji 3,6%), z nekoliko hitrejšo rastjo po letu 1990, kot je predvidena v republiki, bomo postopoma odpravljali strukturna neravnovesja v skupni in splošni porabi, ki se bodo nakopičila do leta 1990.

4.3. Mednarodna menjava

Gospodarstvo občine Trebnje je na eni strani močno odvisno od uvoza, na drugi strani pa je njen izvoz skromen, saj v strukturi celotnega prihodka v letu 1985 znašajo prihodki od izvoza celo nekaj manj od 10%. Ker je bil izvoz, predvsem v letu 1982, že precej večji, smatramo, da ima gospodarstvo občine Trebnje možnosti povečevanja izvoza. V ta namen bo do leta 2000 potrebno:

- aktivno raziskovati tržišča izven evropskih držav, predvsem dežel v razvoju;
- pri nastopih na tujih tržiščih uporabljati strokovnejši (marketinški) pristop;
- v večji meri plasirati tudi znanje (licence, know how), predvsem v države v razvoju;
- zagotavljati kvaliteto izdelkov na svetovni ravni;
- zmanjšati stroške na enoto proizvoda ter s tem doseči cenovno konkurenčnost na tržišču.

Tabela 8: Prognoza ekonomskih odnosov s tujino do leta 2000

v 000 din dolar = 185,70

		1985	1990	2000	povprečne letne stopnje rasti	
					1986—1990	1990—2000
IZVOZ	- skupaj	974.200	1.716.900	4.063.900	12	9
	- konvertibila	495.600	955.600	2.478.800	15	10
	- kliring	479.000	761.300	1.585.100	9,7	7,6
UVOZ	- skupaj	1.200.000	1.697.000	3.090.200	9,6	—
	- konvertibila	893.000	1.311.000	2.135.600	8,0	5,0
	- kliring	307.000	586.000	954.600	15,0	5,0
STOPNJA POKRITJA						
	- skupaj	81,2	90,5	131,5		
	- konvertibila	55,0	72,9	116,1		

S pospeševanjem izvoza nad republiškim povprečjem bomo do leta 2000 dosegli pozitivno stopnjo pokritja skupaj in na obeh tržiščih. Uvoz bomo postopoma zmanjševali, s tem da bomo:

- usmerjali proizvodne programe k porabi domačih surovin in repromateriala, kjer bo le mogoče, ter tako zmanjševali odvisnost proizvodnje od uvoza;
- skrbeli za optimalne rešitve pri nabavljanju uvoznih surovin in materialov ter za njihovo racionalno trošenje.

Uvoz opreme pa se bo po predvidevanjih povečeval zaradi velike količine uvožene opreme, ki je sedaj imamo (rezervni deli).

4.4. Tehnološki razvoj in raziskovalno delo

Tehnološki razvoj bo bistven pogoj za gospodarski in družbeni razvoj Slovenije in tudi za našo občino. Če želimo pospešiti razvoj gospodarstva v občini, bomo do leta 2000 morali celo prehiteti tehnološki razvoj republike. Ker tehnološki razvoj lahko zagotovimo na dva načina, in sicer:

- z razvojem lastne tehnologije;
 - z nakupom tehnologije na domačem in tujem tržišču,
- bo potrebno aktivno spremljati tehnološke dosežke doma in v tujini, predvsem pa razvijati lastno tehnologijo. Zaradi majhnih finančnih možnosti (nizka stopnja akumulacije), bomo morali pospešeno razvijati lastno razvojno-raziskovalno dejavnost. Ker pa je le-ta v občini še v povojih, bomo morali že v začetku dolgoročnega obdobja:
- v vseh večjih organizacijah združenega dela gospodarstva in družbenih dejavnosti organizirati razvojno-raziskovalne službe in jih materialno in kadrovsko okrepiti;
 - v manjših organizacijah, skupnostih in državni upravi poiskati strokovne institucije, ki bodo opravljale razvojno in raziskovalno delo za te organizacije;
 - pripraviti več raziskav skupnega pomena za celotno občino;
 - urediti ustrezno nagrajevanje inovativnega in raziskovalnega dela;
 - spodbuditi množično inovativno dejavnost.

Z realizacijo teh usmeritev bodo tudi po letu 1990 dani pogoji za pospešen tehnološki razvoj občine. Po tem letu bodo možnosti tehnološkega razvoja še ugodnejši, ker bomo razpolagali z večjo količino akumulacije, ki jo bomo lahko usmerili tudi v nakup tehnologije in moderne opreme.

Za pospeševanje tehničnega, tehnološkega in raziskovalnega razvoja so bistvenega pomena tudi informacije, ki jih bomo lahko imeli pravočasno in popolno le z uvajanjem sodobne računalniške opreme v gospodarstvu, družbenih dejavnostih in občinski upravi.

4.5. Prostorski in ekološki okviri razvoja

1. NARAVNI POGOJI

Območje občine Trebnje sodi v t.i. širšo Dolenjsko, za katero je v geografskem pomenu značilen rahlo valovit gričevnat teren. Vrhovi redko presežejo 500 m nadmorske višine. Temeniško podolje obdaja kraški svet z vsemi negativnimi posledicami, ki so za takšna območja značilna, medtem ko so naravni pogoji ugodnejši na Mirenskem podolju. V geološkem smislu prevladujejo apnenici in

dolomiti triadne, jurske in kredne starosti, kar nudi zadovoljivo osnovo za vsakovrstno graditve, izzemši naplavine ob večjih vodotokih.

Pri generalnem pregledu površja ugotavljamo, da prsti za kmetijsko rabo v večini primerov ne primanjkuje, zlasti v nižjih legah, kjer je razmeroma globoka. Kvaliteta je ravno tako, na podlagi ugotovljenih pedosekvenc, ugodna. Svojestven problem predstavljajo zamočvirjena tla, kar je prioritarna naloga vodno-gospodarskih posegov v prihodnjih letih.

Tektonska značilnost ozemlja je interferenca alpske in dinarske smeri z več prečnimi prelomi. Po razvrstitvi seizmične ogroženosti sodi območje občine v območje 7° MCS, s tem da sta na karti makroseizmičnih intenzitet na razdalji manj kot 50 km žarišči največje ogroženosti — ljubljansko in brežiško — do 9° MCS.

Podatki o temperaturi kažejo, na precejšnjo stanovitnost nihanj od mesečnih ali letnih povprečkov. Slednje letne temperature so med 9,3 in 9,7° C. Najhladnejši mesec je bil vedno januar, najtoplejša pa julij in avgust.

Relativno dobro namočenost kažejo podatki o padavinah, saj se letna količina giblje med 1100 in 1200 mm. Ekstrem je junija — primarni maksimum, minimum februarja. Povprečno letno število dni s snežno odejo je med 41 in 64, predvsem glede na nadmorsko višino.

Osončenost izražamo predvsem s kazalcem povprečnega trajanja obsevanja — januarja povprečno dnevno nekaj več kot dve uri, julija okoli 8,5 ur. Rezultat je energija sončnega obsevanja, ki znaša od 1 kWh/m² v januarju do 5,3 kWh/m² v juliju (Ljubljana 0,78 oz. 5,43 kWh/m²), kar je povprečno za Slovenijo, izzemši Alpe in Primorsko.

Relativno ugodne pogoje za vegetacijo kažejo tudi podatki o povprečnem številu dni s temperaturo nad zamrzovališčem, katerih je 260 do 270 letno, čeprav je zaradi razgibanosti terena vpliv mikroklimatskih razmer velik.

Pri nekovinskih mineralih je občina Trebnje bogata s kaolinom, kvarciti in kamnitimi agregati, ravno tako najdemo manjša nahajališča mangana in v Mirenski dolini premoga. Predvsem obstaja problem organiziranega izkoriščanja peskokopov, za katere so upravljalci tako OZD kot KS, a ne obstaja celovit register niti ustrezna dokumentacija. To ima negativne posledice pri zastavljanju enotnega koncepta načrtnega izkoriščanja mineralov, sanacije glinokopov in peskokopov ter zaustavljanju nadaljnjega širjenja neplodnih zemljišč.

Hidrografske značilnosti občine predstavljata predvsem porečje Temenice in Mirne. Padavinsko območje Temenice obsega okoli 8000 ha. Desna stran je kraška in od tam ne prejema, razen potoka Bukovice, nobenega pritoka. Od ustja navzdol je popolnoma prevladalo podzemno odtekanje. Ob večjem deževju hitro reagira in večkrat poplavlja travniški svet ob strugi. Poplavno območje je veliko okoli 160 ha predvsem od Kamnega potoka do Dolenje Nemške vasi in med Malo Loko in Bregom. Srednji mesečni vodostaj se giblje od 74 do 86 cm, srednji letni pretok pa znaša okoli 0,90 m³/sek. Zaradi onesnaženja ne predstavlja vira za pitno vodo ali tehnološko vodo, niti možnosti za rekreacijo.

Z območji tudi izven občine Trebnje obsega porečje Mirne okoli 27000 ha, sam vodotok pa je od izvira do izliva v Savo dolg 41 km, skozi območje občine 26,4 km. Skupno ima 22 pritokov z leve in desne strani in je bistveno bolj vodnata od Temenice. Srednji mesečni vodostaji so od 133 cm do 157 cm, ekstrema pa so običajno marca okoli 220 cm. V porečju so velike površine propustnih kamenin, kjer se ustvarjajo zaloge talne vode, ki zelo počasi odteka. To je zelo ugodno za zajemanje globinske vode. Pomladanski in jesenski maksimumi povzročajo poplave, predvsem v Mokronoški kotlini, ki pa po regulaciji celotne struge niso več tako obsežne, a so z vidika možnosti rabe kmetijskih zemljišč ob strugi znatne.

Po razpoložljivih virih je v občini Trebnje registriranih 47 izvirov med maksimalnimi izdatnostmi od 0,1 l/sek do 36 l/sek. Posebnega pomena so ti izviri za čas izrednih razmer ali višje sile, ko lahko vodovodni sistemi odpovedo, vendar zaradi pomanjkljivih analiz določanje ožjih in širših vodozbirnih območij še ni bilo možno (sprejetje ustreznih normativnih ukrepov — odlokov).

Naravne danosti in naravni pogoji so prikazane na topografskih kartah merila 1 : 25000 v sklopu kartografske dokumentacije.

2. POSELITEV

Značilno za območje občine Trebnje je, da je močnejše razvit njen osrednji del ob Temenici in Mirni oziroma na osi Veliki Gaber — Velika Loka — Trebnje — Mirna — Šentrupert — Mokronog, kjer potekajo glavne prometnice in kjer je tudi kvalitetna obdelovalna zemlja. Ravno zaradi tega se na tem predelu še toliko močnejše pojavljajo nasprotja med težnjami po urbanizaciji in po gradnji industrijskih, stanovanjskih, infrastrukturnih in drugih objektov, istočasno pa se želi obdržati čimveč zemlje za kmetijske namene.

Severno in južno obrobno območje občine je manj razvito. Status manj razvitega območja imajo še 4 krajevne skupnosti (Dobrič, Sela Šumberk, Knežja vas in Svetinje), ki geografsko spadajo k Suhi krajini, in Trebelno. Obstajajo pa še manj razviti predeli tudi v drugih krajevnih skupnostih (Čatež, Račje selo, Šentrupert).

S tem povezani problemi se kažejo predvsem v:

- dosedanjem intenzivnejšem odseljevanju z manj razvitih območij, opuščanju kmetijskih površin in socialni problematiki;
- neustreznimi preobrazbi in konfliktu rabi prostora, nedorečenem urejanju ravninskih predelov;
- degradaciji naravnega okolja, propadanju kulturne dediščine;
- nezadostnem številu neagrarnih delovnih mest v nižinskih predelih (dnevne migracije), slabi starostni strukturi kmečkega prebivalstva;
- nezadostni opremljenosti in prostorsko slabo razporejenih oskrbnih dejavnosti;
- razdrobljenosti kmetijske zemlje, ki se še naprej drobi (dedovanje, pozidave);
- velikem številu kmetij — v občini je 1.990 kmetij s povprečno površino komaj 3,7 ha obdelovalne zemlje, tretjina kmetij je tržno usmerjenih. Vseh posestev je v občini 5.871 in tretjina le-teh ima manj kot 0,5 ha površin, 60% manj kot 3 ha;

Prepletanje temeljnih tipov (urbani — ruralni) vodilnih naselij ima za posledico nizko gostoto naseljenosti oziroma pretežno individualno zazidavo z

razprostranjeno potrebno infrastrukturo in neracionalno rabo kvalitetnih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo.

Tabela: Prebivalstvo in poselitev

zap. št.	krajevna skupnost	stanje 1981					stanje 1984					št. sek. bival. (ROTE)	št. vikend. (ROTE)	%kmeč. prebiv. 1981	strukt. zaposl. v zdr. v delu 81	št. del. mest po KS 1984
		št. prebivalstvo nase-lij	št.	% obč.	št. gospo- dinjs.	št. stanov. vseh	št. vseh hiš DL (EHIŠ)	št. vselj. hiš (ROTE)	št. zapušč. št. praz. hiš (ROTE)							
1.	Štefan /Tr.	10	524	3,03	346	354	3	155	152	3	2	2	46,8	3,0	—	
2.	Trebelno	24	1.408	8,14	136	148	1	437	387	7	44	222	56	6,2	10	
3.	Trebnje	11	2.806	16,23	889	882	238	815	784	1	30	4	5,8	20,2	1.749	
4.	Velika Loka	9	558	3,23	158	168	19	161	173	1	11	18	11	20,8	3,4	
5.	Veliki Gaber	13	1.153	6,66	306	326	6	373	351	1	30	9	8	29,5	6,0	
6.	Čatež	11	485	2,81	146	166	3	219	183	5	10	127	81	32,9	2,5	
7.	Dobrnjč	16	825	4,77	228	237	2	282	251	3	28	149	72	34,0	4,1	
8.	Dol. Nemška vas	16	1.326	7,67	369	381	6	395	369	2	21	428	288	22,8	7,5	
9.	Knežja vas	9	413	2,39	109	111	2	137	128	2	7	—	—	39,6	1,7	
10.	Mirna	22	2.240	12,96	682	708	149	671	643	7	29	322	187	10,5	15,5	
11.	Mokronog	18	1.727	9,99	577	608	63	622	589	3	30	218	123	13,3	10,2	
12.	Račje selo	5	397	2,30	94	99	1	99	94	2	3	11	7	23,2	2,0	
13.	Sela Šumberk	11	343	1,98	86	92	1	104	94	1	8	5	5	55,8	1,2	
14.	Svetinje	5	224	1,30	65	69	—	81	66	6	9	162	86	27,6	1,0	
15.	Šentlovrenc	14	655	3,79	196	200	8	216	194	2	20	26	4	22,1	4,0	
16.	Šentrupert	20	2.204	12,75	616	639	65	678	630	9	36	359	164	20,3	11,5	
	Občina	214	17.288	100,00	5.003	5.188	567	5.444	5.088	53	319	2.062	1.098	21,4	100,00	

2. RABA TAL

Poseben problem je register kmetijskih zemljišč. Po primerjavi podatkov iz prostorskega plana iz leta 1978, podatkov geodetske uprave skupščine občine Trebnje iz leta 1983, Kmetijskega inštituta Slovenije iz leta 1979, kategorizacije kmetijskih zemljišč iz leta 1983 ter na drugi strani po oceni strokovnjakov kmetijske zadruge in kmetijske zemljiške skupnosti občine iz leta 1984 je razlika v skupni površini kmetijskih zemljišč skoraj 10% (po zadnji oceni je torej manj kmetijskih površin, kot jih izkazujejo posebne analize in kataster). Zemljišča I. in II. kategorije, to je najkvalitetnejša, so bila predolgo tako rekoč na razpolago za pozidavo, pa še ta je močno disperzirana, in se alternativne lokacije niso uspešno uveljavljale.

Po obstoječih podatkih je od 30.823 ha površin občine najkvalitetnejših kmetijskih zemljišč 5.052 ha, izključno za kmetijsko rabo pa je dolgoročno opredeljenih še nadaljnjih 1.221 ha. Vseh kmetijskih zemljišč je 13.110 ha oziroma 42,5% površine občine.

Pod gozdom je 16.255 ha ali 53% površine občine, preostalo pa je neplodno oziroma pretežno pozidano.

Za zagotovitev smotnejše rabe in preobrazbe prostora bo pred pripravo izvedenih aktov ponovno preverjena upravičenost obsega potrebnih površin, posebej tudi glede varstvenih in varovalnih območij.

Glede na relativno ugodne naravne danosti in dosedanje trende ter zastopnost kmetijstva v ustvarjanju družbenega produkta občine, so s poudarkom na prostoru naslednje možnosti in okviri nadaljnje rabe prostora:

- na podlagi ugotovitve o ne dovolj popolnih evidencah kmetijskih zemljišč zagotoviti nadaljevanje strokovnega dela pri dopolnjevanju evidenc in ugotavljanju dejanske rabe in izkoriščenosti kmetijskih površin, kar je osnova za izračun proizvodnih potencialov (agrokarta);
- preprečevati nadaljnje drobljenje parcel in kmetij s pospešenim sprejemanjem normativnih ukrepov o zaščiti vseh večjih kmetij, slabo obdelano zemljo pa oddajati perspektivnejšim kmetom;
- vzporedno s programom o preprečevanju nadaljnega zaraščanja kmetijskih zemljišč sprejeti stimulatивnejše ukrepe za razvoj govedoreje v višje ležečih območjih in s tem zaustaviti proces deagrarizacije oziroma praznjenja;
- z agrotehničnimi ukrepi še nadalje pospešeno izboljševati pogoje za kmetijsko rabo;
- na območjih, kjer delež kmečkega prebivalstva prevladuje in je kmetovanje najperspektivnejša dejavnost, zagotavljati enake bivalne pogoje s primerno komunalno infrastrukturo in prometno povezanostjo ter osnovno preskrbo;
- kjer je to možno, usmerjati razvoj dejavnosti na gozdne površine in prepuščati tudi slaba kmetijska zemljišča primarni dejavnosti (severni del Trebnjega, Mirna);
- pri izgradnji nove infrastrukture (predvsem prometne) stremeti k zagotovitvi nadomestnih kmetijskih zemljišč.

4. EKOLOŠKI OKVIRI

Del občine pripada kraškemu svetu, vendar zaradi redkeje naseljenega območja in manjših industrijskih obratov kraška hidrografija ni ogrožena. Vendar bo s planiranim intenzivnejšim kmetijstvom, koncentracijo poselitve in razširitvijo industrije ekološko ravnanje ogroženo in bo potrebno pri teh naseljih pristopiti h kompleksnejšim rešitvam odvajanja in čiščenja odpadnih voda.

Začrtana izgradnja kanalizacije v naseljih večje koncentracije (Trebnje, Mirna ter Šentrupert in Mokronog) mora postati sestavni del vseh programov razvoja, saj je z obremenitvijo fekalij dosežen zgornji absorpcijski nivo vodotokov Temenice in Mirne.

Enotni sistem odvoza komunalnih odpadkov otežuje raztresena poselitev, hkrati pa je potrebno zagotoviti novo odlagališče za komunalne in tehnološke odpadke. Sedenje odlagališče je za nadaljnjo rabo neprimerno.

V občini ni industrije, ki bi močneje onesnaževala zrak s strupenimi plini, vendar bo zaradi pretežno individualnih kurišč potrebno vztrajati pri nadzorova-

nju škodljivih emisij. Velika prednost je relativno dobra prevetrenost vseh večjih naselij, razen v zimskih dneh z nizkim tlakom (inverzije v miren dolini).

Poseben problem pri degradaciji okolja pomenijo peskokopi in kamnolomi, ki pogojujejo različne erozijske procese in krčenje kmetijskih površin.

5. OKVIRI VAROVANJA NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE

Evidenca vseh vrst naravne in kulturne dediščine je v občini nepopolna; posebno je to pereče pri naravni dediščini. Pomanjkanje primernih strokovnih osnov za razglasitev naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov nam narekuje, da smo pri pripravi novih posegov še posebej pozorni. Razpršenost poselitve in omejene možnosti širjenja naselij glede na varovanje kvalitetnih kmetijskih zemljišč je za ohranjanje krajinske tipologije poseben strokovni problem, ki ga je potrebno urbanistično in arhitektonsko celovito obravnavati od izbire lokacije do izgradnje.

Na območju občine je zasledenih tudi nekaj arheoloških najdišč, zaradi česar je potrebno pri posegih v tla predpostavljati sodelovanje pristojnih služb.

Pri pripravi projektov prenovalnosti oziroma prostorskih izvedbenih aktov so nekatera naselja posebej občutljiva na nove posege, predvsem pa Trebnje, Mirna, Šentrupert, Mokronog, Trebelno, Šentlovrenc (trg v naselju), Čatež in Brinje (Vesela gora).

5. USMERITVE DOLGOROČNEGA RAZVOJA NA TEMELJNIH PODROČJIH GOSPODARSTVA IN DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

5.1. Usmeritve gospodarskega razvoja po področjih

5.1.1. Usmeritve razvoja kmetijstva, zemljiške politike in ribištva

Kmetijstvo je v občini Trebnje ena izmed prednostnih dejavnosti in ima po zagotavljanju kmetijske proizvodnje in hrane za trg pomembne deleže tudi v slovenskem prostoru. Osnovna orientacija v dosedanjem obdobju je bila predvsem v zagotavljanju tržnih presežkov mesa, mleka, krompirja in žit. Delež občine Trebnje v stališču živine in v kmetijski proizvodnji je precej nad republiškim povprečjem. Ugodne možnosti razvoja pa so tudi v dobri strojni opremljenosti in prostorskih kapacitetah kmetijskih gospodarstev.

V nadaljevanju pospeševanja razvoja kmetijstva pa moramo doseči prestrukturiranje kmetijstva ter voditi aktivno zemljiško politiko. Temeljne usmeritve zagotavljanja ugodnih pogojev za razvoj kmetijstva so predvsem:

- kmetijska zemljišča, ki so po svojih danostih primerna za pridobivanje hrane, še posebno tista zemljišča, ki so primerna za obdelavo s sodobno tehnologijo, se bodo dolgoročno zavarovala pred drugimi uporabniki zemljišč;
- kmetijska zemljišča, ki se bodo porabila za druge namene, se morajo nadomestiti z drugimi površinami, ki se bodo z melioracijskimi posegi usposobile za proizvodnjo;
- nadaljevali bomo s strokovnim delom pri ugotavljanju dejanske rabe in izkoriščenosti kmetijskih površin in zemljišč, ki so neobdelana ali slabo obdelana, vključili v organizirano pridelavo prek združenih kmetov;
- izdelava agrokarte in spremljanje sprememb na posameznih kmetijskih zemljiščih;
- preprečevali bomo nadaljevanje zaraščanja zemljišč, ki so s kategorizacijo opredeljena za kmetijsko proizvodnjo;
- preprečevali bomo nadaljevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč predvsem v hribovitih predelih občine, z razvojem govedoreje in ovčereje v teh predelih;
- z agrotehničnimi ukrepi (melioracije) bomo nadaljevali in s tem pridobili precej kvalitetnejših zemljišč.

Pri zagotavljanju povečane kmetijske proizvodnje ter večjih tržnih presežkov bomo izboljševali tudi življenjske razmere kmečkega prebivalstva in njegovo

izobrazbeno raven in s tem dosegli, da število aktivnega kmečkega prebivalstva do leta 2000 ne bo padlo pod 12%. Velikega pomena bo tudi delo pospeševalne službe, ki se bo do leta 2000 tudi specializirala.

Do leta 2000 bo osnovna usmeritev kmetijske proizvodnje živinoreja. Ob koncu obdobja predvidevamo povečati odkup mleka na 12.500 tisoč litrov na leto (v letu 1985 7.100 tisoč litrov), tržnih presežkov živine bo 5.980 glav (v letu 1985 3.950 glav). Pri kmetijski proizvodnji pa bomo leta 2000 lahko zagotovili naslednje količine tržnih presežkov: pšenice 800 ton, semenskega krompirja 1.400 ton, jedilnega krompirja 12.100 ton in kumar 480 ton. S takimi količinami bo zagotovljena tudi samooskrba prebivalcev občine s temi proizvodi, dobršen del potrebe po krompirju HP Kolinske, tozdr Tovarna za predelavo krompirja, pa bo tudi zagotovljen. Za potrebe Dane pa bomo pospeševali gojenje žlahtnega grmičevja in jagodičevja ter drugega sadja.

Glede na primerne naravne razmere v določenih predelih občine bomo pospeševali tudi razvoj vinogradništva z namenom pridelave tržnih presežkov.

Glede na to, da je občina precej prepredena z rekami, se bomo zavzemali za varovanje voda in na področjih, kjer so pogoji za ribištvo, uredili ta področja v ribje rezervate.

Prek veterinarske službe bodo skrbeli tudi za zdravje živali, s posebnim poudarkom na preventivi.

5.1.2. Usmeritve razvoja gozdarstva in lovstva

V občini imamo 16.253 ha gozdnih površin, kar je več kot polovica celotne površine občine Trebnje. V družbeni lasti je le 19,4% gozdne površine, ostalo je v zasebni lasti. V dosedanjem obdobju so bili gozdovi v družbeni lasti deležni intenzivnejše nege kot v zasebni, zato so tudi dajali bistveno več lesne mase. Povprečni letni prirast lesne mase v občini Trebnje znaša 4,76 m³/ha.

Ker les postaja vse pomembnejša naravna surovina, je velikega pomena ekonomična eksploatacija gozdov, ki jo je moč doseči le s pravočasnimi in večjimi vlaganji. Zaradi nizkih donosov v gozdovih zasebne lasti bo potrebno v nadaljnjem obdobju več vlagati tudi v te gozdove. Gozdovi so pomembni tudi z vidika ekološkega ravnotežja, zavarovanja tal pred erozijo, za ohranjanje klimate, degradiranih gozdnih pa bo potrebno izboljšati drevesne sestave.

Do leta 2000 je na področju gozdarstva potrebno:

- zavarovati varovalne gozdove in gozdove s posebnim pomenom;
- pospešiti načrtno gojitve gozdov, s tem da bi bilo vzpostavljeno sorazmerje med gojitvenimi deli in obsegom sečnje;
- zagotoviti razširjeno reprodukcijo v gozdovih in s tem krepiti delež iglavcev v drevesni sestavi;
- uveljaviti družbenoekonomske interese pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi;
- povečati izkoristek posekanega lesa;
- zaustaviti stihijno zaraščanje kmetijskih zemljišč z gozdovi;
- skrbeti za vzgojo gozdnih sadik.

Poleg lesne mase pa je gozd bogat tudi z gozdnim rastlinjem in gobami ter z divjadjo. Za naravno ravnovesje bodo poskrbele lovske organizacije s svojimi plani gojitve divjadi in njihovim odstrelom.

5.1.3. Vodno gospodarstvo

Osnovna naloga vodnega gospodarstva bo predvsem vzdrževanje vodnega režima, tako da bodo dolgoročno zagotovljene potrebe po zdravi pitni vodi. Smeri ukrepanja bodo predvsem na naslednjih področjih:

- nadaljnje raziskovanje vodnih zalog;
- vse pomembnejše vodne vire zaščititi s predzaščito zbirnih območij podtalnice, torej tudi vire, iz katerih se ne napajajo vodovodi (SLO in izredne situacije), v ta namen zaščititi tudi površinske vode, ki jih je možno uporabiti za oskrbo s pitno vodo;
- izgrajevanje naprav za čiščenje odpadnih voda;
- izgrajevanje ločenih sistemov za preskrbo s pitno vodo in za dobavo tehnološke vode ter z zajemanjem vode iz vodotokov kompenzirati porabo pitne vode za industrijo, kjer je to mogoče;
- bogatenje zalog podtalnice;
- zagotavljanje sistemov varstva pred poplavi;
- z nadaljnjim izsuševanjem, namakalnimi sistemi in regulacijami vodotokov zagotavljati boljše pogoje za izkoriščanje slabših kmetijskih zemljišč;
- uresničevati koncept energetskega izkoriščanja tekočih voda (gradnja malih HE).

Z osnovnimi dejavnostmi vodnega gospodarstva bo v občini nadaljevana primerna vodnogospodarska politika, predvsem na področju vzdrževanja obstoječih vodnogospodarskih objektov, vzdrževanja naravnih in reguliranih korit, vodotokov, investicijskega vzdrževanja in študijsko-raziskovalnega dela.

Vzdrževanje nižinskih vodotokov bo usmerjeno predvsem v urejanje vodnega režima. Od 26,4 km dolžine Mirne, ki teče skozi občino, je reguliranih 9,6 km struge in 31,7 km njenih pritokov od skupne dolžine 154,5 km. Po oceni bo konec leta 1985 ostalo še 330 ha poplavljenih površin ob Temenici, Mirni in pritokih, kar bo v pretežni meri sanirano v prihodnjih desetih letih. Hkrati je za obdobje do leta 2000 ostalo okoli 1.400 ha zemljišč, potrebnih osušitve, kar pomeni, da bi bila s tem vsa zemljišča osušena.

Po posameznih delih bo do leta 2000:

- ob Mirni in pritokih melioriranih 620 ha zemljišč, za kar bodo urejani potoki po usklajenem prioriteten redu: Mokronoški, Savrica, Račji potok, Glinški, Rakovniški, Pristavški, Zabrđska in Bistrica;
- ob Laknici, Radulji in manjših potokih melioriranih 60 ha zemljišč;
- okoli Vejerja melioriranih 450 ha površin, z rekonstrukcijo že obstoječih regulacij pritokov Mirne;

- ob Temenici melioriranih 280 ha zemljišč, ki bodo delno osušena že z regulacijo Temenice in pritokov;

- opravljeni drugi potrebni ureditveni posegi v brežine manjših potokov in hudournikov.

S pomočjo sredstev vodnega gospodarstva bodo izvedena še naslednja dela:

- končane raziskave vodnih virov po količini, obsegu vodozbirnih območij in kvaliteti;
- pripravljene strokovne podlage za formalno in tehnično zavarovanje vodozbirnih območij za vse vodovodne sisteme, ki oskrbujejo več kot 50 gospodinjstev, za sisteme, ki oskrbujejo več kot 1.000 prebivalcev pa bodo ustrezni odloki pripravljani že v prvem planskem obdobju;
- zgrajeni bodo razvodni vodovodni sistemi na celotnem območju občine;
- vzpostavljeni bodo pogoji s predčiščenjem industrijskih odpadnih voda oziroma izboljšanjem tehnoloških postopkov za ohranitev vodotoka Mirne v II. kakovostnem razredu (planirana razširitev čistilne naprave);
- s priključevanjem preostalih delov naselja Trebnje na osrednji kanalizacijski sistem in iz rednim vzdrževanjem centralne čistilne naprave Temenica ne bo več ogrožena;
- opravljanje rednega nadzora obratovanja čistilnih naprav v Trebnjem, Mirni in Mokronogu ter novo zgrajenih v prihodnjih obdobjih, pri čemer bo za vsako večjo kompleksno graditev in širjenje industrije sestavni del investicij izgradnja oziroma dograditev ustreznega sistema odvajanja in čiščenja odpadnih voda.

5.1.4. Industrija

V strukturi družbenega proizvoda je v letu 1982 industrija imela 57,2% delež, v strukturi družbenega proizvoda združenega dela pa 73,3%, kar je znatno več od republiškega poprečja. Najmočnejše sta zastopani kovinsko-predelovalna in živilsko-predelovalna industrija (v letu 1984 sta ti panogi dosegli 52,7% doseženega dohodka v industriji).

Do leta 2000 bo delež industrije v družbenem proizvodu upadel zaradi pospešenega razvoja terciarnih dejavnosti v občini, ki zaradi njihovega večletnega nazadovanja že pomenijo omejitveni faktor skladnega gospodarskega razvoja. Razvoj industrije pa bo še vedno intenziven predvsem v smeri tehničnega in tehnološkega napredka. Od obstoječih industrijskih panog bomo pospeševali razvoj tistih, ki so proizvodno usmerjene, in sicer:

- proizvodne programe jeklenih montažnih konstrukcij v procesu selekcije in dodatnega izpopolnjevanja sistema montažne gradnje;
- elektrolitskih kondenzatorjev in elektromateriala v okviru pospeševanja razvoja elektronske industrije;
- določene programe kemične industrije;
- programe predelave kmetijskih proizvodov (krompirja, sadja).

Že v začetku srednjeročnega obdobja 1986—1990 pa bomo kot prednostne naloge realizirali:

- dokončno izvedli sanacijski postopek IMV, tozdr Tovarna opreme Mirna;
- s prestrukturiranjem proizvodnih programov izboljšali rentabilnost poslovanja v vseh organizacijah, ki imajo dohodek na delavca in dohodek na sredstva dlje časa nižji, kot je v podskupini dejavnosti, kamor so te organizacije razporejene;
- povečali izkoriščenost strojnih in delovnih kapacitet in na tej podlagi povečali dohodek;
- izboljšali organizacijo dela in poslovanja;
- znižali stroške na enoto proizvoda;
- v okviru lastnih finančnih možnosti odpravili ozka grla ter izboljšali vzdrževanje obstoječega strojnega parka;
- razvili raziskovalno in inovativno dejavnost;
- izboljšali lastno akumulativnost in povečali prosta sredstva akumulacije.

Nadaljnji razvoj pa bo baziral na pospešenem tehničnem in tehnološkem razvoju. Pri tem delu bomo razvijali v okviru svojih služb proizvodno enostavnejših strojev in nadomestnih delov za lastne potrebe.

Za posamezne panoge pa dolgoročno načrtujemo naslednje dolgoročne razvojne usmeritve:

1. Na področju kemične industrije planiramo v okviru DO Tesnila širiti program industrijskih tesnil s proizvodnjo v večjih serijah; širiti program teflonskih tesnil, ki bo pomenil nadomeščanje uvoza tesnil (kot polizdelka) z uvozom granulata; predvsem po letu 1990 pa začeti s proizvodnjo dinamičnih in neazbestnih tesnil. V okviru delovne organizacije bo organizirana orodjarska delavnica za izdelavo orodij za lastne potrebe in za prodajo.

Pri predelavi plastičnih mas bomo v Novolesu, tozdr Tovarna akrilnih proizvodov, svoj razvoj usmerili v osvojitve novih tehnoloških postopkov pri proizvodnji plošč: regeneracija monomera, proizvodnja akril betona, smol in lepil ter blok polimerizacija. S tem bomo nekoliko zmanjšali tudi uvoz. Proizvodni program pa bomo dopolnili s proizvodnjo smol in disperzij ter akrilne galanterije.

V obratu Kemija impek se bo do leta 1990 proizvodni program razširil še na zaščitna in tesnilna sredstva ter na proizvodnjo specialnih lepil. Do leta 2000 pa bomo v tem obratu proizvodni program še izpopolnili.

2. Na področju kovinsko-predelovalne industrije je najmočnejša organizacija Trimo s proizvodnjo montažnih konstrukcij in plošč. Bistveno se program na tem področju tudi do leta 2000 ne bo širil, ker že sedaj pokrivajo vsa področja montažne gradnje. Njihov razvoj je predviden predvsem na področju razvoja proizvodov in lastne tehnologije ter prodaje tehnologije. Na področju tehnologije bodo dopolnjevali že obstoječe postopke, uvedli tipizacijo konkurenčnih sistemov konstrukcij ter standardizacijo elementov — plošč trimotern in trimoval. Pri razvoju proizvodov pa predvidevajo osvojiti program izdelave kotlov za kurjenje industrijskih odpadkov.

Izdelava armatur za protipožarno zaščito v industrijskem obratu Pohorje se bo predvidoma nadaljevala tudi do leta 2000.

- V obratu Agrostroja predvidevajo do leta 2000 osvojiti celoten program izdelave opreme za namakanje. Osvajanje programa bo potekalo v dveh etapah, in sicer do leta 1990 zgraditev livarne za barvne kovine na lokaciji v Prelesju, po letu 1990 pa do leta 1995 pa osvojiti še preostali del programa.
3. Na področju **elektroindustrije** bodo v Iskri, tozdr Elektroliti, do leta 2000 postopoma preusmerjali proizvodni program elektrolitskih kondenzatorjev v množično in avtomatizirano proizvodnjo aksialnih in radialnih ELKO za široko potrošnjo za uporabo v profesionalnih napravah (terminali, računalniki, telefonski aparati in centrale itd.) in proizvodnjo kondenzatorjev za specialno uporabo (akustični aparati).
- V Elmi, Elektromaterial Čatež, planirajo osvojiti programe novih skupin sponk za tiskana vezja.
4. Na področju **tekstilne industrije** predvidevajo v Labodu, tozdr Temenica, že do leta 1990 preusmeriti proizvodni program v izdelavo ekskluzivnih modelov ženskih oblačil ter takega nadaljevati tudi po letu 1990.
- Tudi v obratu Induplat se program proizvodnje šotorskih pripon ne predvideva bistveno spreminjati.
5. Na področju **obutvene industrije** se bo v okviru obrata Zmaga proizvodni program preusmeril v proizvodnjo lahke obutve. Z dograditvijo prostorov pa se bo proizvodnja tudi precej povečala.
6. Večje spremembe so predvidene do leta 2000 tudi v **živilsko-predelovalni industriji**. V Dani se proizvodni program do leta 1990 ne bo bistveno spreminjal, po letu 1990 pa se bo razširil z večjo predelavo sadja ter proizvodnjo baz in arom. Pri proizvodnji gotovih proizvodov pa se že postopno preusmerjajo v proizvodnjo specialnih pijač.
- V HP Kolinska, tozdr Tovarna za predelavo krompirja, pa se bo proizvodni program dopolnil s proizvodnjo otroške hrane, krompirjevih kosmičev in izdelkov na osnovi krompirja.
7. Po sanaciji Novolesa, tozdr Industrije gradbene keramike, bo ta proizvodnja preusmerjena v lesno-predelovalno panogo.
- S spremembami proizvodnih programov pa so v skoraj vseh organizacijah vezane tudi določene investicije. Večina investicij bo zajemala le posodabljanje opreme in rekonstrukcije, nekaj pa bo tudi novogradnja na obstoječih in novih lokacijah.
- Za zagotovitev skladnejšega razvoja občine, v industrijsko-panožnem in regionalnem smislu, bomo do leta 2000 poizkušali v občino pripeljati nove investitorje za izgradnjo manjših obratov. Delovno intenzivne obrate bomo locirali na mesta, kjer se pojavljajo presežki delovne sile (Dobrič, Sela Šumberk, Trebelno), kapitalno intenzivne pa v drugih krajih.
- V krajih, kjer ne bo možno locirati novih obratov, pa bomo prek organizacij združenega dela organizirali dopolnilno delo kmečkega prebivalstva, predvsem žena, in tako zaposlili presežke delovne sile.

5.1.5. Gradbeništvo in izkoriščanje mineralov

Dejavnost gradbeništva je v občini slabše razvita dejavnost, čeprav družbeni proizvod gradbeništva občine Trebnje ni podpovprečno nizek. V družbenem sektorju imamo le eno organizacijo, ki pa v zadnjem času dosega nižji družbeni proizvod kot pa gradbeništvo v zasebnem sektorju.

Razvoj gradbeništva v prihodnjem dolgoročnem obdobju bo slonel na višji stopnji posodabljanja tehnologije in organizacije dela. Povpraševanje po gradbenih storitvah bo v naslednjem obdobju manjše, kot je bilo v preteklih treh desetletjih, zato se bo morala obstoječa organizacija prilagoditi bodočim razmeram. Nujno bo, da se bo tehnološko okrepila, si pridobila ustrezen strokovni kader ter dosegla konkurenčnost v kvaliteti in ceni storitev.

Do leta 2000 bomo nadaljevali tudi s krepitvijo osebnega dela gradbeništva kot okrepitev gradbene dejavnosti združenega dela in specializacijo na manjša gradbena dela.

Pridobivanje mineralnih surovin bomo uskladili med uporabniki in v skladu s sprejetimi usmeritvami zagotovili ustrezno dokumentacijo za tekočo eksploatacijo, širitve in sanacijo območij. Izdelana bo celovita študija stanja in enotni register peskokopov.

5.1.6. Trgovina in preskrba prebivalstva

Delež trgovine v strukturi družbenega proizvoda je v letu 1976 znašal 11,1%, v letu 1980 14,2%, po letu 1980 pa je močno padel. Do leta 1980 je bil delež trgovine precej pod povprečjem republike, vendar je šel njen razvoj vsaj v sorazmerju z razvojem gospodarstva in kupne moči prebivalstva, po letu 1980 pa je trgovina, kljub investicijam v prostor, nazadovala. Vzrok ne izhaja toliko iz padanja kupne moči, temveč iz neustrezne organiziranosti trgovske mreže. Kupna moč prebivalstva se odliča v večje centre.

Razvoj trgovine do leta 2000 mora potekati zelo intenzivno, če hočemo doseči skladen razvoj občine. Za doseganje te intenzitete razvoja bomo do leta 2000:

- spodbujali integracijske procese in specializacijo trgovske mreže v občini;
- z manjšimi dosedanjimi enotami obstoječe trgovske mreže dosegli večjo založenost trgovin po vrstah in količini blaga;
- zainteresirali zunanje trgovske mreže za graditev trgovin v občini;
- v lokalnih krajih ter v večjih soseskah organizirali prodajo vsaj najnujnejših življenjskih potrebščin;
- v oddaljenejših krajih, kjer organizacije ne bodo imele interesa za vlaganja v trgovinsko mrežo, bomo manjše trgovine prenesli v zasebno dejavnost;
- ob novem priključku avtomobilske ceste Ljubljana - Zagreb bomo v Trebnjem zgradili blagovni center za potrebe prebivalstva in tranzitnega turizma.

Razvoj trgovske mreže pa bo pogojeval tudi zaposlovanje strokovnega kadra, izboljšanje odnosov do kupcev ter urejenost trgovskih lokalov. Prav tako pa bo za nadaljnji razvoj potrebno, da se bo trgovina v večji meri povezovala s

proizvodnimi panogami in komplementarnimi terciarnimi dejavnostmi (opravljanje storitev za trgovino in kupce).

V trgovini bomo tudi skrbeli za optimalne rezerve trgovskega blaga. Blagovne rezerve pa bomo že do leta 1990 oblikovali v taki višini, da bodo zadostovale za trimesečno preskrbo prebivalstva.

Dopolnilna preskrba prebivalstva bo oblikovana tudi v tržni dejavnosti v vseh večjih krajih.

5.1.7. Gostinstvo in turizem

Nazadovanje gostinstva in turizma ni le vrednostno, temveč tudi količinsko, saj se je od leta 1971 do 1983 število gostov zmanjšalo za 44,6%, število nočitev pa za 44,8%. Tako veliko zmanjšanje pa ne izhaja toliko iz zmanjšanih prostorskih možnosti (razen števila ležišč), kot iz neustrezne organiziranosti gostinske ponudbe.

Za razvoj gostinstva in turizma imamo v občini ugodne možnosti glede na prometno lego ter tudi glede na naravne danosti. Do leta 2000 moramo v večji meri izkoristiti te naravne danosti in sicer z:

1. ureditvijo gostinske ponudbe;
2. s približanjem naravnih znamenitosti turizmu (boljša turistična ponudba).

Za potrebe turizma in za potrebe občanov moramo čimprej prostorsko povečati obstoječi motel Putnik, da bo sposoben sprejeti tudi večje količine ljudi na obroke hrane in prenočitev. Hkrati pa bo potrebno do leta 2000 zagotoviti tudi večji gostinski lokal (hotelskega tipa) v Trebnjem ali njegovi bližnji okolici, da izkoristimo prednosti ob gradnji nove avtomobilske ceste.

Gostinski objekti v Trebnjem bi služili predvsem za potrebe tranzitnega turizma, za potrebe stacionarnega turizma in za potrebe prebivalcev občine pa bomo do leta 2000 uredili bazen na Mirni ter zgradili spremljajoče objekte, vključno z gostinskim objektom. Ustrezne družbene gostinske objekte bo potrebno zgraditi tudi v drugih krajih občine.

V zasebnem sektorju pa bomo do leta 2000:

- skrbeli za kvaliteten in kvantitetni izbor gostinskih storitev;
- skrbeli za urejen videz gostinskih lokalov in osebja;
- kmečka gospodinjstva zainteresirali za kmečki turizem;
- skrbeli za urejen videz naselij.

V zasebnem in družbenem sektorju gostinstva bomo zagotovili tudi ustrezen kader.

Prek turistične zveze in turističnih društev bomo propagirali naravne in druge znamenitosti občine. Organizirali bomo tudi tradicionalne kulturne prireditve, predvsem tiste, ki so vezane na krajinsko folkloro.

V okviru finančnih možnosti se bomo zavzemali tudi za obnovo nekaterih pomembnejših gradov (Mirna, Škrljevo, Trebnje itd.).

5.1.8. Drobno gospodarstvo in obrt

Delež družbenega proizvoda obrti v celotnem družbenem proizvodu je v letu 1982 znašal 4,2%, s tem da je delež osebne obrti večji od deleža družbene obrti.

V družbenem sektorju obrti imamo tri organizacije združenega dela, ki pa v zadnjem času nazadujejo predvsem zaradi neustreznega statusa te dejavnosti v okviru gospodarstva. Te organizacije izdelujejo pretežno ročno, močno specializirane izdelke, ki pa se ne morejo meriti z industrijsko izdelavo po doseženem dohodku. Če se bo status teh organizacij spremenil, imamo na tem področju v občini velike možnosti nadaljnjega razvoja.

Proizvodno zasebno obrtništvo je organizirano prek Obrtne zadrage, ki bo prvenstveno tudi v bodoče služila kot povezovalac med združenim delom gospodarstva in obrtniki zasebniki. Pri vključevanju zasebnega proizvodnega obrtništva v prestrukturiranje gospodarstva z izdelovanjem specialnih in maloserijskih proizvodov, ki se sedaj neracionalno izdelujejo na industrijski način ali pa jih na jugoslovanskem tržišču ni, ima proizvodno zasebno obrtništvo velike perspektive dolgoročnega razvoja. Ob doseganju ustreznega družbenega proizvoda je to obrtništvo pomembno tudi z vidika zaposlovanja delovne sile.

V skladu z zagotovitvijo ustrezne preskrbljenosti prebivalstva in gospodarstva občine bomo zagotavljali tudi povečan interes za opravljanje obrtnih storitvenih dejavnosti. Storitvene dejavnosti bomo razvijali predvsem v večjih središčih občine, dejavnosti, povezane s kmetijstvom (kovaštvo, servisi za kmetijsko mehanizacijo), pa v kmetijskih predelih občine.

5.1.9. Energetika

Med izhodišča za pripravo energetske bilance občine Trebnje sodijo predvsem podatki o vrstah in količini porabljene energije, republiška energetska bilanca z omejitvami, realne možnosti delne nadomestitve posameznih energetskih virov in koncept varčevanja. Iz podatkov sledi, da je najpomembnejši energetski vir električna energija, zatem mazut in druga tekoča goriva (derivati), premog, plin in drva. Ker v občini ne razpolagamo s primarnimi energetskimi viri, z izjemo lesa, eksploatacijsko neekonomičnim manjšim nahajališčem premoga in malim hidropotencialom potokov, bo občina tudi v prihodnje vezana na količine iz republiške energetske bilance.

- Potencial lesa: polovico območja občine pokriva gozd. Po kriterijih gozdarjev naj bi iz vsakega hektarja gozda v povprečju ob normalnem gospodarjenju pridobili brez škode letno toliko lesa in odpadkov, primernih za kurjenje, da bi s tem zagotovili okoli 4,5 MWh toplotne energije, kar pomeni okoli 72.000 MWh letno oziroma ekvivalentno 6.480 t kurilnega olja.
- Potencial sončne energije: povprečno letno število sončnih dni, nadmorska višina, širši klimatski vplivi, čas dnevnega sončnega obsevanja — to so parametri za izračun energije sončnega obsevanja, ki znaša za območje občine od 1 kWh/m² v januarju do 5,3 kWh/m² v juliju. Letna energija globalnega obsevanja znaša blizu 1.150 kWh/m², kar že govori o prid izkoriščanja tega alternativnega vira. Iz slednjega je odvisen izračun števila kurilnih dni (zuna-

nja temperatura zraka 12° C, notranja 20° C), ki znaša okoli 211 (od 3. 10. do 1. 5. povprečno).

- Električna energija: stanje na področju oskrbe z električno energijo v povprečju ni zadovoljivo, posebej ob dejstvu, da je to edini kvaliteten energetski vir, na katerega je možno tudi dolgoročno računati in so drugi viri objektivno le vzporedni. Na območju tozda Elektro Novo mesto je dosežen odjem v letu 1984 13.600 MWh in je naraščal po 0,7% stopnji letno, na območju tozda Ljubljana okolica v istem letu 650 MWh, z rastjo 5,4% letno, in na območju tozda Elektrodistribucija Krško 12.775 MWh, s povprečno rastjo 3,5 letno. Predvidena rast odjema električne energije v občini Trebnje je rast družbenega proizvoda občine Trebnje.

Za občino Trebnje je temeljni pogoj za boljše preskrbo novozgrajeni daljnovod 110 kV RTP 110/20 kV, I. in II. faza v Trebnjem, nadaljevanje gradnje 110 kV daljnovoda proti Ivančni gorici in izgradnja RTP 110/20 kV v Mokronogu s povezavo 110 kV. Vzporedno s tem bo dograjevano distribucijsko omrežje — daljnovodi 20 kV s transformatorskimi postajami. Ocenjeno je, da bo že v prvem planskem obdobju zagotovljena normalna preskrba na vseh odjemih, saj je na območju tozda Ljubljana okolica do leta 1990 predvidena izgradnja 3 TP in 2,2 km 20 kV daljnovoda, na območju tozda Elektro Novo mesto 24 TP in 36,2 km 20 kV daljnovoda, na območju tozda Elektrodistribucija Krško 20 TP z 18 km 20 kV daljnovodov. Elektrifikacija območij sekundarnih bivališč bo realizirana v sklopu planov krajevnih skupnosti.

Širšega pomena je dolgoročno planirana izgradnja 380 kV daljnovoda, ki zahteva za območje občine ohranitev načrtanega koridorja do dokončne variante.

- Plinovod: za dovod kraka od načrtovanega magistralnega plinovoda Koper — Novo mesto — Krško v prihodnjem planskem obdobju še ni ekonomskih utemeljitev, zato bo v prvi fazi pripravljena dolgoročna ocena potreb po tem energetskega viru.
- Premog: v prihodnjem planskem obdobju bodo nadaljevana investicijska dela predelave na hišnih kotlovnica, kjer uporabljajo tekoča goriva, ravno tako v industriji za tehnološke potrebe. Ekvivalentni vir sta premog in drva (slednja predvsem pri individualnih kuriščih). Opravljene bodo dopolnilne raziskave ležišča premoga v Mirenski dolini.
- Drva: na podlagi strokovne ocene bo po posameznih gozdnogospodarskih območjih stimulirana pridelava drv v zasebnih in družbenih gozdovih z možnostjo neposrednega vključevanja občanov.

5.1.10. Stanovanjsko gospodarstvo

Za občino Trebnje je značilno, da na obseg stanovanjskega fonda ni toliko vplivala rast prebivalstva (selitveni saldo je bil do leta 1977, negativen, število prebivalstva je stagniralo), marveč socialne spremembe v najširšem smislu, predvsem kot posledica deagrarizacije. Stanovanjski fond se je po zadnji vojni po številu in površini več kot podvojil. Leta 1984 je bilo 5.444 stanovanj, od tega 5.088 naseljenih. Glede kvalitete stanovanjskega fonda je stanje v zadnjem času bistveno ugodnejše, saj je intenziteta gradenj novih stanovanjskih enot v zadnjih petih letih dosegala okoli 80 letno.

Poleg ugodnega razmerja med številom gospodinjstev in številom stanovanj, doseženega bivalnega standarda in stanovanjske površine na prebivalca (oba kazalca sta v primerjavi z republiškim povprečjem približno za 10% nižja) se razmerje med zasebno in družbeno gradnjo v korist zasebne še močneje odraža z vsemi posledicami in je družbeni sektor po udeležbi med najnižjimi v Sloveniji.

Osnovni parametri nadaljnjih potreb po izgradnji stanovanjskega fonda so naslednji:

- demografska stagnacija: pred 110 leti je na istem ozemlju živelo ravno toliko ljudi in tudi v današnjem času prirastek prebivalstva ni niti povprečen;
- v vsej preteklosti je bila občina velik izbor živega dela za druge občine, delovnih mest primanjkuje ves čas;
- za prihodnje predpostavljamo normalizacijo naravnega prirastka;
- deagrarizacija bo iz najbolj odročnejših krajev zmanjšana;
- trend zaposlenosti v kmetijstvu kot osnovni in dopolnilni dejavnosti bo ostal, kar govori v prid manjšemu pritisku na stanovanja v lokalnih središčih, v večjih urbanih središčih pa bodo trend priselitev narekovele predvsem možnosti za zaposlitev;
- realni stroški komunalnega standarda (osnovne komunalne opreme) so negativen atraktivnostni element v vodilnih krajih;
- velika prednost je lastna iniciativa pri zasebni gradnji in večji neposredni vpliv graditelja na stroške gradnje.

Glede na trende in kazalce je predvidevan naslednji obseg stanovanjske graditve:

	stanje		planirano stanje		
	1971	1981	1986	1991	2000
število prebivalcev	17.100	17.288	17.500	17.900	18.840
število gospodinjstev	4.861	5.032	5.150	5.310	5.560
število stanovanj	4.814	5.188	5.600	6.000	6.500
število stanovanj po obdobjih	374		412	300	500

Pomembnejši ukrepi in usmeritve za doseganje zastavljenih ciljev na področju stanovanjske politike so predvsem tile:

- postopno uvajanje ekonomskih stanarin;
- subvencioniranje stanarin materialno šibkejšim družinam;
- stimulatívna kreditna politika OZD, bank in stanovanjskih skupnosti za dodeljevanje posojil, spodbujanje namenskega varčevanja in obvezna lastna udeležba pri pridobitvi stanovanjske pravice;
- z urbanistično politiko, normativi in kvalitativnimi projekti načrtovati gradnjo individualnih hiš na manjših parcelah znotraj obstoječih naselij na slabših tleh,

- pri tem težiti k doseganju povprečne gostote 80 prebivalcev/ha;
- omogočiti občanom nakup projektov, ki temeljijo na optimizaciji energetskih potreb, in stimulirati vgradnjo sodobnih izolacijskih materialov;
- s sistemom cen in kreditno politiko močneje stimulirati pridobitev stanovanj v etažno lastništvo in graditev v večji gostoti;
- pravočasno zagotoviti izvedbeno urbanistično dokumentacijo in projekte revitalizacije oziroma ureditvene načrte za prenojo jeder naselij;
- v večji meri ustvariti pogoje za pravočasno vključevanje graditeljev ali pričakovalcev stanovanj v proces priprave stavbnih zemljišč in projektiranje;
- prilagoditi samoupravne akte za možnosti zamenjave stanovanj;
- z davki primerno obremeniti presežke oziroma nezasedene stanovanjske površine v stavbah in stanovanjih ter počitniške hišice, ki so primerne za bivanje;
- pravočasno zagotavljati stavbna zemljišča z vsaj minimalno komunalno opremo prek sklada;
- glede na predvidene demografske kazalce tekoče zagotavljati pogoje za družbeno (blokovno) gradnjo v Trebnjem (50%), v Mirni (30%), Šentrupertu (10%) in po potrebi v Mokronogu;
- stremeti k izboljšanju razmerja med družbeno in zasebno gradnjo vsaj v odnosu 40 : 60 (sedaj 75 : 25);
- s stanovanjskim združenstvom spodbujati individualno gradnjo, predvsem v strnjenih kompleksih. Hkrati bo zadruga povezovalca in organizator v vseh fazah individualne graditve.

5.1.11. Komunalno gospodarstvo

Temeljne naloge na tem področju bodo v občini naslednje:

- preskrba prebivalstva s kvaliteto pitno vodo:
 - nadaljevanje izgradnje razvodnega omrežja na suhokrajinskem območju v KS Čatež in Trebelno;
 - zaključiti raziskave novega vodnega zajetja v Dragi pri Šentrupertu za kvalitetnejšo oskrbo v krajevnih skupnostih Šentrupert, Mokronog in Mirna ter Trebnje, po letu 1990 pričeti izgradnjo primerne omrežja kot alternativo šentpavelskemu vodovodnemu sistemu;
 - izboljšati vodooskrbo v odročnejših naseljih in zagotoviti pogoje, da bodo imela vsa gospodinjstva kvaliteto in zadostno pitno vodo;
 - zavarovati vsa območja izvirov pitne vode;
- izgradnja objektov in naprav za odvajanje in čiščenje odpadnih voda:
 - nadaljevanje izgradnje primarnega in sekundarnega kanalizacijskega omrežja v naseljih Trebnje, Mirna in Mokronog;
 - pripraviti osnovne projekte (kompleksne rešitve) za odvajanje odpadnih voda v Šentrupertu, Veliki Loki, Velikem Gabru, Dobriču, ter zgraditi primarna omrežja z možnostjo navezave novih zazidalnih kompleksov;
 - pospešiti dograditev čistilne naprave v Mirni in zagotavljati delovanje že zgrajenih čistilnih naprav;
- ravnanje z odpadki:
 - izgradnja novega odlagališča komunalnih odpadkov za potrebe celotne občine na najprimernejši lokaciji Globoko med naseljem Brezovica in Hudeje;
 - izgradnja odlagališča za organske odpadke;
 - razširiti organizirano zbiranje odpadkov na vsa večja naselja oziroma strnjeno pozidana območja;
 - skrbeti za varno ravnanje z odpadki vseh vrst in preprečevati nekontrolirano odlaganje, na novi deponiji preiti na višji nivo ravnanja (reciklaža).
- stavbna zemljišča:
 - obstoječa stavbna zemljišča bodo smoterneje izkoriščena predvsem znotraj ureditvenih območij naselij Trebnje, Mirna, Mokronog in Šentrupert, s ciljem zgostitve in širitve zazidave;
 - organizirano pridobivanje in opremljanje stavbnih zemljišč bo potekalo tudi v drugih naseljih, kjer se bo vršila v večjih kompleksih strnjena individualna stanovanjska gradnja: v Vel. Gabru, Veliki Loki, Šentlovrencu, Dobriču in Čatežu;
 - sklad stavbnih zemljišč bo skrbel za pridobivanje in opremljanje stavbnih zemljišč tudi za potrebe industrije in drugih dejavnosti.

Posebna pozornost bo usmerjena v pripravo katastrof in evidenc. Izdelan bo kataster komunalnih objektov in naprav za naselja Trebnje in Mirna ter celoten obnovljen kataster zazidalnih in nezazidalnih stavbnih zemljišč z avtomatizirano obdelavo podatkov.

Po posameznih krajevnih skupnostih bodo še naprej iniciative usmerjene v urejanje naselij, vzdrževanje ulic in zelenic ter pokopališč v skladu s sanitarno-higienskiimi pogoji.

Organizacijsko bo opravljanje osnovnih komunalnih dejavnosti in vzdrževanje objektov (vodooskrba, odvajanje odpadnih voda, ravnanje z odpadki, vzdrževanje ulic v urbanih središčih, pogrebna služba) potekalo v okviru za to usposobljene komunalne organizacije, v manjših naseljih pa tudi v prihodnje zaradi racionalnosti v okviru krajevnih skupnosti.

V občini bo poenoten sistem tarif za posamezne storitve v skladu s cilji solidarnosti in vzajemne pomoči, in to v višini, ki zagotavlja enostavno reprodukcijo objektov in naprav ter pokrivanje stroškov. Za razširjeno reprodukcijo bodo posebej združena sredstva glede na družbene potrebe in v obliki svobodne menjave.

5.1.12. Promet in zveze

Železniški promet: V prvem planskem obdobju bo v celoti rekonstruirana in ojačana proga Ljubljana — Grosuplje — Trebnje — Sevnica. Proga bo dovoljevala hitrosti potniških vlakov 80 km/h in tovornih 70 km/h, z osno obremenitvijo 20 ton. Na odseku Trebnje — Mirna bo potrebno prestaviti tudi traso v dolžini 3,5 km na podlagi izbora najprimernejše variante z ozirom na obstoječo poselitev in križanja s cestnim omrežjem.

S tem bodo izboljšane vozne razmere in z izgradnjo industrijskih tirov ter razširitvijo postajnih tirov v Trebnjem, Veliki Loki, Mirni in Mokronogu dvignjen nivo storitev integralnega transporta.

Organizacije združenega dela se bodo vključevale v integralni železniški promet z uporabo elementov integralnega transporta v notranjem, predvsem pa zunanjem prometu. Velik energetski prihranek je prevoz daljših in voluminoznih tovorov, zato bo vzpostavljeno racionalno razmerje in delitev dela med cesto in železnico. Ker še ni dokončne odločitve o varianti hitre proge Ljubljana — Zagreb, je v kartografskem delu prikazan koridor te proge skozi območje občine.

Prizadevati bi si morali z usklajevanjem voznih redov vlakov in avtobusov in pogostostjo linij za porast števila potnikov in se dolgoročno vključiti v načrtovan primestni železniški promet na odseku Ljubljana — Grosuplje (podvojitve tira).

Cestni promet: Predvidena je izgradnja hitre ceste Ljubljana — Zagreb, ki bo trasno v pretežni meri sovpadala z zdajšnjo traso magistralne ceste v celotni dolžini 17,2 km skozi območje občine. Vsebinsko bo močno vplivala na regionalni in lokalni promet, predvsem v območju naselja Trebnje, kjer bo potrebna v primeru necestniške variante avtoceste nova celostna presoja in prometna zasnova regionalnih in lokalnih povezav tega prostora, ter usklajevanje načrtovane širitve gostinske in servisne ponudbe z obliko in lokacijo drugega priključka.

Regionalnih cest je na območju občine skupaj 65,3 km, pri čemer je 15 km še makadama. Regionalna cestna mreža pomeni ob železnici osnovno prometno arterijo v občini. Dolgoročno je predvideno, da bi regionalni cestno-prometni križ Kočevje — Dobrnič — Trebnje — Mokronog — Sevnica, Trebnje — Čatež — Litija, Škofljica — Bič — Trebnje — Mirna peč — Novo mesto, Mokronog — Laknice — Šentjernej in Bič — Litija v celoti modernizirali; v prvi fazi odseke Preska — Dobrava, Gor. Laknice — Dol. Laknice in Vel. Gaber — Radohova vas s prioriteto skozi naselja. Posebnega pomena je tudi cesta Bič — Žužemberk, za kar bodo ustvarjeni tehnični pogoji za prekategorizacijo v regionalno cesto.

Kategoriziranih lokalnih cest je 185 km, 54% ali 101 km je po vrsti zgornjega odseka še vedno v makadamski izvedbi, kar pomeni za modernizacijo največjo obremenitev neposrednih uporabnikov oziroma sredstev občinske skupnosti za ceste in krajevne skupnosti. Posebnega pomena so te ceste za odročnejša naselja oziroma za uresničevanje ciljev ohranitve poseljenosti in višje ležečih predelov občine in časovno skrajševanje prometne dostopnosti do delovnih mest in oskrbnih središč. Z rednim vzdrževanjem in postopno modernizacijo cestnih odsekov bo zagotovljen prag polurne izohrone (peš dostopnosti) do javnega prevoznega sredstva. Po prvotni oceni možnosti je predvideno, da bi bilo do konca tega obdobja moderniziranih 3/4 lokalnih kategoriziranih cest ob vzporedni modernizaciji krajevnega cestnega omrežja glede na specifično posameznega območja.

Za vzdrževanje in modernizacijo lokalnih in deloma krajevnih cest se bodo sredstva zbirala na način kot doslej, s tem da bo na občinskem nivoju glede na potrebe in realne možnosti dograjevan sistem solidarnosti s prioriteto na manj razvitih območjih.

Tabela: Pregled cestnega omrežja v občini Trebnje (obstoječe stanje)

kategorija, odsek	skupna dolžina km	vrsta vozišča asfalt makadam	%
1. mag. cesta Ljubljana — Bregana	17,20	17,20	—
2. reg. ceste skozi občino	65,26	50,48	14,78
— Dobrnič — Trebnje — Sevnica	33,18	29,35	3,83
— Vel. Loka — Čatež — Trebnje	11,54	9,36	2,18
— Bič — Trebnje — Mirna peč	10,92	7,98	2,93
— Mokronog — Šentjernej	8,88	3,05	5,84
— Litija — Bič	0,74	0,74	—
3. kateg. lokalne ceste	185,36	84,57	100,85

Javni promet: Značaj poselitve in razporeditve delovnih mest narekujejo intenziven vsakodnevni promet. K temu je potrebno prišteti okoli 2.100 dnevnih migrantov (v občini in izven nje). S 3,6 prebivalca na registrirano osebo ugodilo je občina v povprečju republike, hkrati pa je občinsko središče ob ugodni prometni legi in povezano z regionalnim in republiškim središčem s sistemom avtobusnih linij. Osnovne dolgoročne usmeritve na področju javnega prometa so:

- s pogostnostjo železniških linij in časovnim skrajševanjem prevoza se bo del delovne migracije in šolarjev preusmeril na železnico;
- notranje povezave bodo še naprej vezane na avtobus, za kar bo vzpostavljena koordinacija javnih, delavskih in šolskih prevozov ter železnice;
- javni potniški promet bo približan odročnejšim območjem, za kar ne bo osnovno vodilo komercialnost prog, marveč vse večji stroški goriva za osebni (individualni) prevoz, racionalna raba goriv in ohranjanje poselitve;
- ureditev avtobusnih postajališč tudi izven strnjanih naselij oziroma v manjših naseljih, v naselju Trebnje bo urejeno novo postajališče za avtobusni linijski in lokalni promet, povezano z železniško postajo.

Integralni transport: V sedanjih fazi poteka transport v pretežni meri z lastnimi tovornimi avtomobili organizacij oziroma s pogodbenimi ali občasnimi prevoznimi storitvami specializiranih prevoznih organizacij. Na področju integralnega transporta in tovarnega prometa je potrebno:

- navezava prevozov na železnico z možnostjo prevoza tovarnjakov na odprtih vagonih;
- povezava s planiranim večjim blagovno-transportnim centrom (skladišča, prekladalna postaja) v Ivančni gorici in Novem mestu;
- prometna razbremenitev osrednjih delov naselij Trebnje in Mirna z lokalno obvoznico (glej urbanistične zasnove obeh naselij) in novim priključkom na avtocesto.

PTT promet: Stanje na področju PTT zvez ni zadovoljivo in občina močno

zaostaja za slovenskim povprečjem. Dvig kakovosti in vse pogostejše in zahtevnejše medsebojno komuniciranje zahteva povečanje avtomatizacije v PTT prometu in uvajanje novih vrst storitev. Glede na stopnjo razvoja ostalih dejavnosti in infrastrukture pričakujemo v prihodnjih obdobjih intenzifikacijo PTT storitev, kar pomeni uvajanje sodobnejših zvez v OZD, na širšem območju pa zadostno telefonsko omrežje:

- skozi moderniziran mednarodni teleks promet je s tem letom možno komunicirati s 150 državami, na območju omrežne skupine 068 je dosežen cilj 7,4 teleks priključkov na 10.000 prebivalcev (Slovenija 7);
- temeljni pogoji prenosnih zvez bodo podani z izgradnjo radiorelejne povezave Trdinov vrh — Trebnje, v Trebnjem bo zgrajena VATC povečane moči;
- na območju KC Trebnje, ki povezuje 46 naselij in ima v okviru ATC 800 telefonskih priključkov, bo razširjena VATC v dveh fazah: leta 1987 za 600 priključkov in kasneje, leta 1990, za nadaljnjih 600 priključkov, v prihodnjem planskem obdobju je predvidena izgradnja nove pošte ali razširitev obstoječe, s čimer je pogojena II. faza razširitve VATC, za normalno delovanje bo potrebno zagotoviti še agregat in dokončati zvezo prek oddajnega centra na Trdinovem vrhu;
- na območju KC Mirna je predvidena razširitev telefonskih kapacitet KATC po letu 1990 glede na dejanski razvoj potreb, KC Mirna zajema 26 naselij, trenutno je instaliranih 600 priključkov na tem območju;
- na območju KC Mokronog, kjer je vezanih 44 naselij in instaliranih 160 priključkov, bo v petih letih kapaciteta centrale povečana za 568 priključkov; vzporedno bo položen VF kabel do Bistrice, po letu 1990 se bo nadaljevala izgradnja razvodja telefonskega omrežja;
- KC Veliki Gaber zajema 26 naselij, instaliranih je 160 priključkov v KATC, leta 1988 naj bi centralo povečali za 100 priključkov, predhodno pa položili kabel na relaciji Pluska — Trebnje, glede na nakazano intenziteto stanovanjske gradnje je dolgoročno načrtovana ponovna razširitev kapacitete centrale;
- KC Šentrupert zajema 15 naselij, v KATC je instaliranih 200 priključkov, po prvotnem programu bo povečana kapaciteta za 184 telefonskih priključkov (okoli leta 1989), za kar bodo zagotovljeni dodatni prostori, trajnejša dolgoročnejša rešitev zahteva usposobitev večjih poštnih prostorov;
- KC Velika Loka zajema 33 naselij z instaliranimi 100 priključki, s povečavo prostorov in novo kabelsko povezavo do VATC bodo kapacitete povečane za 284 priključkov v letu 1986, v kasnejših obdobjih pa glede na potrebe območja KC;
- območje KC Dobrnič pokriva 29 naselij, instaliranih je 40 priključkov, do leta 1990. bodo kapacitete KATC povečane za 160 priključkov; po oceni je že za prvo petletno obdobje interesov več.

Torej bi se v prvem planskem obdobju glede na stanje števila telefonskih priključkov v občini v letu 1985 (2060) število povečalo za 2.492 priključkov, po letu 1990 do leta 2000 pa še za nadaljnjih 2.248 priključkov.

Tabela: Število telefonskih priključkov v občini

zap. št.	območje KC	stanje 1985 (ocena)	plana 1990	plan 2000
1.	Trebnje	800	2.000	
2.	Mirna	600	600	
3.	Mokronog	160	728	ni uskl.
4.	Veliki Gaber	160	260	
5.	Šentrupert	200	384	
6.	Velika Loka	100	384	
7.	Dobrnič	40	200	
Štev. priključkov		20.060	4.522	6.800

Med temeljne naloge na področju zvez sodijo tudi vključitve večjega števila OZD v javno omrežje za prenos podatkov (JOPP).

Pripravljene bodo tudi možnosti za uvedbo videoteksta in faksimila.

5.2. Razvoj družbenih dejavnosti in socialni razvoj

5.2.1. Otroško varstvo

Varstvo predšolskih otrok je v občini Trebnje v primerjavi s SR Slovenijo precej podpovprečno razvito, zato bomo do leta 2000 več vlagali v zagotavljanje pogojev za otroško varstvo. V Sloveniji je cilj dolgoročnega razvoja zagotovitev otroškega varstva za 60% predšolskih otrok. V občini Trebnje se bomo zavzemali, da bomo do leta 2000 zagotovili otroško varstvo za 40% predšolskih otrok. V ta namen bo potrebno zagotoviti okoli 250 mest ali 17 mest letno. Do leta 1990 te naloge ne bo mogoče sproti realizirati zaradi pomanjkanja finančnih sredstev (v planu je le zagotovitev 58 mest), po letu 1990 pa bo to morala biti prioritarna naloga.

Otroške vrtce bo potrebno razširiti v Trebnjem (še bolj umestna bi bila nova gradnja v sklopu blokovne gradnje), Mirni, Mokronogu in Šentrupertu ter zgraditi nove vrtce tudi v krajevnih skupnostih, kjer bo najmanj 50 otrok (Čatež, Dobrnič, Dolenja Nemska vas, Šentlovrenc, Trebelno in Velika Loka); v ostalih krajih pa organizirati obliko potujočega vrtca ter razne druge oblike vzgojnega programa.

Prihodnji razvoj bo zahteval tudi prožnejše oblike organizacije dela in razporejanja delovnega časa v vzgojno-varstvenih organizacijah. V okviru otroškega varstva pa bomo uresničevali tudi druge naloge:

- skrb za otroke, ki imajo moten telesni ali duševni razvoj;
- izvajanje priprave na šolo (mala šola);

– zagotovitev družbene pomoči za otroke, ki živijo v slabšem materialnem položaju.

Poleg skrbi za predšolskega otroka bomo skrbeli tudi za bodoče matere ter za varstvo in nego otroka. Do leta 2000 bodo tega varstva deležne tudi matere, ki niso v delovnem razmerju. Novost pa bo tudi otroški dodatek za starše, ki bodo imeli več kot dva otroke.

5.2.2. Osnovno šolstvo

Osnovno šolstvo bo do leta 2000 doživelo več vsebinskih sprememb. Zasnova dela vsake osnovne šole se bo z menjavanjem izobraževalnih, rekreativnih in fakultativnih dejavnosti približala značilnostim celodnevne šole. Takšna zasnova je zajeta v programu življenja in dela osnovne šole, ki se že uvaja. Druga večja programska sprememba bo izhajala iz nižje vpisne starosti otrok, ki pa ne bo padla pod 6 let starosti. V višjih razredih osnovne šole bo program še bolj notranje diferenciran po sposobnostih in nagnjenjih učencev.

Te vsebinske spremembe bodo pogojevale tudi potreben kader in prostor. Učitelji bomo morali pridobiti visoko šolsko izobrazbo. Zaradi nižje vpisne starosti otrok ter diferenciacije programa v višjih razredih bomo število zaposlenih povečali. Število šoloobveznih otrok se bo predvidoma povečalo za 100 ali za tri oddelke. Diferenciacija programov pa bo pogojevala tudi manjše število otrok v oddelkih. Prostorske kapacitete bodo do leta 2000 zagotovljene le v Trebnjem. V drugih krajih pa jih bomo povečali z dozidavami, kjer bo to neobhodno potrebno, ali pa prostorsko problematiko reševali z večjim medsebojnim povezovanjem šol, ki teritorialno niso med seboj odmaknjene.

V skladu s finančnimi možnostmi pa bomo razvijali tudi dopolnilne dejavnosti osnovne šole: program glasbene šole, regresiranje učbenikov in prehrane učencev, izvajanje programa šole v naravi in druge oblike.

Prek centra za izobraževanje in kulturo bomo nadaljevali tudi osnovnošolsko izobraževanje odraslih. Naš cilj pri tem bo, da v letu 2000 ne bomo imeli več prebivalca do 50 let starosti, ki ne bi imel popolne osnovne šole.

5.2.3. Usmerjeno izobraževanje

Splošne gospodarske in družbene razmere bodo zahtevale čimveč splošnega in strokovnega znanja, zato bomo že prek osnovnega šolstva spodbujali učence za nadaljevanje izobraževanja na srednjih izobraževalnih stopnjah. Cilj tega spodbujanja je, da do leta 1990 omogočimo celotni osnovnošolski populaciji nadaljevanje šolanja v srednje usmerjenih programih. S politiko štipendiranja in drugih oblik pomoči pa bomo zagotovili, da bo čimveč srednješolcev nadaljevalo šolanje tudi na višjih in visokih šolah.

V organizacijah združenega dela ter v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih bomo pripravili dolgoročne, srednjeročne in letne kadrovske plene v skladu s predvidenim tehničnim in tehnološkim razvojem. Na podlagi teh kadrovskih planov bomo razpisovali tudi kadrovske štipendije. Že zaposlene delavce pa bomo usmerjali v dopolnilno izobraževanje prek strokovnih seminarjev in posvetovanj ter v izobraževanje ob delu in iz dela. Do leta 2000 mora izobraževanje delavcev postati sestavni del delovnega in proizvodnega procesa.

Do leta 1990 v občini ne predvidevamo ustanoviti dislociranih oddelkov usmerjenega izobraževanja. Glede na interes pa bomo organizirali šole ob delu za srednje in višje šolske programe prek centra za izobraževanje in kulturo, ki bo organiziral tudi druge oblike dopolnilnega izobraževanja. Do leta 2000 pa moramo v občini zagotoviti stalne oblike izobraževanja ob delu, ker bomo le na tak način izobraževanje približali združenemu delu.

5.2.4. Kultura

V predvidenem intenzivnem razvoju družbe bo do leta 2000 kultura dobivala vse večji pomen. Z ukrepi, kot so večja dostopnost kulturnih dobrin najširšemu krogu prebivalcev ter spreminjanjem oblik in načinov posredovanja kulturnih dobrin, bomo zmanjšali negativne težnje prevelike materializacije družbe.

Do leta 2000 bodo temeljne usmeritve razvoja kulturne dejavnosti v občini:

- razvoj knjižnične mreže v občini, tako da bodo do leta 2000 knjižnice v vseh večjih krajih v občini;
- pospeševanje oblik ljubiteljskega umetniškega izražanja;
- organiziranje kvalitetnih gledaliških predstav in glasbenih prireditev;
- organiziranje kvalitetnega filmskega programa;
- varstvo naravne in kulturne dediščine.

V tem dolgoročnem obdobju bomo pospeševali in vsebinsko bogatili že priznane kulturne dejavnosti, kot so:

- delo tabora likovnih samorastnikov in galerije likovnih samorastnikov z organiziranjem temeljnih in retrospektivnih razstav;
- izdajanje literarne revije Samorastniška beseda, ki bi povezovala vse literarne ustvarjalce v občini;
- organiziranje že uveljavljenih prireditev Igraj kolo, Kresna noč in revija pevskih zborov ter organiziranje drugih kulturnih prireditev z značilno krajsko folkloro.

Do leta 2000 bomo obnovili in usposobili za kulturno dejavnost vse domove v občini ter si prizadevali oživiti kulturno dejavnost po krajevnih skupnostih.

Vse večje organizacije v občini bomo zainteresirali, da bodo zaposlovale tudi kulturne animatorje ter s tem kulturo prenesli tudi neposredno v združeno delo.

5.2.5. Telesna kultura

V prihodnjem dolgoročnem obdobju se bo izraziteje pokazala potreba po telesni kulturi kot obliki aktivne izbire prostega časa ter utrjevanja fizične kondicije in zdravlja ljudi. Zagotoviti moramo, da se bodo ljudje udeleževali kolektivnih, družinskih in individualnih oblik telesne kulture. Različne telesne kulture bomo tudi bolj povezovali z drugimi dejavnostmi, predvsem z zdravstvom, socialnim skrbstvom, šolstvom in turizmom.

Za namene telesne kulture bomo bolj izkoriščali obstoječe objekte in površine ter dograjevali nove. Do leta 2000 predvidevamo:

- ureditev smučišč v Trebnjem in na Mirni ter smučarske skakalnice na Mirni za potrebe zimskega športa;
- ureditev turistično-rekreacijskih površin na Mirni;
- ureditev trim stez v Trebnjem, na Mirni, v Šentrupertu in v Mokronogu;
- ureditev športnih igrišč v vseh večjih krajih v občini.

V program telesno-kulturne dejavnosti bomo vključili združeno delo, šole in krajevne skupnosti, nadaljevali in poglobljali bomo tudi oblike športnega sodelovanja s sosednjimi in pobratenimi občinami in krajevnimi skupnostmi.

5.2.6. Tehnična kultura

V občini obstaja tudi nekaj društev in krožkov tehnične kulture, ki delujejo v šolah in v krajevnih skupnostih. Zanimanje za tehnično kulturo v občini narašča, zato moramo do leta 2000 ustvariti boljše pogoje in možnosti teh dejavnosti, ki bazirajo na amaterizmu, pomenijo pa koristno izrabo prostega časa, v določenih dejavnostih (radioamaterizem, različne oblike modelarstva) pa imajo tudi širši družbeni pomen.

Da bi lahko pospeševali dejavnosti tehnične kulture, moramo te dejavnosti močneje povezati z organizacijami združenega dela, krajevnimi skupnostmi ter drugimi organizacijami in skupnostmi ter po načelu neposredne svobodne menjave finančno podpreti te dejavnosti.

5.2.7. Socialno skrbstvo

Osnovni smoter delovanja socialnega skrbstva v naslednjem srednjeročnem obdobju bo skrb za človeka, ki se znajde v življenjski stiski, in za skupine ljudi, ki potrebujejo posebno družbeno pozornost. S to dejavnostjo bomo blažili posledice in preprečevali nastanek motenj in odklonov v življenju človeka.

Potrebe po storitvah socialnega skrbstva, predvsem svetovanje in ustrezne pomoči pri urejanju osebnih in družinskih zadev, bodo v prihodnje še naraščale med otroki, mladino in med odraslimi. Pomembno delo pri teh nalogah bo opravljal center za socialno delo, ki se bo moral v bodoče še strokovno okrepiti; posebno vlogo pri tem delu pa bo imelo prostovoljno delo. Pri tem bo pomembno preventivno delo, ki bo organizirano prek mobilne socialne službe ter sosedske pomoči. Domsko varstvo pa bo namenjeno predvsem starim, ki so nepokretni, bolni, nezmožni za samostojno življenje, in takim, ki nimajo nikogar, ki bi zanje skrbel.

Posebne pozornosti bodo deležni prebivalci z motnjami v telesnem in duševnem življenju. Z organiziranjem delavnice pod posebnimi pogoji jih bomo poizkušali usposobiti za delo. V normalne življenjske pogoje in delo bomo vključili tudi Rome.

Socialno skrbstvo bo še naprej skrbelo za materialno in socialno ogrožene posameznike, nezmožne za delo, in ki nimajo sredstev za preživljanje, z denarnimi in funkcionalnimi pomočmi.

V tem obdobju bomo zgradili tudi dom za starejše občane v Trebnjem v skladu z republiškim programom.

5.2.8. Socialno varstvo

Skupnost socialnega varstva kot mesto dogovarjanja in usklajevanja politike in ukrepov, ki zadevajo socialno varnost in varstvo, se bo tudi v dolgoročnem obdobju prizadevala za zagotavljanje in razvoj socialne varnosti in varstva delavcev, delovnih ljudi in občanov.

Vsebinsko in obseg programov bodo podpisnice usklajevale na naslednjih področjih:

- družbeno varstvo otrok in mladine,
- družbena skrb in pomoč družini,
- socialno-varstvene pomoči,
- zaposlovanje,
- solidarnost na stánovanjskem področju,
- družbeno varstvo invalidov,
- socialno varstvo starejših občanov,
- varstvo borcev in
- socialno varstvo in zdravstveno varstvo.

Za vsako srednjeročno in letno obdobje se bodo podpisnice socialnega varstva v svojih programih opredelile za prednostne naloge.

5.2.9. Zdravstveno varstvo

V zdravstvenem varstvu bomo razvijali programe za izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva. Prednostne naloge bomo izvajali na preprečevanju kronično degenerativnih obolenj, ki prevladujejo med vzroki splošne umrljivosti prebivalstva, pre zgodnje invalidnosti delavcev ter časne in trajne nesposobnosti za delo. Pri tem bo veliko vlogo odigralo zdravstveno prosvetljevanje, spreminjanje navad prebivalstva pri prehranjevanju, poraba prostega časa, odpravljanje pojavov bolezenskih zasvojenosti ter preprečevanju škodljivih vplivov okolja na zdravje ljudi.

Prednost bodo imele predvsem preventivne in dispanzerske metode dela za obvladovanje najresnejših obolenj — bolezni srca in ožilja, rakasta obolenja, poškodbe izven dela, psihiatrična obolenja in druge. Pravice uporabnikov do zdravstvenih storitev ne bo potrebno širiti. Do leta 2000 se bo osnovna zdravstvena dejavnost strokovno okrepila, ker se bo določen del storitev, ki se sedaj opravljajo kot bolnišnične dejavnosti, prenesel na specialistične ambulante in osnovno zdravstveno dejavnost. Hitreje bomo razvijali dejavnosti zdravstvenega varstva otrok in mladine, splošne medicine, preventivnega zobozdravstva, socialne medicine, zdravljenja in nege bolnika na domu, zdravstvene vzgoje prebivalstva in deficitarnih specialističnih dejavnosti.

Že z letom 1986 pa bomo v občini Trebnje prenesli na organizacije združenega

dela, druge organizacije in skupnosti financiranje zdravstvenega varstva iz naslova nesreč pri delu ter zagotavljanje socialne varnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom (bolezni). Med organizacijami in skupnostmi pa bo iz obeh naslovov zagotovljena solidarnost.

Do leta 1990 bomo v osnovnem zdravstvu zaposlovali samo v skladu z rastjo prebivalstva in v skladu z rastjo nalog in obveznosti osnovnega zdravstva ob zmanjševanju bolnišničnih storitev. Po letu 1990 se bo zaposlovanje nekoliko povečalo, vendar v skladu s potrebami. Do leta 2000 se bomo približali republiškemu normativu, ki predvideva enega zdravnika osnovne zdravstvene dejavnosti na 1000 prebivalcev.

Da bi bilo osnovno zdravstveno varstvo pristopno čim večjemu krogu prebivalcev, bomo do leta 2000 uredili osnovno zdravstveno mrežo (zdravstvene postaje) tudi v Velikem Gabru in drugih večjih krajih, če bo potrebno. V osnovnih šolah pa bomo postopoma urejali ambulanče za osnovno zobozdravstveno dejavnost.

5.3. Skladnejši razvoj občine

Cilj do leta 2000 je, da izenačimo osnovne življenske pogoje na celotnem območju občine, kar bomo lahko dosegli s pospešenim razvojem suhokrajinskega območja in ostalih manj razvitih območij v občini Trebnje.

Na območju Suhe krajine bomo pospešeno razvijali predvsem kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti, ki bodo ob polni zaposlenosti omogočile ustvarjanje zadovoljivega dohodka in ustreznega družbenega standarda.

Študija »Razvojni projekt Trebnje«, ki se izdeluje s sodelovanjem FAO, bo podala elemente za oblikovanje strategije hitrejšega razvoja suhokrajinskega območja.

Razvoj oziroma izgradnjo infrastrukture na teh območjih, kot enega izmed temeljnih pogojev za hitrejši razvoj, bodo posebej opredeljevali tudi planski dokumenti samoupravnih interesnih skupnosti. Pri sami izgradnji infrastrukture in izboljšanja kmetijskih zemljišč bodo sodelovale mladinske delovne brigade.

5.4. Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita

Varnost, obrambna pripravljenost in njena podružbljenost bodo tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju sestavni elementi družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v združenem delu, krajevnih skupnostih ter drugih organizacijskih oblikah življenja in dela delavcev, delovnih ljudi in občanov.

Na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bomo zagotovili nadaljnji razvoj podružbljanja s krepitvijo vloge in iniciative občanov v obrambno in samozaščitno funkcijo družbenega razvoja.

Teritorialno obrambo bomo razvijali z upoštevanjem značilnosti njene vloge v celotnem obrambno-zaščitnem sistemu. Organiziranost in nadaljnji razvoj narodne zaščite bo podrejen krepitvi obrambne moči in nalogam ob naravnih in drugih nesrečah, izrednih razmerah in ob neposredni vojni nevarnosti. Civilno zaščito bomo organizirali v skladu s temeljnimi potrebami življenjskih okolij.

S stalnim spremljanjem varnostnih razmer v vseh samoupravnih okoljih bomo zagotovili varovanje samoupravnega socialističnega sistema in pridobitev revolucije. Ob tem bomo še naprej razvijali sistem obrambnega in samozaščitnega usposabljanja, skrbeli za boljše materialno opremljenost vseh struktur zaščite, gradili zaklonišča in popolnjevali blagovne rezerve.

6. RAZVOJNE USMERITVE V PROSTORU IN VARSTVO OKOLJA

6.1. Zasnova omrežja naselij in organizacija dejavnosti v prostoru

6.1.1. Planske celote

Glede na upoštevanje globalnih ciljev razvoja občine in posebnosti posameznih širših območij v občini oziroma krajevnih skupnostih ter na podlagi analitične obdelave gravitacijskih zaledij posameznih vodilnih naselij je podrobnejša zasnova razvoja v prostoru obdelovana in načrtana v okviru planskih celot oziroma funkcionalno in geografsko zaokroženih območij, in sicer:

1. Planska celota Veliki Gaber, ki predstavlja zahodni del območja občine oziroma celotno površino krajevnih skupnosti Veliki Gaber, KS Sela pri Šumberku in zaradi zaokrožitve vplivnega območja manjši del KS Šentlovc. Vodilno naselje je Veliki Gaber.
2. Planska celota Čatež — Loka, ki obsega območje krajevnih skupnosti Čatež, Velika Loka in pretežnega dela KS Šentlovc, predstavlja zaokroženo vplivno območje dveh vodilnih naselij, in sicer Čateža in Velike Loke.
3. Planska celota Dobrič zajema območje krajevnih skupnosti Dobrič, Knežja vas in Svetinja kot območje najizrazitejšega predela Suhe krajine z vsemi posebnostmi. Vodilno vlogo v tej planski celoti ima naselje Dobrič.
4. Planska celota Trebnje zajema širše vplivno območje občinskega središča, in sicer območje krajevnih skupnosti Trebnje, Račje selo, Štefan in D. Nemška vas.
5. Planska celota Mirna zajema gravitacijsko zaledje drugega največjega naselja v občini — Mirne, in sicer območje KS Mirna in del območja krajevnih skupnosti Šentrupert, ki sovpada z ožjo okolico naselja Mirne.
6. Planska celota Šentrupert obsega prostor krajevnih skupnosti Šentrupert z izjemo manjšega predela ob naselju Mirna.
7. Planska celota Mokronog — Trebelno zajema jugovzhodni predel občine oziroma območje krajevnih skupnosti Mokronog in Trebelno. Vodilno vlogo ima naselje Mokronog.

6.1.2. Usmeritve za poselitev in organizacijo dejavnosti v prostoru

Za zagotovitev skladnega dolgoročnega razvoja poselitve in celovitega razvoja v prostoru moramo upoštevati naslednje usmeritve:

- Hitrejši in enakomerni gospodarski razvoj je temeljni pogoj za zaustavitev negativnih trendov razvoja. Poleg zagotovitve materialne osnove za izboljšanje družbenega in osebnega standarda, varovanja okolja ter naravnih in kulturne dediščine bodo investicije v delovna mesta v obrobni območjih občine zadržale poselitev v teh krajih. V ta namen bodo na podlagi posebnega programa dodatnih ukrepov za spodbujanje razvoja manj razvitih območij ustvarjeni pogoji predvsem za ublažitev dnevne delovne migracije v druge občine.
- Razvoj stanovanjskega gospodarstva in družbenih dejavnosti bo skladen z razvojem delovnih mest in infrastrukture.
- Stihijno naseljevanje ob dostopnejših lokacijah (ob prometni mreži) in v bližini večjih lokalnih središč bo z doslednim izvajanjem urbanistične, zemljiške in komunalne politike zaustavljeno.
- Glede na stanje se morajo okrepiti lokalni centri, kjer bodo zagotovljene površine za stanovanjsko in drugo zazidavo v skladu s pogoji urejanja.
- Dnevne oskrbne dejavnosti bodo s krepitvijo lokalnih centrov zadovoljevale potrebe širšega zaledja. Racionalna mreža lokalnih centrov temelji na zaledju 3000 prebivalcev, čeprav bo potrebno hkrati zagotoviti vsaj minimalno oskrbo še v manjših lokalnih središčih zaradi prostorsko razpršene poselitve.
- Specializirane oskrbne dejavnosti bodo usmerjene v večje centre oziroma samo občinsko središče.
- Razvoj učinkovitega stanovanjskega in komunalnega gospodarstva je iz ekonomskih in tehničnih razlogov možen edino v naseljih, kjer osnovna komunalna infrastruktura že obstaja in so vsestranske dolgoročne možnosti razvoja le-te.
- Obstoječa gospodarska infrastruktura ter planiran razvoj delovnih mest in visoki stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč pogojujejo koncentracijo stanovanjske gradnje vzdolž osrednjega dela občine, to je vzdolž osi Veliki Gaber — Trebnje — Mirna — Šentrupert — Mokronog s poudarkom na Trebnjem in Mirni.
- Zastavljen policentrični sistem, alokacija naselij in potencialni obseg zaledja narekujejo smiselno krepitev manjših lokalnih centrov, in sicer Trebelno, Dobrič, Velika Loka in Čatež. Navedena naselja je primerno okrepiti kot centre krajevnih skupnosti in lokalna središča dnevne oskrbe.
- Z zavestnimi ukrepi, kot so zagotovitev dobre prometne povezanosti, približevanje (novo odpiranje) delovnih mest z možnostjo zaposlitve kmeta — delavca, zagotovitev osnovnega komunalnega standarda in oskrbe ter s stimuliranjem razvoja primarnih dejavnosti (kmetijstvo — živinoreja, gozdarstvo), bo zagotovljena naseljenost v hribovitih območjih in manj razvitih predelih občine (krajevni skupnosti Čatež in Trebelno ter suhokrajinsko območje).
- Dolgoročno usklajena namenska raba površin bo zagotavljala temeljne pogoje za učinkovito gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči in gozdovi na podlagi dolgoročnih razvojnih programov ter takšen razvoj poselitve, ki bo zagotavljal aktiviranje vsega preostalega razpoložljivega prostora.
- Kot omejitveni faktor razmestitve poselitve in razvoja nekaterih dejavnosti predstavljajo varstvena območja vodnih virov, s čimer bomo omogočili trajno zagotavljanje zdrave pitne vode.
- Vključevanje naravnih in kulturne dediščine v obstoječe in razvojne programe bo s pravočasnim vrednotenjem teh kvalitete pomenilo bistveni preokret odnosa do narodnega bogastva in identitete.

6.1.3. Planska tipologija naselij

Obstoječe funkcije naselij in zadovoljevanje skupnih potreb, racionalna organizacija dejavnosti v prostoru in najprimernejša raba širšega prostora so izhodišča za opredelitev tipologije naselij in hierarhijo občinskih središč.

V občini Trebnje zasledimo naslednje tipe naselij:

- ruralna naselja,
 - prevladujoča ruralna naselja,
 - ruralno urbana naselja,
 - prevladujoča urbana naselja,
 - urbana naselja.
- A) Ruralna naselja, pri katerih je prevladujoča funkcija kmetijstvo in gozdarstvo poleg bivalne (stanovanjske), ne bodo prerasla okvirja 100 prebivalcev. Predstavljajo osnovni gravitacijski potencial za naselja z vsaj dnevno oskrbo. Gradnja bo dovoljena predvsem v mejah obstoječih naselij v skladu s kriteriji, ki bodo upoštevali lokalno in krajinsko oblikovalsko specifikko. Delež kmečkega prebivalstva bo nad 30%.
- B) Prevladujoča ruralna naselja so tista, pri katerih bo delež kmečkih prebivalcev tudi v bodoče nad 15%. Primarne dejavnosti bodo prevladujoče in pomembnejša števila neagrarnih delovnih mest ne bo. Ta tip naselja praviloma že predstavlja povezovalno funkcijo z višje razvitimi središči in z oskrbnimi dejavnostmi — boljše opremljenimi centri. Možna vzporednica razvoja je kmečki turizem s pogoji urejenega izgleda kmečkih gospodarstev in celotnega naselja. V teh naseljih pričakujemo intenzivnejšo stanovanjsko gradnjo predvsem deagrarniranih prebivalcev (naslednikov) in blažji priliv iz najodročnejših predelov, kar pomeni kvalitetnejšo infrastrukturno opremljenost in usmerjene urejevalske in načrtovalske akcije glede na lokalne značilnosti.
- C) Ruralno — urbana naselja predstavljajo središča lokalne oskrbe in storitvenih dejavnosti in lokalne zaposlitvene centre. Poleg pomembne kmetijske funkcije je delež neagrarnih prebivalcev čedalje občutnejši; dnevna migracija v večja zaposlitvena središča z dobro prometno povezavo pogojuje širjenje števila polkmečkega prebivalstva nasproti kmečkemu. Razvoj dejavnosti bo še naprej podrejen kmetijski dejavnosti.
- Z ozirom na gravitacijske tokove in možno zasnovo policentričnega razvoja ločujemo v tem sklopu v občini dva podtipa:
- C 1 — lokalna središča z gravitacijskim potencialom 1000 — 3000 prebivalcev, ki hkrati predstavljajo lokalna zaposlitvena središča. Struktura

aktivnega prebivalstva, dosežena gostota poselitve in predvidena gospodarska rast narekujejo načrtno dolgoročno urbanistično urejevalsko politiko, torej od planske do izvedbene dokumentacije za graditev (krajinske ali urbanistične zasnove, ureditveni in zazidalni načrti).

- C 2 — naselja predstavljajo tista lokalna središča, ki nudijo osnovno oskrbo za zaledje do 1000 prebivalcev ter zaposlitvene možnosti v manjših obratih. Ne pričakuje se intenzivnejše rasti naselij, vendar dosežena stopnja zahteva pomembnejšo skrb za načrtni prostorsko-urbanistični razvoj stopnje kot pri naseljih podtipa C 1.
- D) Prevladujoča urbana naselja pomenijo pomembnejša razvojna jedra s pretežno neagrarno zaposlitvijo in pretežnim deležem urbanih stanovanjskih površin. Pri razvojnih zasnovah teh naselij vrednotenje kmetijske funkcije več ne prevladuje, zato je potrebno mnogo pazljivosti pri razmeščanju posameznih dejavnosti tako glede na odnos do kvalitetnih kmetijskih zemljišč kakor pri zasnovi organizacije (urbanih funkcij) naselja. Večja dinamika razvoja kaže na tendenco funkcije (sekundarnega) občinskega središča.
- Pristop urejanja zahteva podrobne usmeritve za razvoj infrastrukture, stanovanj, industrije, racionalno razmestitev centralnih dejavnosti in rekreacije ob celovitih ukrepih za ohranjanje kvalitet okolja. Potrebna je višja stopnja komunalne oskrbe. Urejevalska pozornost mora biti usmerjena v prenovo zgodovinskih jeder in ohranitev njihovih naselbinskih vrednot. Pristop dolgoročne rabe prostora ip organizacije dejavnosti mora biti na nivoju priprave urbanističnih zasnov.
- E) Urbani tip naselja pomeni značaj sklenjenega mestnega območja z gravitacijskim zaledjem in oskrbnimi funkcijami občinskega, regionalnega in republiškega pomena. Značaj poselitve (fizična struktura), opremljenost in povezanost naselij, ki je za ta tip naselja značilen, kažejo, da tega nivoja ne bo do leta 2000 doseglo nobeno naselje v občini, pač pa je moč pričakovati tendenco preraščanja osnovnega tipa D v višjo stopnjo urbanega naselja pri Trebnjem in s tem približevanje k značaju urbanega tipa naselja (prehodni tip DE).

Tabela: Planska tipologija naselij

zap. št.	KRAJEVNA SKUPNOST (število naselij)	TIP	ASELJE
1.	ČATEŽ (11)	C 2 B A	Čatež Dolenja vas pri Čatežu Goljek, G. vas pri Čatežu, Kriška reber, Križ, Razbore, Roje, Sejenice, Trebanjski vrh, Zagorica
2.	DOBRNIČ (16)	C 2 AB A	Dobrnica Dobrava, Korita Artmanja vas, Gorenja vas, Lisec, Lokve, Podlisc, Preska, Reva, Stranje, Šahovec, Vavpca vas, Vrbovec, Zagorica, Železno
3.	DOLENJA NEMŠKA VAS (16)	C 2 B AB A	Dolenja Nemška vas Dol. Ponikve, Gor. Ponikve, Česnjevek, Dečja vas Grm, Jezero, Rihpovec, Rodine Dol. Dobrava, Dol. Podboršt, Gor. Dobrava, Gradišče, Lipnik, Lukovek, Meglenik
4.	KNEŽJA VAS (9)	B A	Knežja vas Dol. Kamenje, Dol. Selce, Gor. Kamenje, Gor. Selce, Krušni vrh, Luža, Občine, Roženpelj
5.	MIRNA (22)	D B BA A	Mirna Brezovica, Zabrdje Selo, Ševnica Cirniki, Debenc, Glinek, Migolica, Migolska gora, Praprotnica, Ravne, Sajenice, Selska gora, Stan, Stara gora, Škranje, Trbinc, Volčje njive, Zagorica, Gomila, Gorenja vas
6.	MOKRONOG (18)	C 1 BA A	Mokronog Dol. Laknice, Gor. Laknice, Hrastovica, Martinja vas, Puščava Beli grič, Bruna vas, Gor. vas, Križni vrh, Log, Most, Ostrožnik, Pugled, Ribjek, Slepšek, Sr. Laknice, Vrh nad Mokronogom
7.	RAČJE SELO (5)	B A	Račje selo Blato, Hudeje, Mala Ševnica, Vel. Ševnica
8.	SELA ŠUMBERK (11)	B A	Sela pri Šumberku Arčelca, Babna gora, Dol. Podšumberk, Gor. Podšumberk, Log, Orlaka, Replje, Volčje jame, Vrtače, Zavrh
9.	SVETINJA (5)	BA A	Rdeči kal Dolehji vrh, Gor. vrh, Svetinja, Šmaver
10.	ŠENTLOVRENC (14)	B BA A	Šentlovrenc Martinja vas Dolga njiva, Dol. Praproče, Gor. Praproče, Krtina, Kukemberk, Mačji dol, Mali Videm, Muhabran, Potok, Vel. Videm, Vrhovo, Žabjek

11.	ŠENTRUPERT (20)	C 1 B BA A	Šentrupert Rakovnik Trstenik, Bistrica, Brinje, Draga, Slovenska vas, Vrh Dol. Jesenice, Gor. Jesenice, Hom, Hrastno, Kamnje, Okrog, Prelesje, Ravnik, Straža, Škrlevo, Zabukovje, Zaloka
12.	TREBELNO (24)	C 2 B BA A	Trebelno Česnjeve Čužnja vas, Štatenberk Bitnja vas, Bogeneča vas, Brezje, Brezovica, Cerovec, Cikava, Čilpah, Dol. Zabukovje, Drečji vrh, G. Zabukovje, G. Mokronog, Podturn, Jelševce, Maline, Mirna vas, Ornuška vas, Radna vas, Roje, Vel. Strmica, Vrh
13.	TREBNJE (11)	D (E) A	Trebnje Dol. D. Medvedje selo, G. Medvedje selo, Grmada, Odrga, Pekel, Primštal, Repče, Studenec, Vrhrebnje
14.	VELIKA LOKA (9)	C 2 A	Velika Loka Gor. Podboršt, Igljenik, Korenitka, Mačkovec, Mala Loka, Mrzla Luža, Škovec, Trnje
15.	VELIKI GABER (13)	C 1 B BA A	Veliki Gaber Zagorica Bič, Žubina Cesta, Dobravica, Gombišče, M. Gaber, Male Dole, Pristavica, Stehanja vas, Stranje, Velike Dole
16.	ŠTEFAN (10)	B A	Štefan Belšinja vas, Benečija, Breza, Gor. Nemška vas, Grič, Kamni potok, Rožni vrh, Pluska, Zidani most

6.1.4. Zasnova omrežja naselij

Na podlagi temeljnih ugotovitev dosedanjega razvoja, globalnih okvirov možnega gospodarskega, socialnega in prostorskega razvoja ter usmeritev in kazalcev, bomo za zagotovitev družbeno in gospodarsko smotne prostorske organizacije proizvodnje, storitev, oskrbe, bivanja in drugih dejavnosti razvijali naslednja naselja kot pomembnejše nosilce:

- **Trebnje** (tip D s približevanjem urbanemu tipu naselja) bo pridobivalo na vlogi občinskega središča III. stopnje, kar izhaja iz gravitacijskega zaledja do 12.000 ljudi. V samem naselju naj bi prebivalstvo naraslo za približno 600, torej bi leta 2000 na tem prostoru živelo okoli 3.000 ljudi. Število delovnih mest bo po predvidevanjih naraslo s sedanjih 1.750 na okoli 2.300 do 2.400. Osnovni pogoj za razvoj urbanih funkcij je nujen porast obsega oskrbnih in storitvenih dejavnosti primarno za gravitacijsko zaledje in specializiranih dejavnosti na nivoju občine.
- **Mirna** (tip D) šteje 1.250 prebivalcev in pričakujemo do leta 2000 povečanje na okoli 1.700 ljudi ter od sedanjih 1.400 delovnih mest porast za novih 200 do 300. Naselje naj bi predstavljalo oskrbni in storitveni center za vzhodni del občine oziroma za gravitacijsko območje okoli 7.000 ljudi. Temu primerno se morajo ob primarnem zaposlitvenem potencialu razviti oskrbne dejavnosti in predvsem servisi. Naselje Mirna bo torej gradilo vlogo centralnega naselja II. stopnje oziroma pomembnejšega lokalnega središča.
- **Mokronog** (tip C 1) ima 650 prebivalcev in 450 delovnih mest. Dosedanji trendi in pokazatelji ne kažejo na intenzivnejši razvoj, vendar pričakujemo, da bo naselje okrepilo značaj centralnega naselja I/1 stopnje, torej lokalnega središča, predvsem na račun širokega gravitacijskega zaledja jugovzhodnega dela občine. Po demografski prognozi ni pričakovati bistvenega povečanja prebivalstva, porast števila delovnih mest pa je vezan na že sedaj prisotne delovne organizacije.
- **Šentrupert** (tip C 1) je pridobil na vlogi manjšega lokalnega središča predvsem v zadnjih letih in smo ga na osnovi pokazateljev prihodnjega možnega razvoja uvrstili med centralna naselja I/1 stopnje, kljub temu da so s svojimi 350 prebivalci in zaledjem okoli 2.200 ljudi ter sedanjimi oskrbnimi funkcijami kriterijev za ta rang naselja še ne izpolnjuje. Šentrupert prerašča vlogo lokalnega ruralnega središča predvsem na račun novih delovnih mest in razvoja drobnega gospodarstva oziroma preraščanja zgolj vloge lokalnega zaledja polkmečkovega prebivalstva. Okrepiti je potrebno vlogo oskrbnih dejavnosti.
- **Veliki Gaber** (tip C 1) šteje okoli 330 prebivalcev ter ima 125 delovnih mest. Izpostavljena lokacija naselja ob dobri prometni legi pomeni tudi ugodne pogoje za zaposlitev izven občine, kar je zaradi pomanjkanja delovnih mest karakteristika tudi širšega območja. Prav to je bilo najpomembnejše vodilo za razvrstitev tega naselja v razred centralnega naselja I/1 stopnje, kar pomeni z dodatnimi stimulativnimi ukrepi omogočiti pospešen razvoj zaposlitvenih možnosti in oskrbnih ter storitvenih dejavnosti. S tem bo dolgoročno pretežna vloga lokalnega ruralnega središča prešla v vlogo lokalnega središča gravitacijskega zaledja najzahodnejšega predela občine.
- **Trebelno, Dobrnica, Čatež, Velika Loka in Dol. Nemška vas** (tip C 2) se bodo razvijala v centralna naselja I/2 stopnje oziroma lokalnega središča z gravitacijskim zaledjem do 1.000 prebivalcev. Demografska rast je ocenjena kot zmerna, hkrati pa je potrebno z lokacijo novih zaposlitvenih zmogljivosti v Dobrnici in Trebelnem načrtno zagotoviti perspektivnejše pogoje za ohranitev prebivalstva v širšem zaledju teh dveh naselij.
- **Dolenja vas pri Čatežu, Ponikve, Česnjevek, Dečja vas, Knežja vas, Brezovica, Zabrdje, Račje selo, Sela pri Šumberku, Šentlovrenc, Rakovnik in Česnjeve** (tip

B) so naselja, ki so delno ruralni centri, ki zaradi bližine močnejših središč izgubljajo svojo prvotno funkcijo. Zaradi oddaljenosti do centrov višje stopnje je potrebno v nekaterih (Češnjice, Sela pri Šumberku), okrepiti vsaj osnovno (dnevno) oskrbo.

6.2. Zasnova poselitve, urejanje in raba prostora

Pri urejanju prostora in usmerjanju dejavnosti se bo v prvi vrsti upoštevalo varovanje dobrin splošnega pomena in racionalna izraba in organizacija ter varovanje in izboljševanje okolja. Z ozirom na usmeritve, plansko tipologijo naselij, kazalce družbenoekonomskega razvoja in s tem zasnovo omrežja naselij so za naselja intenzivnejšega razvoja — za Trebnje in Mirno — izdelane podrobnejše strokovne osnove — urbanistične zasnove kot sestavni del prostorskih sestavin dolgoročnega plana občine.

6.2.1. Urbanistična zasnova naselja Trebnje

Za občinsko središče je predviden najboljši razvoj glede na pričakovano preobrazbo prostora. Vsa obstoječa zazidava je skoncentrirana v pretežno ravninskem predelu vzdolž glavne prometne arterije. Meja urbanistične zasnove je bila določena na podlagi ugotovljene medsebojne povezanosti naselij in zaselkov, predvsem na račun relativne bližine, razmestitve obstoječih dejavnosti in smeri poteka osnovnih prometnih tokov. Manjša naselja so vključena še z dodatno utemeljitvijo — zagotoviti dolgoročno primarno rabo zemljišč in na podlagi smotrnejšega in natančnejšega urejanja vseh naselij onemogočiti nadaljnjo stihijno pozidavo, saj so ravno območja na obodu vodilnega naselja najbolj izpostavljena pritiskom graditeljev. Zajeta so naslednja naselja: Trebnje, D. Medvedje selo, G. Medvedje selo, Odrga, Pekel, Studenec, Štefan, Benečija, G. Nemška vas, Rožni vrh, D. Nemška vas in D. Podboršt.

Na območju UZ bo do leta 2000 po pričakovanju živele 4.800 ljudi oziroma 850 do 1.000 več kot danes. Glede na močno zastopnost kmetijstva in naravne pogoje je dosedanja osnovna strategija širitve naselja Trebnje v vzdolžni osi prekinjena in je tako stanovanjska kot druga gradnja preusmerjena na manj kvalitetna zemljišča. Ocenjeno je, da bo število delovnih mest naraslo v industriji za okoli 500 in v drugih dejavnostih za vsaj 150, kar pomeni skupaj okoli 2.400. Območja družbeno usmerjene stanovanjske gradnje, ki so na novo planirana, bodo omogočala izgradnjo novih 320 enot, kar ocenjujemo kot zadostno za načrtovano obdobje z ozirom na še možne popolnitve obstoječih stanovanjskih cen. Že v prvem petletnem planskem obdobju bodo ustvarjeni pogoji za graditev na območju Cvibelj, kjer gre za večjo kompleksno stanovanjsko gradnjo.

Obstoječa industrija je skoncentrirana predvsem v vzhodnem delu naselja Trebnje. Novo območje za širitev industrije je načrtovano v tem predelu v smeri proti severu. Za potrebe obrti je načrtovana posebna obrtna cona v podaljšku sedanje v smeri proti Mirni.

Oskrbe, storitvene, kulturne, športne in poslovne dejavnosti bodo tudi v bodoče skoncentrirane v osrednjem delu naselja Trebnje. Intenzivneje se bodo razvijale dejavnosti za izboljšano oskrbo ožjega in širšega (občinskega) zaledja ter specializirane dejavnosti v okviru razmejitve v regiji.

Pomemben načrtovalski poseg predstavlja izgradnja avtoceste in novega priključka za Trebnje s pripadajočimi servisi in prestavitve železniške proge Trebnje — Mirna, ki je opredeljena le variantno.

Rekreacijske površine so predvidene predvsem pod Tičenco, vzdolž Temenice in na območju novega kompleksa Cvibelj.

V kartografskem delu so prikazane osnovne smeri širjenja naselja Trebnje, organizacija dejavnosti, namenska raba prostora in način urejanja.

6.2.2. Urbanistična zasnova naselja Mirna

Predvsem zaposlitvene možnosti v Mirni so pogojevale tudi intenzivnejši razvoj oskrbnih in storitvenih dejavnosti, tako da predstavlja naselje potencialno sekundarno občinsko središče. Naglo razvijajoče se naselje tudi v prihodnje kaže, da bo le na podlagi pravočasnih načrtovalskih posegov možno uskladiti njegov razvoj v prostoru oziroma ga urbanistično smotrneje urejati. Znotraj meje urbanističnih zasnov so zajeta tudi vsa tista območja oziroma naselja, pri katerih opažamo neposredni vpliv urbanizirajočega se centralnega naselja Mirne: Zabrdje, Trbinc, Trstenik, Straža in Slovenska vas.

Na območju UZ danes prebiva okoli 1.600 prebivalcev in je prognozirano, da jih bo leta 2000 okoli 400 več, predvsem na račun novih zaposlitvenih možnosti. Delovnih mest je danes 1.400 in jih bo več 250 do 300. Ta relativno najmočnejši atraktivnostni faktor narekuje, da je potrebno zagotoviti potrebne površine za stanovanjsko gradnjo za približno 150 novih enot.

Novi območji za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo sta v podaljšku sedanjega novega kompleksa — Roje IV in na jugu levo pred osrednjim centrom Mirne — na Dolcu.

Za potrebe širitve industrije so predvidene nove površine južno od sedanje industrijske cone in povečane površine okoli obstoječe. V osrednjem delu naselja Mirna se industrija ne bo širila, saj so površine potrebne za storitvene in predvsem oskrbne dejavnosti, ki se morajo glede na ugotovljeno gravitacijsko zaledje in pričakovane potrebe intenzivneje razviti.

Za rešitev prometnega vozla v osrednjem naselju je iz preteklih planskih dokumentov prenešana zasnovana obvoznica po jugovzhodni strani.

Rekreacijske površine so predvidene pod Mirenskim gradom v okviru načrtovanega turistično-sportno-rekreacijskega centra, manjši del nad Zabrdjem (skalnica) in nad Rojami.

V kartografskem delu je prikazana organizacija dejavnosti, planirana namenska raba in način urejanja prostora.

6.2.3. Načini urejanja območij

Glede na skupne geografske značilnosti, pomen in značaj poselitve, tipiko krajine, demografsko prognozo in zasnovo razvoja in razmestitev dejavnosti v prostoru so za območje občine predvidene:

1. Urbanistične zasnove naselij za območja s pričakovanim najintenzivnejšim razvojem: Trebnje, Mirna, Mokronog, Šentrupert in Veliki Gaber. Poleg izdelanih urbanističnih zasnov naselij Trebnje in Mirna bodo zasnove za preostala tri naselja izdelane do leta 1990 kot dopolnitve dolgoročnega plana.
2. Krajinske zasnove območja širše okolice Šentruperta bodo naknadno izdelane do leta 1990 kot dopolnitve dolgoročnega plana občine. Ravno tako krajinske zasnove območja Temeniškega podolja okoli Ponikev.
3. S prostorskimi ureditvenimi pogoji (PUP) se bodo urejala preostala območja izven ureditvenih območij naselij (odprti prostor), za razpršena naselja, za ureditvena območja naselij, za katera se bodo naknadno izdelale urbanistične zasnove, in za ureditvena območja posameznega naselja.

Znotraj urbanističnih zasnov se posamezne podrobnejše prostorske celote oz. območja urejajo s prostorskimi izvedbenimi akti, kot je to opredeljeno v urbanističnih zasnovah za naselja Trebnje in Mirna.

Podrobnejše strokovne osnove se bodo naknadno izdelale za urbanistične zasnove naselij Mokronog, Šentrupert in Veliki Gaber ter za krajinske zasnove širše okolice Šentruperta ter Ponikev in bo z njimi predlagan način urejanja posameznih podrobnejših prostorskih celot s prostorskimi izvedbenimi akti.

Vsa strnjeno pozidana območja manjših naselij in območja za posebne namene, opredeljena znotraj območij, ki se urejajo s PUP, se urejajo na podlagi prostorskih izvedbenih aktov, pretežno z ureditvenimi načrti.

Okrajšave pomenijo:

PUP — prostorski ureditveni pogoji

LN — lokacijski načrt

ZN — zazidalni načrt

UN — ureditveni načrt

UZ — urbanistične zasnove

KZ — krajinske zasnove

Način urejanja posameznih območij znotraj funkcionalno zaokroženih območij (planskih celot) je naslednji:

I. Planska celota Veliki Gaber

območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt (PIA)
— naselje Veliki Gaber — osrednji del	stanov., centr. dej., kmet.	PUP, UN
— naselje Veliki Gaber — industrija	ind., servisne dej.	PUP, ZN
— naselje Veliki Gaber — Medvedjek	kompleksna stan. gr.	ZN
— naselje Sela Šumberk	stanov., kmet.	PUP, UN
— preostalo območje	kmet., gozd., stanov.	PUP

II. Planska celota Čatež — Loka:

območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
— Čatež z Dolenjo vasjo	stanov., kmet., servisna	PUP, UN
— Čatež — industrija	industrija, obrt	PUP, ZN
— Velika Loka — stari del	stanov., kmet.	PUP, UN
— Velika Loka — novi del	stanov. — kompleksna gr.	ZN
— Velika Loka — ind.	industrija, rez. površ. ind.	ZN
— Šentlovenec — stari del	stanov., servisna, kmet.	PUP, UN
— Šentlovenec — novi st. del	stanov.	PUP, ZN
— preostalo območje	kmet., stanov., gozd.	PUP

III. Planska celota Dobrič:

območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
— Dobrič — osrednji del	stanov., posl., kmet.	PUP, UN
— Dobrič — proizvod. serv. — plan	ind., obrt	PUP (ZN)
— Dobrič — stanov. novi del	stanov. — plan	PUP (ZN)
— Knežja vas — osrednji del	stanov., kmet.	PUP, UN
— Rdeči kal — osrednji del	stanov., kmet.	PUP, UN
— preostalo območje	kmet., stanov., gozd.	PUP

IV. Planska celota Trebnje:

1. območje urbanističnih zasnov za naselje Trebnje:

podrobnejša prostorska celota območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
T 1 — Trebnje center		
— 1 — center — Pavlinov hrib	poslovna, stanov.,	ZN
— 2 — Stari trg	poslovna, stanov., obrt	ZN
— 3 — center — jug	poslovna, prometna, stanov.	PUP, UN
— 4 — center — zahod	stanov., poslovna	PUP
T 2 — Trebnje območje industrije		
— 1 — ind. obm. Trimo	ind. obstoječa	PUP
— 2 — ind. obm. Novoles	ind., rez. površ. Novoles	PUP
— 3 — ind. obm. Trimo — plan	ind. — rezervne površ.	ZN
— 4 — ind. obm. — plan	ind. — rez. površ.	PUP, ZN
— 5 — Vine gorice	kmet., stanov.	PUP
T 3 — Trebnje jug		
— 1 — ind. obm. Treles	ind., kmet.	PUP
— 2 — Odrga	kmet., stanov., prom.	PUP, LN
— 3 — Podboršt	kmet., stanov., prom.	PUP, LN
T 4 — Trebnje ju gozahod		

— 1 — Pod Tičenco, grad	rekreac., stanov., kmet.	PUP
— 2 — servisna cona, motel — plan	prom., servisna, kmet.	LN, ZN
T 5 — Trebnje sever		
— 1 — Pekel	kmet., stanov.	PUP
— 2 — Cvilbje — plan	stanov., rekreac.	ZN
— 3 — Prapreče	kmet., gozd., stanov.	PUP
T 6 — Trebnje — Medvedje selo		
— 1 — G. D. Medvedje selo	kmet., stanov., gozd.	PUP
— 2 — nova obrtna cona	obrt., servisi	ZN
T 7 — Trebnje — D. Nemška vas		
— 1 — D. Nemška vas	kmet., stanov., posl., prom.	PUP, LN
T 8 — Trebnje — Pristava		
— 1 — Pristava, Studenec, Rožni vrh	kmet., stanov.	PUP
T 9 — Trebnje — Štefan		
— 1 — Štefan, G. Nemška vas	kmet., stanov.	PUP

2. preostalo območje v planski celoti:

območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
— Račje selo — naselje	stanov., kmet.	PUP
— Račje selo — industrija	ind.	PUP, UN
— Račje selo — širše obm.	kmet., gozd., minerali	PUP, UN
— Pomikve, Sv. Ana, Jezero, Dečja vas	kmet., gozd., stanov., kraj. v.	PUP, UN, (KZ)
— preostalo območje		PUP

V. Planska celota Mirna:

1. območje urbanističnih zasnov za naselje Mirna:

podrobnejša planska celota območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
M 1 — Mirna — center		
— 1 — Mirna — center stari del	poslovna, stanov.	UN
— 2 — Mirna — center novi del	poslovna, stanov.	PUP, ZN
— 3 — Mirna — ind. del — obstoj.	ind. IMV	PUP
M 2 — Mirna industrijsko območje		
— 1 — obstoječa ind. cona Dana, Kolinska	ind., promet, razšir. za Kolinsko	ZN
— 2 — ind. obm. — plan Dana	ind. širitev za Dano	ZN
— 3 — ind. obm. — rezervat IMV	ind., obrt	ZN
— 4 — gmajna	kmet., promet — obvoznica	PUP, LN
M 3 — Mirna Roje		
— 1 — Roje I, II, III	stanov., stor. obrt.	PUP
— 2 — Roje IV — plan	stanov., kompleksna gr.	ZN
— 3 — Roje gozd	gozd., rekr.	PUP
M 4 — Mirna TŠRC		
— 1 — TŠRC I., 2. faza ožje območje	turizem, rekreac.	ZN
— 2 — okolica TŠRC	rekreac., gozd., kmet.	PUP
M 5 — Mirna, Trbinc		
— 1 — Trbinc z okolico	kmet., stanov.	PUP
— 2 — Dolc — plan	stanov., kompleksna gr.	ZN
M 6 — Mirna, Zabrdje, Zapuže		
— 1 — Zabrdje — Zapuže	kmet., stanov., gozd., rekr.	PUP
M 7 — Mirna, Trstenik, Slovenska vas		
— 1 — Trstenik — Slovenska vas	kmet., stanov.	PUP

2. preostalo območje v planski celoti:

območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
— Ševnica	stanov., kmet.	PUP, UN
— Brezovica pri Mirni	stanov., kmet.	PUP, UN
— preostalo območje	kmet., gozd., stanov.	PUP

VI. Planska celota Šentrupert:

območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
— Šentrupert — osr. del	poslovna, stanov.	PUP, UN
— Šentrupert — Kamnje	stanov. — plan. kompleks. gr.	ZN
— Šentrupert — Vesela gora	kmet., gozd., varov. kr.	PUP (KZ)
— KPD Dob	stanov., ind.	PUP
— Rakovnik — Prelesje	stanov., ind., promet	PUP, ZN
— preostalo območje	kmet., gozd., stanov.	PUP

VII. Planska celota Mokronog — Trebelno:

območje	osnovna namembnost	prostorski izvedbeni akt
— Mokronog — osr. del	posl., stanov.	PUP, UN
— Mokronog — stanov. obm. — plan	stanov., stor. obrt — kompl. gr.	ZN
— Mokronog — ind. obm. — plan	ind., obrt	ZN
— Trebelno — osr. del	stanov., posl.	PUP (UN)
— Trebelno — ind., obrt — plan	ind., obrt	PUP (ZN)
— Čejšnice	stanov.	PUP (UN)
— preostalo območje	kmet., gozd., stanov., ind.	PUP

6.2.4. Usmeritve za urejanje naselij in območij, merila

a) Načela in merila za urejanje znotraj ureditvenih območij naselij Trebnje, Mirna, Mokronog, Šentrupert in Veliki Gaber.

Glede na značilnosti pokrajine bodo:

- vertikalni gabariti, prilagojeni pogledom v urbanem prostoru in od obstoječih ne bodo izstopali v primerih prenove in sanacije, kadar je vključen element varovanja kulturne dediščine;
 - v novih soseskah in pri industrijsko-poslovni gradnji vertikalni gabariti ne bodo presegli višin P + 4;
 - v novih soseskah družbeno usmerjene individualne gradnje višine ne bodo presegale gabarita P + 1 brez kolenčnega zidu, izjemoma bodo višine večje v primerih terasaste zazidave;
 - bistveno vodilo nove kompleksne zazidave bo povečanje gostote, in sicer se bo približala vsaj 80 prebivalcem na hektar;
 - enakovredno bo zastopana t.zv. dopolnilna stanovanjska gradnja znotraj ureditvenih območij;
 - pri širitvi industrije bo osnovno vodilo zgostitev in širitev v območjih obstoječih industrijskih con in zaokrožitev teh območij;
 - arhitektonske karakteristike novih objektov bodo oblikovno prilagojene tipiki krajini in obstoječi fizični strukturi teh naselij;
 - vsi načrtovalski posegi bodo usklajeni s planirano izgradnjo osnovne komunalne infrastrukture in pogojeni z možnostjo takojšnje ali kasnejše navezave za kompleksne infrastrukturne sisteme.
- b) Načela in merila za urejanje preostalih območij in manjših naselij.
- Preostala naselja in območja bomo urejali skladno z osnovnimi parametri urejanja, in sicer:
- razvoj manjših naselij bo usmerjen skladno z njihovo vlogo v omrežju naselij in usklajenim prepletanjem ruralne in urbanih funkcij s poudarkom na varovanju naravnih dobrin;
 - poselitve bo usmerjena skladno z značilnostmi kulturne krajine, njene tipike in s ciljem izoblikovati zaokroženo poselitveno in proizvodno strukturo;
 - opredeljena bodo območja ožjih naselbinskih jeder naselij kot funkcionalni in oblikovalski kazalec varovanja urbanističnih in arhitektonskih posebnosti;
 - pri nadomestnih in dopolnilnih gradnjah se bomo izogibali dominantnejšim lokacijam od obstoječih gabaritov;
 - preprečevali bomo posamezne nove lokacije za graditev izven opredeljenih območij naselij, kar bo v pretežni meri doseženo s spoštovanjem režimov varovanja kmetijskih zemljišč;
 - usmeritveni parameter novogradenj bo obstoječa in načrtovana komunalna infrastruktura, s ciljem, da bo dolgoročno možno v vseh večjih vaških naseljih (tip C 2 in B) doseči višji komunalni standard in lepši izgled.

6.2.5. Raba prostora, uskladitev

Na podlagi opravljene kategorizacije kmetijskih zemljišč v letu 1983 je bila v letu 1984 v obliki dopolnitve srednjeročnega družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1981—1985 opravljena uskladitev, ki je osnova za namensko dolgoročno rabo in jo v dolgoročnem planu prevzemamo. Pri pripravi svojih planov so nosilci planiranja v fazi priprave dolgoročnega plana občine ponovno preverili potrebe po dodatnih površinah za svoj nadaljnji razvoj, zato smo njihove zahteve strokovno proučili in nekatere najutemeljene vključili skozi proces nadaljnjega usklajevanja v planirano bilanco rabe do leta 2000.

Po stanju iz leta 1980 je v občini izmed 30.823 ha kmetijskih zemljišč 13.110 ha ali 42,5%, gozdnih zemljišč je 16.376 ha ali 53,2%, pozidanih površin je 830 ha oziroma 2,7%, pod prometno infrastrukturo 464 ha ali 1,5% in neplodnih zemljišč 43 ha ali 0,1%.

Do leta 2000 potrebujemo za uresničitev zastavljenih in dogovorjenih ciljev 192 ha za stanovanjsko gradnjo, servise, športne in rekreacijsko-turistične objekte, 46 ha za potrebe industrije in obrti, za samo rekreacijo 48 ha, za prometno infrastrukturo 65 ha in za peskokope, odlagališče in drugo 29 ha. Za hitro železnico površine niso vštete.

Med zgoraj navedenimi površinami so manjše površine, ki so dodatno usklajene v procesu priprave dolgoročnega plana občine kot utemeljene dolgoročne potrebe posameznih nosilcev, in sicer:

1. TESNILA Velika Loka — 1 ha I. kmetijskega območja za dolgoročne potrebe razvoja, in sicer v podaljškju sedanje lokacije v okviru industrijskega območja v Veliki Loki.
2. TRIMO Trebnje — 14 ha I. kmetijskega območja za dolgoročne potrebe širitve. Navedene površine so v okviru opredeljenega območja za industrijsko cono v Trebnjem. Za prvo fazo do leta 1990 potrebujejo 4 ha.
3. NOVOLES — TOZD TAP Trebnje — 3 ha I. kmetijskega območja ob sedanjih površinah za potrebe dolgoročnega razvoja po letu 1990.
4. Rezervat za dolgoročne potrebe druge industrije v Trebnjem v površini 3 ha I. kmetijskega območja. Območja pod 2., 3. in 4. predstavljajo s sedanjimi industrijskimi površinami zaokroženo funkcionalno celoto v naselju Trebnje.
5. Območje kompleksne stanovanjske gradnje v Velikem Gabru (Medvedjek) se zmanjša s 5,7 ha na 3,0 ha v prid večjim funkcionalnim območjem obstoječih kmetij, s tem da je v 3,0 ha zaradi terenskih karakteristik in poteka infrastrukture vključenih 1 ha površin I. kmetijskega območja. Na podlagi pripravljenega zazidalnega načrta bo stanovanjska gradnja pričeta v prvem srednjeročnem obdobju.
6. DANA Mirna potrebuje za dolgoročne razvojne potrebe v podaljškju sedanje industrije 90 a kmetijskih površin I. območja.
7. KS Mirna potrebuje za uresničitev programa turistično-športno-rekreacijskega centra na Mirni dolgoročno 4 ha kmetijskih površin I. območja, ki že sedaj služijo pretežno rekreaciji, ter 3 ha gozdnih površin. Do leta 1990 sta potrebna 2 ha površin.
8. PUTNIK Trebnje bo kot nosilec gostinske ponudbe ob novem avtocestnem

- priključku potreboval za svojo širitev v podaljšku sedanje lokacije 2 ha površin I. kmetijskega območja.
9. Za razvoj obrti — servise in proizvodne — v Trebnjem je potrebno dolgoročno zagotoviti 3 ha na I. območju kmetijskih površin in 6 ha gozdnih površin slabše kakovosti.
 10. PETROL Ljubljana načrtuje novo bencinsko črpalko v Trebnjem (nadomestno zaradi avtoceste) na površini 70 a I. kmetijskega območja ter ob novem priključku avto ceste za prestavitve obstoječe črpalke 2 ha kmetijskih površin I. območja.
 11. Kmetijsko gospodarstvo Slovenska vas potrebuje za razširitev kamnoloma v k. o. Trebelno 9,07 ha gozdnih površin slabše kakovosti.
 12. IGM STREŠNIK potrebuje za razširitev kamnoloma Dol. Laknice 3 ha gozdnih površin slabše kakovosti.
 13. GP TREGRAJ Trebnje potrebuje za dolgoročne potrebe po pesku za razširitev peskokopa Medvedje selo 44 a gozdnih površin slabše kakovosti.
 14. Za stanovanjsko gradnjo v okviru UZ Trebnje — območje Cvibljje je načrtovano izkoristiti manj vredne gozdne površine, in sicer 14 ha, kamor je vključen tudi gozd posebnega pomena.
 15. Stanovanjska gradnja v okviru UZ Mirna — ureditveno območje Roje IV — je načrtovana na 5,3 ha manj vrednih gozdnih površin.
 16. Krajevna skupnost Mokronog načrtuje razširitev peskokopa Ostrožnik na manj kvalitetnih gozdnih površinah, za kar je potrebnih 0,7 ha površin.
 17. Za novo odlagališče komunalnih odpadkov Globoko je potrebnih 7 ha gozdnih površin.

Ugotavljamo, da potrebuje za svoje dolgoročne razvojne potrebe industrija in obrt 24,2 ha dodatnih površin I. kmetijskega območja, poleg 16 ha površin iz plana 1981—1985 (TESNILA Velika Loka 2,7 ha, KOLINSKA 2,2 ha, IMV 4,4 ha, ISKRA Mokronog 3,4 ha in rezervat v Trebelnem 1,1 ha ter Dobrnič 2,2 ha) ter 6 ha gozdnih površin, torej skupaj 30,2 ha.

Za potrebe eksploatacije mineralnih surovin in odlagališče komunalnih odpadkov je potrebnih poleg 9 ha predvidenih površin iz družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 dodatno 20,2 ha gozdnih površin.

V bilanci se kmetijske površine povečajo za 2,7 ha zaradi zmanjšanja kompleksa zazidave v okviru naselja Veliki Gaber.

Za potrebe dolgoročnega razvoja turistične, servisne, gostinske ponudbe, športnih objektov in stanovanjsko graditev potrebujemo dodatnih 6 ha kmetijskih površin I. območja in 22,3 ha gozdnih površin.

Tabela: Bilanca rabe

namen	stanje 1980	plan		bilanca	
		1981-2000	1986-2000 uskl.	1981-2000	1986-2000
— kmetijstvo	13.110	-229	-30	12.881	12.851
— gozdarstvo	16.376	-73	-48	16.303	16.255
— pozidano:	830	+228	+58	1.058	1.116
— za stanov., servise, turizem	796	+164	-28	960	988
— za industr., obrt	32	+16	+30	48	78
— za poč. obj., rekeac.	2	+48	—	50	50
— prom. infrastr.	464	+65	—	529	529
— nerod., miner., odlag.	43	+9	+20	52	72
OBČINA				30.823	30.823

6.3. Varstvo okolja, varstvo dobrin splošnega pomena

Kmetijska zemljišča

Kmetijska raba prostora je posebej v dolinskem delu v bližini večjih naselij v nenehnem konfliktu z drugimi rabami.

Usklajeni prostorski dokumenti morajo dati kmetijstvu gotovost, da se bodo opredeljene kmetijske površine ohranile, kar je bilo osnovno vodilo priprave dolgoročnega plana razvoja občine. Opazno je, da zaraščanje kmetijskih zemljišč ni več pereč problem, vendar zaradi opuščanja pašništva in praznjenja podeželja, predvsem v višjih predelih, še ni zaustavljeno.

Gozdna zemljišča

Glede na podatek, da dobro polovico občine pokriva gozd, smo pri snovanju razvoja večjih naselij ostale funkcije gozda (poleg lesno proizvodne) vključevali tudi v funkcionalno celoto območja teh naselij. Z gozdovi bo potrebno gospodariti tako, da se zagotovi trajno ohranjanje in izboljšanje gospodarskih in splošno koristnih funkcij. Predvsem bodo varovani gozdovi z varovalno, lesno-proizvodno in rekreacijsko funkcijo, gozdove slabših kvalitet pa bo možno še nadalje namenjati za potrebe bodoče poselitve oziroma z intenzivnejšo nego donosnost izboljšati.

Vodni viri

Na podlagi opravljenih raziskav vodnih virov in opredeljevanja varstvenih pasov bo formalno zagotovljena zaščita kakovosti in zmogljivosti določenega vira ali podtalnice. S strožimi varstvenimi ukrepi bližje zajetje ali črpališču bodo podani pogoji za dolgoročno zagotavljanje potreb po zdravi pitni vodi.

Naravna in kulturna dediščina

Podatki o naravni in kulturni dediščini so pomanjkljivi in načrtovano je, da bodo evidence ažurirane in prostor ovrednoten v letih 1986 in 1987. Posebno je to

pereče pri načrtovanju razvoja naselij in njihove preneve oziroma revitalizacije vaških jader. Izdelane strokovne podlage bodo podlaga za družbene plane in prostorske izvedbene akte.

Varstvo okolja

V urbanih središčih, kjer je večja koncentracija škodljivih snovi, bodo vse nove naložbe ocenjene tudi z vidika varovanja okolja. Spodbujali bomo razvoj energetsko in surovinsko varčnih in tih tehnologij. Posebno mesto bodo imeli programi sanacije degradiranega okolja. Pozornost bo posvečena pri načrtovanju novih sosesk z ogrevalnimi sistemi v izogib individualnim kuriščem. Z navezovanjem novih in obstoječih objektov na kanalizacijo in kvalitetnim čiščenjem odpadnih voda bo dolgoročno zagotovljen drugi kakovostni razred Temenice in Mirne v spodnjem toku.

6.4. Obvezna izhodišča za pripravo srednjeročnih planskih aktov

6.4.1. Obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana SR Slovenije:

- Območja najboljših kmetijskih zemljišč, ki so opredeljena na karti sprejetega dolgoročnega plana SR Slovenije s spremembami namembnosti teh zemljišč, kot je to opredeljeno v tem planu in prikazano v dopolnjenih prikazih PKN 5000 v kartografski dokumentaciji.
- Območja pomembnejših varstvenih pasov zajetih podzemnih voda, podtalnic in smeri napajanja z večjimi regionalnimi vodovodi, kot je to opredeljeno v dolgoročnem planu SR Slovenije.
- Območja pomembnejših rezerv rudnih in mineralnih surovin.
- Območja in objekti varstva naravne in kulturne dediščine.
- Zasnovano omrežja magistralnega in regionalnega cestnega omrežja, železniškega omrežja, energetskega in omrežja PTT zvez.
- Omrežje središč regionalnega pomena in središč ožjega regionalnega in občinskega pomena.

6.4.2. Obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana občine

Kot temeljno izhodišče so območja, ki so posebnega pomena in se jim namenja raba ne sme spreminjati ali se jim sme spreminjati le pod posebnimi pogoji, določenimi z zakonom:

- zemljišča za trajno kmetijsko rabo,
- območja za stanovanjsko graditev,
- območja za industrijske proizvodne dejavnosti, proizvodno obrt,
- območja družbenih, oskrbnih, storitvenih in poslovnih dejavnosti,
- območja za rekreacijo na prostem,
- območja večjih energetskih objektov in naprav, prometnih in infrastrukturnih objektov in naprav,
- območja komunalnih objektov in naprav in vodnogospodarskih objektov,
- območja za izkoriščanje in raziskovanje rudnin, območja vodnih virov,
- območja varovanja naravne in kulturne dediščine,
- območja za posebne namene, vse prikazano v kartah 1 : 25.000 in TTN 5000 ter
- meje ureditvenih območij naselij, način urejanja in urbanistično — oblikovalske usmeritve za urejanje naselij in območij.

7. URESNIČEVANJE DOLGOROČNEGA PLANA

7.1. Naloge medobčinskega sodelovanja

Naloge na področju medobčinskega sodelovanja so predvsem:

- usklajevanje investicijskih pobud in nastajanje skupnih naložbenih projektov v dolenski regiji kakor tudi s sosednjimi občinami, predvsem Grosupljem;
- v regiji bomo usmerjali investicije v manj razvita območja, predvsem suhokrajinsko;
- po enotnih kriterijih bomo opredelili pogoje za razmestitev določenih regijskih institucij oziroma dejavnosti skupnega pomena;
- usklajevali bomo razvoj osnovnega infrastrukturnega omrežja;
- pri zasnovi hierarhije centralnih naselij bomo uskladjali zasnovo trgovinske mreže in turistične ponudbe;
- na področju družbenih dejavnosti bomo stremeli k racionalizaciji sedanje organiziranosti, predvsem glede specializiranih uslug;
- s pospeševanjem razvoja potencialov kmetijske pridelave bodo ustvarjeni pogoji za usklajevanje in usmerjanje kmetijske proizvodnje ter za zadovoljivo preskrbo (samooskrbo) prebivalstva v regiji;
- posebno usklajevalno vlogo bodo imele občine pri izkoriščanju naravnih bogastev (mineralov) in izgradnji oziroma modernizaciji osnovne prometne infrastrukture (železnica, avto cesta);
- varovanje vodnih virov bo v načrtih skupnih vodnogospodarskih ukrepov usklajeno s potrebami zagotavljanja zdrave pitne vode.

7.2. Naloge na ravni občine

V vsebini plana so pri vsakem poglavju opredeljeni pogoji in merila za uresničevanje zastavljenih ciljev razvoja. V fazi priprave predloga dolgoročnega plana z nekaterimi analizami še nismo razpolagali, da bi lahko konkretnije opredelili dolgoročne naloge, kar je prednostna obveza po sprejetju plana. Ta področja so:

- dolgoročne možnosti razvoja posameznih proizvodnih programov, investicije;
- področje usklajenih dodatnih ukrepov za pospešenejši razvoj Suhe krajine, na podlagi izsledkov posebne študije s poudarkom na kmetijstvu;
- ocena razvojnih možnosti zaposlovanja po manjših naseljih;
- opredelitev vodozbirnih območij in ukrepov za varovanje;

- dolgoročna kompleksna rešitev preskrbe z vodo za celotno območje občine (nov vodni vir);
- definicije območij, ki so posebnega pomena za varovanje naravne in kulturne dediščine in strokovne podlage;
- ukrepi za zaščito oziroma gojitev divjadi in planirani staleži po posameznih območjih;
- dolgoročni razvojni cilji ribištva na podlagi ocenjenih možnosti za to dejavnost;
- celostna prometna presoja območja naselja Trebnje;
- ažuriranje registra in vrednotenje količin mineralnih surovin.

Številka: 30-07/86-10
Trebnje, 21. 5. 1986

SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE
predsednik
Nace DEŽMAN, l. r.

271.

Na podlagi 63. in 136. člena Zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije, odloka o pripravi in sprejemu družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1986—1990, 208. člena Statuta občine Trebnje, ob upoštevanju Smernic za pripravo družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1986—1990, Dogovora o temeljih družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1986—1990 ter na osnovi dolgoročnih usmeritev, ki izhajajo iz Dolgoročnega plana občine Trebnje za obdobje 1986—2000, so zbori skupščine občine Trebnje dne 25/6-1986 sprejeli

DRUŽBENI PLAN OBČINE TREBNJE ZA OBDOBJE 1986—1990

Z družbenim planom občine delavci, delovni ljudje in občani občine opredeljujejo skupne cilje in usmeritve gospodarskega, družbenega in socialnega razvoja ter urejanje prostora v občini; naloge, ki jih moramo uresničiti na posameznih področjih za usklajen družbenoekonomski razvoj občine in materialne, kadrovske in prostorske možnosti in okvire za uresničitev zastavljenih ciljev in nalog. Pri tem izhajamo iz dolgoročno opredeljenih razvojnih usmeritev občine za obdobje 1986 do leta 2000, srednjeročnih usmeritev samoupravnih organizacij in skupnosti v občini, dogovora o temeljih družbenega plana občine in upoštevamo razvojne usmeritve dolenjske regije, republike Slovenije in države za to plansko obdobje.

1. RAZVOJNA IZHODIŠČA OB VSTOPU V SREDNJEROČNO OBDOBJE 1986—1990

Razvoj občine Trebnje po letu 1980 ni šel v skladu z opredeljenimi razvojnimi usmeritvami, temveč je zaradi strukturnih nesorazmerij iz preteklih let ter zaostrenih gospodarskih razmer celo nazadoval, in sicer je za obdobje 1980—1985 značilno:

- realno zmanjševanje družbenega proizvoda predvsem v združenem delu (od leta 1980 do 1983 se je realno znižal za 9%) ter zniževanje družbenega proizvoda na prebivalca (leta 1980 je znašal 66,3% republiškega povprečja, v letu 1985 pa po oceni le še 60%);
- povečanje števila zaposlenih v občini (delovna mesta) za 2,3% v celotnem obdobju, s tem da se je v letu 1985 število zaposlenih celo znižalo;
- kadrovska struktura zaposlenih se od leta 1978 do leta 1983 ni izboljšala;
- realni osebni dohodki na zaposlenega so se v obdobju 1980—1984 v občini Trebnje znižali skupaj za 23%, v republiki pa le za 20,9%, tako da so povprečni osebni dohodki na zaposlenega v občini Trebnje v letu 1984 znašali 87,5% republiškega povprečja, od tega so se v gospodarstvu znižali za 20,9% (v republiki 20,1%); v negospodarstvu pa za 32% (v republiki za 24,6%);
- močno so se zmanjšala tudi sredstva, namenjena za družbeni standard in socialni razvoj;
- od leta 1980 se je v gospodarstvu občine Trebnje močno znižala tudi akumulativna in reproduktivna sposobnost gospodarstva, tako da je precej pod povprečjem dolenjske regije in republike.

Ob prehodu v novo srednjeročno obdobje 1986—1990 lahko v občini Trebnje ugotovimo, da je naše izhodišče pospeševanja razvoja nazadovalo na ključnih razvojnih komponentah na doseženi razvoj v letih 1977—1978. Občina v obdobju 1986—1990 ne bo deležna širših družbenih pospeševalnih ukrepov, zato mora kot manj razvita občina v republiki naš nadaljnji razvoj bazirati na lastnih aktivnostih pri odpravljanju problemov in omejitvenih faktorjev, ki bodo še nadalje vplivali na naš razvoj. Te so predvsem na naslednjih področjih:

- v neustreznih panoi strukturi industrije ter nizko rentabilnih proizvodnih programih;
- v nizko doseženem dohodku na delavca (v večini OZD je pod povprečjem panog in dejavnosti v republiki);
- v visoki stopnji odpisanosti opreme, velikemu deležu opreme iz uvoza (49%) ter nizki stopnji avtomatizacije delovnih priprav;

- v sorazmerno močni odvisnosti industrije od uvoza reprovromateriala, pretežno s konvertibilnega trga;
- v nezadostni oskrbljenosti občine z viri energije;
- v neskladnem razvoju posameznih gospodarskih področij — predvsem terciarne dejavnosti so preslabo razvite;
- doseganje večje kmetijske proizvodnje otežujejo: prevelika razdrobljenost kmetijskih površin, sorazmerno hitro zmanjševanje obdelovalnih kmetijskih zemljišč ter majhen delež kmetijskih površin v družbeni lasti;
- v slabem stanju je primarna prometna infrastruktura;
- v izredno slabi izobrazbeni strukturi zaposlenih delavcev;
- razvojno in raziskovalno delo sta še v povojih;
- v preobsežni razvitosti družbenega standarda (kljub enotnim in zjamčenim pravicam), ki ga gospodarska razvitost občine ne more ustrezno financirati;
- v neuskladenosti kapacitet družbenega standarda (trenutno prevelike v šolstvu in premajhne za potrebe otroškega varstva);
- v velikih finančnih obveznostih do že zgrajenih kapacitet družbenega standarda na eni strani, na drugi pa velika iztrošenost opreme;
- v nesorazmerno nizkih osebnih dohodkih v nekaterih gospodarskih in družbenih dejavnostih;
- v neskladnem razvoju določenih predelov občine;
- v odseljevanju iz manj razvitih območij;
- v neustreznih preobrazbi in konfliktu rabi prostora ter nedorečenem urejanju ravninskega prostora;
- v degradaciji naravnega okolja;
- v razpršeni poselitvi v prostoru;
- v nezadostni komunalni opremljenosti;
- v nesorazmerju med družbeno in zasebno gradnjo.

Na področju urejanja prostora je bilo največ težav zaradi velike razpršene poselitve, saj je relativna koncentracija dosežena le v naseljih Trebnje, Mirna, Šentrupert, Mokronog ter delno v Velikem Gabru, Veliki Loki in Dobrniču. V 16 krajevnih skupnostih je skupaj 214 naselij ali z drugimi besedami: povprečna velikost naselja šteje 81 prebivalcev (ocena za leto 1985). S tem so neobhodno povezani stroški kvalitetnejše komunalne opreme in, po izgradnji, vzdrževanje le-te. Naslednja izmed značilnosti na tem področju je tudi ta, da nobeno naselje doslej še ni pridobilo pravega značaja urbanega naselja. Tako bo morala biti nadaljnja urbanistična politika usmerjena predvsem v ohranjanje kvalitetnih kmetijskih zemljišč, zagotavljanje osnovnih pogojev bivanja na vasi, ohranjanje tipologije vasi in na drugi strani koncentracijo prebivalstva v vodilnih naseljih v občini s poudarkom na vlogi občinskega središča.

Do leta 1990 bomo v občini Trebnje odpravili ali vsaj ublažili subjektivne omejitvene faktorje nadaljnjega razvoja. Pospeševanja razvoja pa še ne moremo pričakovati, predvsem ne v prvi polovici naslednjega srednjeročnega obdobja. Nekoliko hitrejši razvoj bomo lahko dosegli le na področjih, kjer imamo določene prednosti v razvoju, in sicer:

- v razvoju industrije, ki bazira na domači surovini;
- v razvoju industrije, ki je že uveljavljena na domačem in tujem trgu in je sposobna z lastno razvojno politiko zagotoviti večjo produktivnost, kvaliteto ter zmanjšanje stroškov na enoto proizvoda;
- 5.700 ha obdelovanih površin, 6.900 ha ostalih kmetijskih površin ter dobra strojna opremljenost kmetijskih gospodarstev nudi ugodne pogoje za nadaljnjo rast kmetijske proizvodnje in tržnih viškov;
- okoli 16.255 ha gozdov nudi ugodne pogoje za samooskrbo občine z lesom in za doseganje tržnih viškov lesa;
- v ugodnih prostorskih kapacitetah trgovine;
- v ugodnem prometno-geografskem položaju, ki bi ga lahko izkoristili predvsem z ureditvijo primarne infrastrukture;
- ugodne možnosti razvoja ima tudi turizem (tranzitni, izletniški, v določeni meri pa tudi stacionarni in kmečki);
- v razvoju proizvodnega in storitvenega obrtništva;
- v uresničevanju koncepta razvoja posameznih naselij z njihovimi funkcijami;
- v ekološko relativno še neobremenjenem prostoru.

2. CILJI IN USMERITVE DRUŽBENEGA RAZVOJA OBČINE TREBNJE V OBDOBJU 1986—1990

Upoštevaje izhodišča za opredelitev nadaljnjega razvoja, v tem okviru pa zlasti cilje dolgoročnega razvoja republike Slovenije in občine Trebnje, bomo v tem srednjeročnem obdobju stremeli k doseganju naslednjih temeljnih ciljev in usmeritev:

1. Nadaljevanje razvoja socialističnega samoupravljanja

Za urejanje vseh ključnih vprašanj družbene reprodukcije bomo nadalje krepili in spodbujali razvoj in poglobljali samoupravne družbenoekonomske odnose. Osrednjo pozornost bomo namenili čim bolj popolni konkretizaciji najpomembnejših delov družbenoekonomskega sistema, zlasti razvijanju koncepta dohodka, ki je motiv za delo in gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

V ta namen bodo potrebne določene spremembe in dopolnitve v zvezni in republiški zakonodaji ter nekaterih sestavin političnega sistema.

2. Hitrejša in stabilnejša gospodarska rast

V skladu s sprejetim stabilizacijskim programom moramo zaustaviti dosedanja trend padanja gospodarske rasti ter padanja družbenega proizvoda na prebivalca v občini Trebnje glede na republiško povprečje. To bomo dosegali z odpravljanjem specifičnih problemov in slabosti v občini ter s pospeševanjem prednostnih dejavnosti v občini.

V ta namen moramo doseči: večjo stopnjo izkoriščanja razpoložljivih

proizvodnih zmogljivosti in delovnega časa, povečevanje izvoza na konvertibilno tržišče ter relativno zmanjševanje reprodukcijske odvisnosti proizvodnje od uvoza in hitrejšo rast produktivnosti dela ter zniževanje stroškov na enoto proizvoda ali storitve.

3. Pospešeno tehnološko posodabljanje proizvodnje

Za uresničevanje dolgoročnih usmeritev glede oblikovanja ugodnejše gospodarske strukture, ki bo omogočila dolgoročneje ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in na vložena sredstva, bomo nadaljevali in še pospešili usmerjanje razpoložljivih investicijskih sredstev v tehnološko in razvojno intenzivne proizvodne programe. V ta namen bomo v občini Trebnje izločili iz proizvodnih programov nizkorentabilne programe in jih na osnovi razvojno-raziskovalnega dela nadomestili z novimi, ki bodo bazirali tudi na racionalni porabi surovin in energije.

Glede na to opredelitev bomo pospešeno razvijali razvojno-raziskovalno delo in zaposlovali predvsem strokovni kader, ki bo sposoben slediti hitremu tehnološkemu razvoju v svetu in pri nas ter se tudi sam ukvarjal z raziskovalnim delom in inovatorstvom.

Zaradi pomanjkanja lastnih finančnih sredstev bodo investicijska sredstva prvenstveno namenjena za obnovo iztrošene opreme ter za rekonstrukcije.

4. Pospeševanje razvoja dejavnosti, ki so neobhodno potrebne za skladen razvoj občine

Za zagotovitev skladnega razvoja občine bodo do leta 1990 prednostno odpravljali omejitvene faktorje nadaljnjega pospešenega razvoja v naslednjih dejavnostih:

- trgovsko mrežo bomo specializirali v središčih ter s tem dosegli večjo oskrbo prebivalstva občine Trebnje in zmanjšali odliv kupne moči iz občine;
- v gostinstvu in turizmu bomo povečali prostorske in nočitvene zmogljivosti ter izboljšali gostinsko ponudbo;
- v storitveni obrti bomo povečali število zasebnih in družbenih obrtnikov, ki se bodo ukvarjali s storitveno obrtjo za gospodinjstva in za potrebe kmetijstva;
- v prometu bomo zagotovili možnosti hitrejšega pretoka prometa v cestnem, železniškem in PTT prometu;
- v energetiki bomo predvsem na področju električne energije omogočili bolj kvalitetno dobavo ter zmanjšali število izpadov;
- v komunalnem gospodarstvu bomo uredili kanalizacijsko omrežje ter zagotovili čiščenje odpadnih voda.

Pospešenega razvoja pa bodo deležne tudi dejavnosti, ki imajo določene prednosti (kmetijstvo, gozdarstvo, proizvodna obrt).

5. Zagotavljanje boljših delovnih in življenjskih pogojev

Osebnih in družbenih standard prebivalcev občine Trebnje se bo izboljševal skladno z rastjo produktivnosti v združenem delu ter skladno z možnostmi, ki jih bo dajal ustvarjeni dohodek. Rast življenjskega standarda pa bo morala biti tudi pobuda za boljše delo, večjo ustvarjalnost in večjo odgovornost pri delu.

Socialna politika bo temeljila na rezultatih dela in na nadaljnji humanizaciji odnosov med ljudmi. V ta namen bomo izboljševali delovne pogoje delavcev in delovnih ljudi, predvsem pa skrbeli za delavce, ki delajo v težjih delovnih pogojih, ter za ustrezno varstvo pri delu. Socialno politiko bomo izvajali s sistemom solidarnosti za tiste sloje prebivalstva, ki so nesposobni, da bi si z delom zagotovili socialno varnost in zdrave življenjske pogoje.

6. Enakomernejši razvoj občine

Z namenom da bi zagotovili enake življenjske pogoje prebivalcem celotne občine, bomo pospešeno razvijali manj razvite krajevne skupnosti v občini, ki so v suhokranjskem predelu občine, ter krajevno skupnost Trebelno. Suhokranjski predel občine je opredeljen tudi v republiških dokumentih kot manj razvito območje v Sloveniji, tako da bo deležen širše republiške pomoči pri pospeševanju razvoja. V občini Trebnje pa bomo sprejeli dodatne ukrepe pospešenega razvoja, ki bodo bazirali predvsem na zagotavljanju zaposlitvenih možnosti v občini, na pospeševanju kmetijstva ter hitrejšem razvoju prometne infrastrukture.

7. Smotrna raba prostora ter varovanje in izboljševanje človekovega okolja

Razvoj v prostoru bomo usmerjali tako, da bo raba zemljišč za poselitve in organizacijo dejavnosti v prostoru usklajena s potrebami razvoja dejavnosti, ki so odvisne od naravnih pogojev. V skladu z usmeritvami dolgoročnega plana bomo vsa zemljišča določili namensko rabo. V tem okviru bodo imeli prednost: izboljšanje in varovanje kvalitetnih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo in varovanje naravnih virov ter naravne in kulturne dediščine.

Ohranjanje zdravega okolja in varovanje ekološkega ravnotežja je trajen cilj našega razvoja. V skladu z dolgoročnimi potrebami bomo aktivneje kot v dosedanjem razvoju sanirali območja onesnaženosti ter preprečevali nastajanje novih, čemur bo podrejena tudi razmisleček ekološko občutljivih dejavnosti v prostoru ter uveljavljanje varstvenih ukrepov.

8. Nadaljnja krepitev sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite

Z uresničevanjem ekonomskih, političnih in drugih temeljnih ciljev in nalog celotnega družbenega razvoja bomo zagotavljali in še naprej nenehno povečevali obrambno in samozaščitno moč družbe.

3. TEMELJNI GLOBALNI OKVIRI RAZVOJA OBČINE TREBNJE V OBDOBJU 1986—1990

3.1. Prebivalstvo, zaposlovanje, kadri

3.1.1. Prebivalstvo

1. Ocenjujemo, da bo občina Trebnje ob koncu leta 1985 štela okoli 17.450 prebivalcev, kar je za 0,9% več kot leta 1981. Porast je sicer zelo majhen, vendar moramo pri tem upoštevati dejstvo, da je prebivalstvo občine do leta 1977 neprestano upadalo, šele po tem letu pa se je upadanje ustavilo. Prav zaradi tega dejstva lahko pričakujemo do leta 1990, da bo naravni prirast prebivalstva zadržan v občini, saldo migracijskih gibanj pa bo ničen. Ob teh predpostavkah in usmeritvah bo v občini Trebnje leta 1990 okoli 17.900 prebivalcev, kar pomeni 0,5% letno rast. Po letu 1990 lahko pričakujemo nekoliko hitrejšo rast prebivalstva občine Trebnje.

Ker do leta 1990 še ne bodo zagotovljeni enaki pogoji za delo in življenje prebivalstva po krajevnih skupnostih, lahko pričakujemo določena migracijska gibanja znotraj občine. Predvidoma bo do leta 1990 prebivalstvo najbolj porastlo v tistih krajevnih skupnostih, kjer so večja središča, bodisi kot centri delovnih mest ali oskrbovalni centri, kot so: Trebnje, Mirna, Šentrupert, Velika Loka in Veliki Gaber; zmanjšalo pa se bo predvsem v oddaljenejših in nekoliko manj razvitih krajevnih skupnostih: Čatež, Knežja vas, Svetinje, Šentlovrenc, Trebelno in Sela Šumberk. V krajevnih skupnostih, kjer se bo število prebivalcev do leta 1990 znižalo, se bo gibal delež prebivalcev, starih nad 65 let, od 15 do 19%, v povprečju občine Trebnje pa bo ta delež znašal 13,2%.

Tabela 1: Okvirne usmeritve demografskega gibanja do leta 1990

Zap. št.	Krajevna skupnost	Število prebivalcev			Prognoza		Indeks 1990/1981
		1953	1961	1971	1981	1990	
1.	Čatež	723	579	516	485	470	96,9
2.	Dobrnich	1130	1009	839	825	820	99,4
3.	Knežja vas	569	496	462	413	400	96,9
4.	Dol. Nemška vas	1505	1447	1450	1326	1300	98,0
5.	Mirna	1772	1743	1962	2240	2460	109,8
6.	Mokronog	2062	1917	1775	1727	1730	100,2
7.	Račje selo	368	425	463	397	400	100,8
8.	Sela Šumberk	488	464	379	343	330	96,2
9.	Svetinje	346	268	265	224	210	93,8
10.	Šentlovrenc	807	828	752	655	630	96,2
11.	Šentrupert	2647	2476	2308	2204	2260	102,5
12.	Štefan	566	640	559	524	530	101,1
13.	Trebelno	2028	1748	1488	1408	1370	97,3
14.	Trebnje	1478	1632	2036	2806	3250	115,8
15.	Velika Loka	651	629	582	553	560	100,4
16.	Veliki Gaber	1353	1129	1183	1153	1180	102,3
Občina Trebnje		18493	17430	17100	17288	17900	103,5

2. Ob predpostavki, da smo do leta 1985 zajeli odhajanje mlade delovne sile iz občine in da bomo ta trend tudi v bodoče zadržali, lahko računamo, da se bo število rojstev v občini Trebnje povečalo in s tem do leta 1990 tudi absolutno število prebivalstva, starega do 14. let. Po drugi strani pa lahko pričakujemo povečevanje življenjske dobe prebivalstva. Obe predpostavki bosta vplivali na starostno strukturo prebivalstva občine Trebnje in na povprečno starost prebivalstva. Leta 1981 je povprečna starost prebivalstva občine znašala 33,5 let (v Sloveniji 34,2 let). Do leta 1990 lahko pričakujemo, da bo povprečna starost prebivalstva občine Trebnje znašala 33,9%.

Kljub absolutnemu povečanju števila rojstev ter absolutnemu in relativnemu povečanju števila prebivalcev, starih nad 65 let, se do leta 1990 število pogojno delovno sposobnega prebivalstva ne bo zmanjšalo, temveč celo povečalo, delež pogojno delovno sposobnega prebivalstva v strukturi prebivalstva pa bo ostal nespremenjen.

Tabela 2: starostna struktura prebivalstva

	Prebivalstvo skupaj	do 14 let	15—64 let	nad 65 let
Število prebivalcev				
1981	17.288	4.150	10.858	2.280
1990	17.900	4.250	11.290	2.360
Struktura				
1981	100,0	24,0	63,1	12,9
1990	100,0	23,7	63,1	13,2

Ker je za opredeljevanje še drugih usmeritev družbenega razvoja (otroško varstvo, osnovno šolstvo, usmerjeno izobraževanje, visoko šolstvo) izrednega pomena stopnja rasti prebivalstva do 24 let, so planirane razvojne rasti teh starostnih skupin prebivalstva do leta 1990 naslednje:

Tabela 3: Število prebivalcev do 24 let starosti

	Prebivalstvo skupaj	Prebivalstvo 0—24 let	0—4 let	5—6 let	7—9 let	10—14 let	15—19 let	20—24 let
Število prebivalcev								
1981	17.288	7.341	1.415	520	783	1.440	1.718	1.465
1990	17.900	7.450	1.480	570	850	1.390	1.460	1.700
Struktura								
1981	100,0	42,5	8,2	3,0	4,5	8,3	9,9	8,5
1990	100,0	41,6	8,3	3,2	4,7	7,8	8,2	9,5

Število prebivalcev, starih do 24 let, se bo skladno povečevalo le v strukturi do 9 let starosti, po 10. letu starosti pa so trendi gibanj različni in izhajajo iz selitvenega gibanja, ki je bil do leta 1977 negativen.

3. Že leta 1981 je bil delež aktivnega prebivalstva v občini Trebnje kar za 12,6% večji od slovenskega povprečja in je znašal 52,09%. Tolikšen odstotek je bil dosežen predvsem na račun aktivnosti ženskega prebivalstva, saj je imela občina Trebnje kar za 26,8% večjo aktivnost žensk od slovenskega povprečja. Zaradi tako visokih odstotkov aktivnosti prebivalstva občine že v letu 1981 tudi do leta 1990 ni realno pričakovati povečanja odstotka aktivnosti (Slovenija načrtuje, da bo leta 2000 v republiki aktivnih 48—49% prebivalcev), temveč celo minimalno zmanjšanje.

Tabela 3: Aktivnost prebivalstva

	1981	1990	INDEKS 1990/1981
PREBIVALSTVO SKUPAJ	17.288	17.900	103,5
— delovno sposobno	10.858	11.290	104,0
— aktivno	8.839	9.100	103,0
v tem aktivno kmečko	2.538	2.100	82,7
zaposleni v Jugoslaviji	5.860	6.250	106,7
— kmečko prebivalstvo	3.623	3.000	82,8
STRUKTURA			
— prebivalstvo	100,0	100,0	
— delovno sposobno	63,1	63,1	
— aktivno	52,1	51,8	
v tem aktivno kmečko	14,9	12,0	
zaposleni	34,5	34,9	
— kmečko prebivalstvo	21,4	17,0	

Opomba: Odstotki se povsem ne ujemajo zaradi izločanja delavcev, ki delajo v tujini (metodologija Zavoda za statistiko).

4. Leta 1981 je bil v občini Trebnje delež kmečkega prebivalstva 21,4% ali 3623 prebivalcev, delež aktivnega kmečkega prebivalstva pa 14,96% ali 2538 prebivalcev. Proces deagrarizacije je bil intenziven predvsem v obdobju od leta 1971 do 1981, ko se je število prebivalcev skoraj prepolovilo. Do leta 1990 pričakujemo še nadalje proces deagrarizacije, vendar bo precej ublažen in lahko pričakujemo, da bo delež kmečkega prebivalstva v strukturi prebivalstva leta 1990 znašal okoli 17% ali okoli 3000 prebivalcev, delež aktivnega kmečkega prebivalstva pa okoli 12% ali okoli 2100 prebivalcev.

3.1.2. Zaposlovanje

Rast zaposlovanja občanov občine Trebnje ter odpiranje novih delovnih mest v občini je bilo izredno hitro, s tendenco ekstenzivnosti, v obdobju pospeševanja razvoja 1971—1980. Po letu 1980 je bilo zaposlovanje umirjeno, saj je bil do leta 1984 le neznaten porast, v letu 1985 pa pri zaposlovanju v občini Trebnje opazimo celo zmanjšanje zaposlenosti.

Prebivalstvo občine Trebnje se bo do leta 1990 zaposlovalo po povprečni letni stopnji 1,3%, tako da bo leta 1990 zaposlenih 34,9% vseh prebivalcev občine (leta 1985 po oceni 33,6%). Večina prebivalcev, ki se bodo zaposlili na novo, bo našlo delo v občini Trebnje, kjer bo rastle zaposlovanje po povprečni letni stopnji 1,5%.

Do leta 1990 se bo v občini Trebnje na novo zaposlilo 340 delavcev, in sicer 270 v združenem delu (240 v gospodarstvu in 30 v negospodarstvu) ter 70 delavcev v osebem delu. Število zaposlenih se bo od leta 1985 do 1990 najbolj povečalo v osebem delu, in sicer za 30,4%, najmanj pa v negospodarstvu (5,1%), kjer bo zaposlovanje možno šele proti koncu srednjeročnega obdobja.

Nadomestne zaposlitve bodo dale možnosti zaposlitve še 850 prebivalcem občine Trebnje, od tega 650 delavcem v občini.

Tabela 4: plan zaposlovanja do leta 1990

	1985	1990	Indeks 1990/85	Povpreč. stop. rasti 1985—1990
1. V občini skupaj	4.560	4.900	107,7	1,5
a) združeno delo	4.330	4.600	106,2	1,2
— gospodarstvo	3.650	3.890	106,6	1,3
— negospodarstvo	680	710	105,1	1,0
b) osebno delo	230	300	130,4	5,5
2. Zaposleni izven občine	1.700*	1.750	102,9	0,0
3. Priliv	400*	400	100,0	—
Zaposleni prebivalci občine	5.860	6.250	106,6	1,3

Opomba: * pomeni oceno

Pri zaposlovanju v občini Trebnje bomo izvajali naslednje temeljne usmeritve:

- delavce bomo zaposlovali na podlagi letnih planov zaposlovanja;
- dosledno bomo uresničevali politiko produktivnega zaposlovanja;
- omogočili bomo zaposlovanje pripravnikov najmanj za določen čas;
- prednostno bomo zaposlovali invalide in težje zaposlivo osebe, če bodo ustrezali pogojem za zaposlitev.

Število nezaposlenih delavcev se bo do leta 1990 ob aktivni kadrovske politiki predvsem v združenem delu zmanjševalo.

3.1.3. Kadrovska politika

Politika prestrukturiranja gospodarstva in hiter tehnološki razvoj bosta zahtevala velike spremembe v kadrovske politiki predvsem v gospodarstvu pa tudi v negospodarskih dejavnostih.

Zaradi slabe kadrovske strukture zaposlenih (precej pod povprečjem republike) bomo do leta 1990 najbolj povečali število delavcev z višjo in visoko izobrazbo tako, da se bomo leta 1990 z 10,9% delavcev z visoko in višjo izobrazbo približali republiškemu povprečju (v SRS je planirano do leta 1990 nad 13% teh delavcev).

Tabela 5: Kadrovske spremembe do leta 1990 v združenem delu

	1985	1990	Indeks rasti 1990/85	struktura 1985	1990
Zaposleni v občini	4.330	4.600	106,2	100,0	100,0
— visoka in višja izob.	300	500	166,7	6,9	10,9
— sr. in VKV	580	740	127,6	13,4	16,1
— KV	1.350	1.520	112,6	31,2	33,0
— PK in NK	2.100	1.840	87,6	48,5	40,0

Da bi dosegli opredeljeno kadrovske strukture zaposlenih delavcev v združenem delu občine Trebnje leta 1990, bo morala biti kadrovska struktura vseh novih in nadomestnih zaposlitev naslednja: 21,7% delavcev z višjo in visoko izobrazbo, 17,4% delavcev s srednjo izobrazbo in VKV ter le 60,9% delavcev s KV, polkvalifikacijo ali brez izobrazbe. 200 novih delavcev z visoko in višjo izobrazbo bi lahko teoretično krili z lastnimi viri, ker nam je že v obdobju 1980—1984 vsako leto diplomiralo 40—50 študentov. Zaradi neusklajenosti med smermi študija diplomantov in potrebami v združenem delu v občini ter zaradi dejstva, da se vsi diplomanti ne bodo vrnil v občino, bo potrebno vsaj okoli 30—40% tega kadra pridobiti iz drugih virov. Z zaposlovanjem drugih stopenj izobrazbe v občini predvidoma ne bo težav.

V tem srednjeročnem obdobju bomo na področju kadrovske politike v občini:

- izdelovali kadrovske plane;
- pospeševali izobraževanje kot del proizvodnega procesa (strokovno izpopolnjevanje zaposlenih delavcev, izobraževanje ob delu in iz dela);
- z ustrezno štipendijsko politiko pridobivali kadrovske potencial;
- skrbeli za ustrezno raven ekonomskega in družbenega standarda zaposlenih in novo zaposlenih delavcev.

Pomembna naloga pa bo tudi prekvalifikacija in dokvalifikacija delavcev na že obstoječih delih in nalogah.

3.2. Globalni materialni okvirji razvoja

3.2.1. Doseganje družbenega proizvoda in dohodka

Srednjeročno obdobje začnemo v precej nestabilnih ekonomskih razmerah, vendar lahko računamo, da se bodo postopno umirile, tako da bomo ob koncu srednjeročnega obdobja 1986—1990 že imeli stabilne razmere. V tem obdobju tudi planiramo, da bomo v občini Trebnje odpravili specifične omejitve in probleme ter nadoknadili neugodno gospodarsko rast, ki smo jo dosegli v obdobju 1981—1985. Do leta 1990 bo družbeni proizvod rasel po povprečni letni stopnji 4,1% (v republiki 3,5%), od tega v združenem delu 4,1%, v osebem delu pa po stopnji 4,0%. S takšno stopnjo rasti družbenega proizvoda bomo dosegli, da bomo zmanjšali precejšen zaostanek gospodarske razvitosti občine za republiko.

4,1% rast družbenega proizvoda bo dosežena ob 1,5% povprečni letni rasti zaposlovanja ter 2,8% letni rasti produktivnosti. Delež produktivnosti v prirastu družbenega proizvoda bo v obdobju 1986—1990 znašal 63% (v republiki 60%).

Največji delež družbenega proizvoda skupaj bo s 57,4% leta 1990 ustvarila industrija, s povprečno letno rastjo družbenega proizvoda 4,1%. Drugi največji delež s 17,2% bo prispevalo kmetijstvo, s povprečno letno stopnjo rasti 3,5%. Le 25,4% družbenega proizvoda bodo leta 1990 ustvarile vse ostale dejavnosti.

Tabela 6: Prognoza družbenega proizvoda skupaj in po dejavnostih
v 000 din — cene 1985

	1985	1990	Povp. letne stop. rasti 1985—1990	struktura 1985	1990
Družbeni proizvod					
Skupaj	9.986.000	12.193.000	4,1	100,0	100,0
v tem združeno delo	7.496.600	9.160.800	4,1	75,1	75,1
osebno delo	2.489.400	3.032.200	4,0	24,9	24,9
družbeni proizv./ prebivalca	571.230	681.170	3,7		
DP/prebiv. (Trebnje/SRS)	60,0	62,3			
— industrija	5.724.000	7.001.700	4,1	57,3	57,4
— kmetijstvo	1.767.500	2.099.800	3,5	17,7	17,2
— gozdarstvo	139.800	162.000	3,0	1,4	1,3
— gradbeništvo	559.200	648.100	3,0	5,6	5,3
— promet	189.700	230.900	4,0	1,9	1,9
— trgovina	1.038.500	1.294.000	4,5	10,4	10,6
— gostinstvo, turiz.	109.800	146.900	6,0	1,1	1,2
— obrt	417.600	558.700	6,0	4,2	4,7
— druge dejavnosti	39.900	50.900	5,0	0,4	0,4

Struktura družbenega proizvoda se bo postopno povečevala v korist terciarnih dejavnosti, vendar do leta 1990 še ne bo bistvenih premikov. Do tega leta se bodo postopoma ustvarjali pogoji za hitrejši razvoj teh dejavnosti po letu 1990. Družbeni proizvod na prebivalca bo rasel po povprečni letni stopnji, 3,7% in bo leta 1990 znašal 62,3% republiškega povprečja.

Pri oblikovanju dohodka moramo na osnovi racionalnejšega gospodarjenja in varčevanja pri drugih stroških doseči zaustavitev padanja ekonomičnosti poslovanja.

Da bi zagotovili realnejše in hitrejšo obnavljanje osnovnih sredstev v materialni proizvodnji, bo amortizacija naraščala realno hitreje od rasti bruto dohodka (družbenega proizvoda) tako, da bo povprečna rast dohodka v občini Trebnje v tem obdobju 4% letno.

3.2.2. Delitev družbenega proizvoda

Za razvoj materialne osnove so potrebna predvsem lastna reprodukcijska sredstva, ki pa jih v občini Trebnje nimamo dovolj za lasten razvoj. Trebanjsko gospodarstvo ima leta 1985 podpovprečno višino akumulacije, ki pa je zelo obremenjena s kreditnimi obveznostmi iz preteklih let.

Vendar pa zaradi strukturnih nesorazmerij v potrošnji tudi do leta 1990 ne bomo mogli zagotoviti bistveno hitrejša rasti akumulacije od potrošnje.

Tabela 7: Delitev doseženega družbenega proizvoda

	1985	1990	povpreč. let. stop. rasti 1985—1990 Trebnje SRS	struktura 1985	1990
Družbeni proizvod	9.968.000	12.193.000	4,1	3,5	100,0
— amortizacija	898.000	1.145.800	5,0	5,0	9,4
Narodni dohodek	9.088.000	11.047.200	4,0	3,2	91,0
— čisti osebni dohodki	3.550.700	4.175.600	3,3	3,3	35,6
— prispevki in davki iz OD	768.900	1.081.400	7,0	3,8	7,7
— prispevki in davki iz DOH	858.800	1.101.000	5,1	3,8	8,6
— del doh. za druge namene	1.138.400	1.318.300	3,0	...	11,4
— prometni davek	992.000	1.195.400	3,8	3,8	9,9
— neproizvodne storitve	179.700	219.300	4,0	...	1,8
Lastna akumulacija	1.599.500	1.956.200	4,1	...	16,0
Sredstva za reprodukcijo	2.497.500	3.102.000	4,4	4,6	25,0

S takšno delitvijo družbenega proizvoda bomo dosegli:

- da bodo sredstva akumulacije v strukturi družbenega proizvoda leta 1990 ostala na ravni leta 1985, sredstva za reprodukcijo pa se bodo povečala na 25,4% (v republiki bodo sredstva akumulacije leta 1990 znašala 21,5% dohodka);
- čisti osebni dohodki na zaposlenega bodo do leta 1990 rasti po povprečni letni stopnji 2,0% (v republiki 2,1%). Ta rast bo usklajena z rastjo produktivnosti, ki bo povprečno letno naraščala po stopnji 2,8%;
- bruto osebni dohodki bodo v masi naraščali po povprečni letni stopnji 4,0%, kar je nekoliko nižje od povprečne letne stopnje rasti družbenega proizvoda;
- skupna poraba in splošna potrošnja bosta do leta 1990 naraščali po naslednjih stopnjah: del dohodka za skupno porabo na ravni republike po stopnji 3,5%, na ravni občine Trebnje pa po stopnji 4,0%; del dohodka za SPIZ po stopnji 9,9%; del dohodka za splošno potrošnjo bo ostal na ravni leta 1985;
- akumulacijska sredstva bodo naraščala po povprečni letni stopnji 4,1%; reprodukcijska sredstva pa nekoliko hitreje, po povprečni letni stopnji 4,4%.

3.3. Mednarodna menjava

Gospodarstvo občine Trebnje je na eni strani močno odvisno od uvoza, na drugi strani pa je njen izvoz skromen, saj v strukturi celotnega prihodka v letu 1985 znašajo prihodki od izvoza celo nekaj manj od 10%. Ker je bil izvoz

predvsem v letu 1982 precej večji, ima gospodarstvo občine Trebnje možnosti povečanja izvoza tako, da bo leta 1990 delež prihodka od izvoza znašal 13% celotnega prihodka.

Da bi ta cilj dosegli, bomo do leta 1990:

- aktivno raziskovali tržišča tudi v deželah v razvoju;
- uporabljali strokovnejši (marketinški) nastop na tujih tržiščih;
- v večji meri kot doslej plasirali tudi znanje, predvsem v dežele v razvoju (licence, tehnologije);
- zagotavljali kvaliteto proizvodov in storitev na svetovni ravni;
- zmanjšali stroške na enoto proizvodov in storitev ter s tem dosegli cenovno konkurenčnost na svetovnih trgih;
- pospeševali tudi druge oblike poslovanja s tujimi partnerji na osnovi dolgoročne proizvodne kooperacije.

Tabela 8: Program ekonomskih odnosov s tujino do leta 1990

v 000 din \$ = 185,70

	1985	1990	povprečne letne stopnje rasti TREBNJE 1986—90	SRS
IZVOZ				
— skupaj	974.200	1.716.900	12,0	5,8
— konvertibila	495.000	955.600	15,0	8,0
— kliring	479.000	761.300	9,7	
UVOZ				
— skupaj	1.200.000	1.897.000	9,6	5,2
— konvertibila	893.000	1.311.000	8,0	6,2
— kliring	307.000	586.000	15,0	
STOPNJA POKRITJA				
— skupaj	81,2	90,5		
— konvertibila	55,0	72,9		

Poleg organizacij združenega dela, ki že sedaj izvažajo, se bodo v izvoz vključile tudi druge organizacije.

Tudi do leta 1990 bo gospodarstvo občine Trebnje močno odvisno od uvoza, predvsem repromateriala za proizvodnjo za izvoz in repromateriala, ki ga ni na jugoslovanskem tržišču. Hitreje kot uvoz repromateriala pa bo rasel uvoz opreme, in sicer po povprečni letni stopnji 25%. V strukturi celotnega uvoza bo uvoz opreme leta 1990 znašal 15,1% in bo v bistvu to le uvoz najbolj vitalnih rezervnih delov.

Uvoz pa bomo do leta 1990 postopoma zmanjševali, s tem bomo:

- usmerjali proizvodne programe k porabi domačih surovin in repromateriala, kjer bo le mogoče, ter tako zmanjševali odvisnost proizvodnje od uvoza;
- skrbeli za optimalne rešitve pri nabavljanju uvoznih surovin in materialov ter za njihovo racionalno izkoriščanje.

3.4. Tehnološki razvoj in raziskovalno delo

Tehnološki razvoj bo bistven za gospodarski in družbeni razvoj občine Trebnje in za odpravo strukturnih nesorazmerij do leta 1990. Ta razvoj bo moral biti še nekoliko hitrejši, kot je predviden za republiko, ker imamo v občini obstoječo tehniko in tehnologijo na zelo nizki ravni, ki še zdaleč ne zadošča potrebam sodobne industrijske proizvodnje.

Ker tehnološki razvoj lahko zagotovimo na dva načina, in sicer:

- z razvojem lastne tehnologije,
 - z nakupom tehnologije na domačem in tujem tržišču,
- bo treba aktivno spremljati tehnološke dosežke doma in v tujini. Zaradi nizke stopnje akumulacije in sredstev reprodukcije bomo lahko do leta 1990 v investicije v gospodarstvo združenega dela vložili le okoli 14% družbenega proizvoda združenega dela*, doseženega v tem obdobju. Večina sredstev za planirane investicije bo zagotovljenih z lastnimi viri, 23% potreb po investicijskih sredstvih bomo krili z združenimi sredstvi, 14% pa so planirana kreditna sredstva. Struktura investicij po namenih pa bo do leta 1990 praviloma naslednja:
- 22,9% novogradnje;
 - 18,2% rekonstrukcije in večje obnove;
 - 55,2% oprema;
 - 3,7% drugo.

Zaradi nizkih lastnih sredstev bomo morali pospešeno razvijati tudi lastno razvojno-raziskovalno in inovativno dejavnost. V ta namen bomo do leta 1990:

- v vseh večjih organizacijah združenega dela gospodarstva in družbenih dejavnosti organizirali razvojno-raziskovalne službe in jih materialno in kadrovsko okrepili;
- v manjših organizacijah, skupnostih in državni upravi, poiskali strokovne institucije, ki bodo opravljale razvojno in raziskovalno delo za te organizacije;
- pripravili raziskave skupnega pomena za celotno občino;
- uredili ustrezno nagajevanje inovativnega in raziskovalnega dela;
- spodbudili masovno inovativno dejavnost.

Pri organiziranju in vodenju raziskovalne dejavnosti v občini bo aktivno sodelovala občinska raziskovalna skupnost, ki bo opravila tudi obsežnejše raziskovalno delo na področju raziskave vodnih virov in odpadnih voda na območju občine Trebnje.

* V republiki so planirane proizvodne investicije v osnovna sredstva 15,8% družbenega proizvoda.

3.5. Družbeni sistem informiranja

Na podlagi družbenega sistema informiranja bomo zasnovali razvoj sistema celovitih in medsebojno povezanih informacij, ki bodo osnova za pospešeno raziskovalno dejavnost, za ažurnejše in celovitejše odločanje na vseh področjih

družbenega življenja in dela ter za popolnejšo obveščenost delavcev, delovnih ljudi in občanov.

Pri zasnovah in nadaljnjem razvoju družbenega sistema informiranja bomo nadalje razvijali in dopolnjevali metodologijo planiranja in metodologijo zbiranja informacij, ki bosta ustrezali različnim ravnam odločanja in informiranja. Ob tem pa bomo razvijali tudi oblike organizacije dela pri zbiranju in obdelavi informacij. V ta namen bomo investirali v računalniško opremo vsaj v večjih organizacijah združenega dela, samoupravnih skupnostih in upravnih organih. Izboljšali bomo tudi kadrovske strukture zaposlenih, ki se bodo ukvarjali z zbiranjem, obdelavo in posredovanjem informacij.

Nadaljnji razvoj informacijskih služb v tem srednjeročnem obdobju bomo omogočili z zagotovitvijo ustreznih pogojev dela v materialnem, kadrovskem in prostorskem pogledu. Za zagotovitev ustreznih prostorskih pogojev bomo določali lokacije za gradnjo ali nakup potrebnih poslovnih prostorov.

3.6. Prostorski in ekološki okvir razvoja

3.6.1. Poselitev

Značilno za območje občine Trebnje je, da je močnejše razvit njen osrednji del ob Temenici in Mirni oziroma na osi Veliki Gaber—Velika Loka—Trebnje—Mirna—Šentrupert—Mokronog, kjer potekajo glavne prometnice in kjer je tudi kvaliteta obdelovalna zemlja. Ravno zaradi tega se na tem predelu še toliko močnejše pojavljajo nasprotja med težnjami po urbanizaciji in po gradnji industrijskih, stanovanjskih, infrastrukturnih in drugih objektov, istočasno pa se želi obdržati čimveč zemlje za kmetijske namene.

Severno in južno obrobno območje je manj razvito. Status manj razvitega območja imajo še 4 krajevne skupnosti (Dobrič, Sela Šumberk, Knežja vas in Svetinje), ki geografsko spadajo k Suhi krajini. Obstajajo pa manj razviti predeli tudi v drugih krajevnih skupnostih, predvsem v KS Trebelno in Čatež.

S tem povezani problemi se kažejo predvsem v:

- dosedanjem intenzivnejšem odseljavanju iz manj razvitih območij, opuščanju kmetijskih površin in socialni problematiki;
- neustreznim preobrazbi in konfliktni rabi prostora, nedorečenem urejanju ravninskih predelov;
- degradaciji naravnega okolja, propadanju kulturne dediščine;
- nezadostnem številu neagrarnih delovnih mest v nižinskih predelih (dnevne migracije), slabi starostni strukturi kmečkega prebivalstva;
- nezadostni opremljenosti in prostorsko slabo razporejenih oskrbnih dejavnosti;
- razdrobljenosti kmetijske zemlje, ki se še naprej drobi (dedovanje, pozidave);
- velikem številu kmetij — v občini je 1.990 kmetij s povprečno površino komaj 3,7 ha obdelovalne zemlje.

Tretjina kmetij je tržno usmerjenih. Vseh posestev je v občini 5.871 in tretjina jih ima manj kot 0,5 ha površin, 60% manj kot 3 ha.

Prepletanje temeljnih tipov (urbani — ruralni) vodilnih naselij ima za posledico nizko gostoto naseljenosti oziroma pretežno individualno zazidavo z razprostranjeno potrebno infrastrukturo in neracionalno rabo kvalitetnih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo.

3.6.2. Raba tal

Poseben problem je register kmetijskih zemljišč. Po primerjavi podatkov iz prostorskega plana iz leta 1978, podatkov GU SO Trebnje iz leta 1983, Kmetijskega inštituta Slovenije iz leta 1979, kategorizacije kmetijskih zemljišč iz leta 1983 ter na drugi strani po oceni strokovnjakov KZ in KZS občine iz leta 1984, je razlika v skupni površini kmetijskih zemljišč skoraj 10% (po zadnji oceni je torej manj kmetijskih površin, kot jih izkazujejo posebne analize in kataster). Zemljišča I. in II. kategorije, to je najkvalitetnejša, so bila predolgo tako rekoč na razpolago za pozidavo, pa še ta je močno disperzirana in se alternativne lokacije niso uspešno uveljavljale.

Po obstoječih podatkih je od 30.823 ha površin občine kmetijskih zemljišč 12.851 ha, ki so po bilanci iz dolgoročnega plana namenjena kmetijski rabi.

Pod gozdom bo dolgoročno ostalo 16.255 ha ali 53% površine občine, preostalo pa je neplodno oz. pretežno pozidano.

Za zagotovitev smotnejše rabe in preobrazbe prostora bo, ne glede na bilanco v sprejetem dolgoročnem planu, pred pripravo izvedbenih aktov ponovno preverjena upravičenost obsega potrebnih površin za kmetijske namene.

Glede na relativno ugodne naravne danosti in dosedanje trende ter zastopnost kmetijstva v ustvarjanju družbenega produkta občine so s poudarkom na prostoru, sledeče možnosti in okviri nadaljnje rabe prostora:

- na podlagi ugotovitve o ne dovolj popolnih evidencah kmetijskih zemljišč zagotoviti nadaljevanje strokovnega dela pri dopolnjevanju evidenc in ugotavljanju dejanske rabe in izkoriščenosti kmetijskih površin, kar je osnova za izračun proizvodnih potencialov (agrokarta);
- preprečevati nadaljnje drobljenje parcel in kmetij s pospešenim sprejemanjem normativnih ukrepov o zaščiti vseh večjih kmetij, slabo obdelano zemljo pa oddajati perspektivnejšim kmetom;
- vzporedno s programom o preprečevanju nadaljnega zaraščanja kmetijskih zemljišč sprejeti stimulatивnejše ukrepe za razvoj govedoreje v višje ležečih območjih in s tem zaustaviti proces deagrarizacije oziroma praznjenja;
- z agrotehničnimi ukrepi še nadalje pospešeno izboljševati pogoje za kmetijsko rabo;
- na območjih, kjer delež kmečkega prebivalstva prevladuje in je kmetovanje najperspektivnejša dejavnost, zagotavljati enake bivalne pogoje s primerno komunalno infrastrukturo in prometno povezanostjo ter osnovno preskrbo;
- kjer je le možno, usmerjati razvoj dejavnosti na gozdne površine in prepuščati tudi slabša kmetijska zemljišča primarni dejavnosti (severni del Trebnjega, Mirna);

- pri izgradnji nove infrastrukture (predvsem prometne) stremeti k zagotovitvi nadomestnih kmetijskih zemljišč;

3.6.3. Ekološki okvir

Del občine pripada kraškemu svetu, vendar zaradi redkeje naseljenega območja in manjših industrijskih obratov kraška hidrografija ni ogrožena. Vendar bo s planiranim intenzivnejšim kmetijstvom, koncentracijo poselitve (Veliki Gaber, Dobrič) in razširitvijo industrije ekološko ravnovesje ogroženo in bo potrebno pri teh naseljih pristopiti h kompleksnejšim rešitvam odvajanja in čiščenja odpadnih voda.

Začrtana izgradnja kanalizacije v naseljih večje koncentracije (Trebnje, Mirna ter Šentrupert in Mokronog) mora postati sestavni del vseh programov razvoja, saj je z obremenitvijo fekalij dosežen zgornji absorpcijski nivo vodotokov Temenice in Mirne.

Enotni sistem odvoza komunalnih odpadkov otežuje rastresena poselitev, hkrati pa je potrebno zagotoviti novo odlagališče za komunalne in tehnološke odpadke; sedanje odlagališče je za nadaljnjo rabo neprimerno.

V občini ni industrije, ki bi močnejše onesnaževala zrak s strupeni plini, vendar bo zaradi pretežno individualnih kurišč treba vztrajati pri nadzoru škodljivih emisij. Velika prednost je relativno dobra prevetrenost vseh večjih naselij, razen v zimskih dneh z nizkim tlakom (inverzije v miren dolini).

Poseben problem pri degradaciji okolja pomenijo peskokopi in kamnolomi, ki pogosto različne erozijske procese in krčenje kmetijskih površin.

3.6.4. Okviri varovanja naravne in kulturne dediščine

Evidenca vseh vrst naravne in kulturne dediščine je v občini nepopolna; posebno je to pereče pri naravni dediščini. Pomanjkanje primernih strokovnih osnov za razglasitev naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov nam narekuje, da smo pri pripravi novih posegov še posebej pozorni. Razpršenost poselitve in omejene možnosti širjenja naselij glede na varovanje kvalitetnih kmetijskih zemljišč je za ohranjanje krajinske tipologije poseben strokovni problem, ki ga je potrebno urbanistično in arhitektonsko celovito obravnavati, od izbire lokacije do izgradnje.

Na območju občine je tudi nekaj arheoloških najdišč, zaradi česar je potrebno pri vseh posegih v tla predpostavljati sodelovanje pristojnih služb.

Pri pripravi projektov prenove oziroma prostorskih izvedbenih aktov so nekatera naselja posebej občutljiva na nove posege, predvsem pa Trebnje, Mirna, Šentrupert, Mokronog, Trebelno, Šentlovrenc (trg v naselju), Čatež in Brinje (Vesela gora).

4. RAZVOJ GOSPODARSTVA IN GOSPODARSKE INFRASTRUKTURE

4.1. Cilji in usmeritve razvoja gospodarstva in gospodarske infrastrukture

Osnovni cilj gospodarskega razvoja občine Trebnje do leta 1990 je ustaviti negativne trende gospodarskih gibanj, odpraviti vzroke teh negativnih gibanj ter zagotoviti pogoje pospešenega razvoja. Temu osnovnemu cilju so podrejeni tudi naslednji cilji in usmeritve:

- izvajali bomo načrt gospodarske stabilizacije in do leta 1990 načrtno odpravili žarišča nerentabilnega poslovanja in izgub;
- izvajali bomo načrtno preusmerjanje proizvodnje in storitev na višjo tehnično in tehnološko raven ter stopnjo izvozne konkurenčnosti, racionalizirali poslovanje, izboljšali ekonomičnost poslovanja ter s tem izboljšali dohodek na delavca in povprečno uporabljena poslovna sredstva v dejavnostih, ki so manj donosne od republiškega povprečja teh dejavnosti;
- prosta reprodukcijska sredstva bomo prioriteto namenjali za zamenjavo tehnološko zastarele in odpisane proizvodne opreme predvsem pri tistih proizvodnih programih, ki imajo dolgoročne možnosti izvoza in temeljijo na višji stopnji tehnološkega razvoja;
- povečali bomo vlaganja v razvojno-raziskovalno delo ter kvalitetno in izobrazbeno raven delovne sile, kot osnove za doseganje intenzivnega tehnično tehnološkega razvoja gospodarstva;
- postopno bomo odpravljali strukturna nesorazmerja med dejavnostmi gospodarstva; do leta 1990 bomo odpravili prioriteto tista nesorazmerja, ki predstavljajo specifične omejitve nadaljnega razvoja;
- pospeševali bomo razvoj prednostnih dejavnosti v občini in si s tem zagotovili določeno prednost v nadaljnjem razvoju;
- nadaljevali bomo s pospeševanjem dohodkovnega in poslovno-tehničnega povezovanja med dejavnostmi primarnega, sekundarnega in terciarnega sektorja;
- povečevali bomo obseg tržne kmetijske proizvodnje in čimbolj smotno izkoriščali obstoječe kmetijske površine ter pridobivali nove;
- dolgoročno bomo varovali kmetijska in gozdna zemljišča, zlasti tam, kjer je omogočena intenzivna kmetijska proizvodnja ter ugoden naravni prirast lesne mase;
- zagotovili bomo boljše možnosti za preskrbo prebivalstva in gospodarstva z energetskimi viri ter razvijali proizvodne programe in storitve, v katerih bo zagotovljena manjša poraba energije na enoto proizvoda ali storitve;
- smotno bomo izkoriščali obstoječe rudnine ob upoštevanju rudarskih, urbanističnih in drugih zahtev;
- zagotovili bomo prebivalstvu in potrebam turizma vsaj osnovno preskrbo z živilskimi proizvodi, tehničnim blagom, kvalitetnimi gostinskimi storitvami ter nočitvenimi kapacitetami in s storitvami drobnega gospodarstva;
- nadaljevali bomo s pospešenim razvojem drobnega gospodarstva družbenega in zasebnega sektorja ter pospeševali organizirano povezovanje proizvodnega zasebnega obrtništva z združenim delom gospodarstva.

4.2. Razvoj gospodarstva in gospodarske infrastrukture po področjih

4.2.1. Kmetijska proizvodnja in zemljiška politika

Kmetijstvo je v občini Trebnje ena izmed prednostnih dejavnosti in ima po zagotavljanju kmetijske proizvodnje in hrane za trg pomembne deleže tudi v slovenskem prostoru. Osnovna orientacija v dosedanjem obdobju je bila predvsem v zagotavljanje tržnih viškov mesa, mleka, krompirja in žit. Delež občine Trebnje v staležu živine in v kmetijski proizvodnji je precej nad republiškim povprečjem. Ugodne možnosti razvoja pa so tudi v dobri strojni opremljenosti kmetijskih gospodarstev in hlevskih kapacitetah.

V nadaljevanju pospeševanja razvoja kmetijstva pa moramo doseči prestrukturiranje kmetijstva ter voditi aktivno zemljiško politiko. Temeljne usmeritve zagotavljanja ugodnih pogojev razvoja kmetijstva so predvsem:

- kmetijska zemljišča, ki so po svojih danostih primerna in opredeljena za pridobivanje hrane, še posebno tista zemljišča, ki so primerna za obdelavo s sodobno tehnologijo, so dolgoročno zavarovana pred drugimi uporabniki zemljišč in grafično evidentirana v preglednih katastrskih načrtih;
 - kmetijska zemljišča prvega območja, ki se jih bo izrabilo za druge namene, se mora praviloma nadomestiti z drugimi površinami, ki bodo z melioracijskimi posegi usposobljena za proizvodnjo, razen v primerih, ki jih dovoljuje zakonodaja;
 - nadaljevali bomo s strokovnim delom pri ugotavljanju dejanske rabe in izkoriščenosti kmetijskih površin (agrokarta) in zemljišča, ki so neobdelana ali slabo obdelana, vključili v organizirano pridelavo preko združenih kmetov;
 - preprečevali bomo nadaljnje zaraščanje zemljišč, ki so s kategorizacijo opredeljena za kmetijsko proizvodnjo;
 - preprečevali bomo nadaljnje zaraščanje kmetijskih zemljišč predvsem v hribovitem predelu občine z razvojem govedoreje in ovčereje v teh predelih;
 - nadaljevali bomo z agrotehničnimi ukrepi (melioracije) in s tem pridobili precej kvalitetnejših zemljišč;
 - izdelali bomo agrokarto in aktivno spremljali dogajanje na posameznih kmetijskih območjih predvsem z vidika uresničevanja ciljev večje izkoriščenosti zemljišč in pozitivnih sociodemografskih gibanj kmečkega prebivalstva;
- Naravne danosti na območju občine Trebnje pogojajo tudi do leta 1990 pridelavo hrane, razvoj v govedorejo na področju živinoreje, v poljedelstvu pa proizvodnjo merkantilnega in semenskega krompirja in pridelavo krmnih rastlin za govedorejo. Poleg tega bo poljedelstvo usmerjeno tudi v proizvodnjo žit za lastne potrebe.

V letu 1990 načrtujemo pridobiti naslednje količine tržnih viškov:

- 1) govedoreja in reja drugih živali: mleko 9.500 tisoč litrov; teleta-pitanci 3630 kos.; pitano govedo 500 kos.; prašiči 330 kos.; kunce 20 ton; piščanci 700 ton; konji 190 kos.;
- 2) poljedelstvo: pšenica 600 ton; krompir semenski 1000 ton; krompir merkantilni 8700 ton; kumare 350 ton;
- 3) sadjarstvo: ribez 6 ton; ostalo sadje 370 ton;
- 4) kooperacijska reja: teleta 2810 kos.; piščanci 400 kos.;

Kmetijska proizvodnja bo do leta 1990 rastla po povprečni letni stopnji 4,5 do 5%. Družbeni proizvod bo rasel povprečno po letni stopnji 3,5%. Rast družbenega proizvoda bo nižja zaradi cenovnih nesorazmerij, ki se bodo pojavljala predvsem v začetku srednjeročnega obdobja. V strukturi družbenega proizvoda bo delež kmetijstva do leta 1990 sicer padel s 17,7% na 17,2%, vendar bo še vedno druga najpomembnejša dejavnost v občini.

Delež kmečkega prebivalstva se bo od leta 1985 še nekoliko znižal in bo leta 1990 znašal 17% (ali okoli 3000 prebivalcev), delež aktivnega kmečkega prebivalstva pa okoli 12% (2100 prebivalcev). Do leta 1990 bomo izboljševali življenjske razmere kmečkega prebivalstva in s tem do leta 1990 zajezili proces deagrarizacije.

Investicije v kmetijstvu do leta 1990 so dolgoročne narave in bodo predvsem zagotavljale pogoje pospešenega razvoja kmetijstva po letu 1990. Celotna vrednost investicij v kmetijstvu do leta 1990 (brez investicij zasebnih kmetovalcev) bo znašala okoli 800.000 tisoč din ali 8,2% družbenega proizvoda kmetijstva, ustvarjenega v tem obdobju. Investicije bodo namenjene:

- hidromelioracijam v obsegu 871 ha (Rakovniško polje, Zalogo, Volčje njive, Mirenske gmajne, Pristavški travniki, Bistriška dolina, Lagnica, Radulja, Peklenšek, Lukovski potok in dolina Temenice);
- agromelioracijam v obsegu 836 ha (Dol. Podšumberk, Volčje jame, Jezero, Ponikve, Jelševce, Strmica, Rodine, Dobrava, Šahovec, Gor. Vrhe in Dol. Vrh);
- združevanje zemljišč — komasacijam v obsegu 600 ha;
- nakupom zemljišč 4 ha;
- kooperacijskim vlaganjem v goveje hleve (predvidoma 800 novih stojišč);
- kooperacijskim vlaganjem v izgradnjo 100 novih silosov za krmo;
- kooperacijskim vlaganjem v strojno opremo (predvidoma 500 novih strojev);
- vlaganju v skladišča za semenski krompir (kapaciteta 1200 ton), sušilnico za žito in skladišče repromateriala.

Glede na to da je občina precej prepredena z rekami, se bomo zavzemali za varovanje voda in na področjih, kjer so pogoji za ribištvo, uredili ta področja v ribje rezervate.

Preko veterinarske službe bomo skrbeli tudi za zdravje živali.

4.2.2. Gospodarjenje z gozdovi

V občini je v bilanci rabe prostora 16.255 gozdnih površin, kar je več kot polovica celotne površine občine Trebnje. V družbeni lasti je le 19,4% gozdne površine, ostalo je v zasebni lasti. V dosedanjem obdobju so bili gozdovi v družbeni lasti deležni intenzivnejše nege kot v zasebni, zato so tudi dajali bistveno več lesne mase. Povprečni letni prirast lesne mase v občini Trebnje znaša 4,76 m³/ha.

V obdobju 1986—1990 bomo povečali letni posek lesa s 41.378 bruto m³ lesa, dosežen v obdobju 1981—1984, na 44.593 bruto m³ lesa povprečno letno, od tega 9.528 bruto m³ iglavcev in 35.065 bruto m³ listavcev. Planirani posek bo znašal 56% naravnega prirastka. Družbeni proizvod gozdarstva bo rasel po povprečni letni stopnji 3,0%, delež družbenega proizvoda gozdarstva pa se bo predvidoma znižal od 1,4% (leta 1985) na 1,3% (leta 1990) v strukturi celotnega družbenega proizvoda.

Do leta 1990 bomo gospodarili z gozdovi na podlagi gozdno gospodarskih načrtov. Posebna pozornost bo posvečena povečevanju gozdnih fondov, varovanju gozdov zaradi posebne funkcije, ki jih imajo gozdovi pri varovanju klimatskih pogojev v prostoru, varovanju gozdov in objektov, ki so zaščiteni zaradi svoje zgodovinske vrednosti, ohranjanju zaščitene drevesnih vrst ter varovanju gozdov, ki so ogroženi pred požarom.

Ker les postaja vse pomembnejša naravna surovina, je velikega pomena ekonomična eksploatacija gozdov, ki jo je moč doseči le s pravočasnimi in večjimi vlaganji. Zaradi nizkih donosov v gozdovih zasebne lasti bo treba v nadaljnjem obdobju več vlagati tudi v te gozdove. Gozdovi so pomembni tudi z vidika ekološkega ravnotežja, zavarovanja tal pred erozijo, za ohranjanje klimatskega ravnotežja in za krajinski videz, zato jih je treba varovati. V degradiranih gozdovih pa bo treba izboljšati drevesne sestoje. Planirana vlaganja v gozdove do leta 1990 (povprečno letno):

1. enostavna reprodukcija: obnova 56,7 ha gozdov;
2. razširjena reprodukcija: melioracija na območju 67,8 ha gozdov;
3. izgradnja 13,9 km gozdnih cest.

Poleg lesne mase je gozd bogat tudi z gozdnim rastlinjem in gobami ter z divjadjo. Za naravno ravnovesje bodo poskrbele lovske organizacije s svojimi plani gojitev divjadi in njihovim odstrelom.

4.2.3. Vodno gospodarstvo

Temeljne naloge vodnega gospodarstva bodo v prihodnjih petih letih predvsem:

- vzdrževanje nižinskih vodotokov, kar pomeni urejanje vodnega režima v izvirih poplavam. Konec leta 1985 naj bi ostalo še 330 ha poplavljenih površin ob Temenici in Mirni oziroma še 1400 ha površin, ki jih je potrebno osušiti;
- vzdrževanje objektov in naprav reguliranih vodotokov;
- redno vzdrževanje naravnih korit;
- investicijsko vzdrževanje vodnogospodarskih objektov;
- študijsko-raziskovalna dejavnost.

Z ozirom na naravne razmere, cilje in potrebe bo pretežni del sredstev OVS usmerjenih v uresničevanje skupnega programa vodnogospodarskih del v okviru agrotehničnih operacij:

- regulacija Bistrice nad Šentrupertom v dolžini 0,7 km kot obramba pred poplavam;
- vodnogospodarska dela na Temenici (Ponikve-Breg) in Lagnici za osuševanje zemljišč;
- sofinanciranje objektov za osušitev 920 ha zemljišč ob Mirni in pritokih;
- sofinanciranje objektov za namakanje kmetijskih zemljišč;
- v okviru študijsko-raziskovalne dejavnosti izdelava vodnogospodarskega katastra, raziskava hidrologije manjših vodotokov ter kompleksne ureditve povodja Temenice, ureditve Bistrice nad Šentrupertom in dolgoročne preskrbe občine Trebnje s pitno vodo ter zaščita vodnih virov.

V tem obdobju bodo sredstva vodnega gospodarstva usmerjena tudi v financiranje objektov in naprav za odvajanje in čiščenje odpadnih voda po skupnem programu s komunalno interesno skupnostjo s poudarkom na razširitvi čistilne naprave na Mirni.

4.2.4. Industrija

V strukturi družbenega proizvoda je v letu 1985 industrija imela 57,3% delež, v strukturi družbenega proizvoda združenega dela pa 76,4%, kar je znatno več od republiškega povprečja. Najmočnejše sta zastopani kovinsko predelovalna industrija in živilsko predelovalna industrija (v letu 1984 sta ti dve panogi dosegli 52,7% doseženega dohodka v industriji). Enako razmerje v družbenem proizvodu bo imela industrija tudi leta 1990 ob doseganju 4,1% povprečne letne rasti družbenega proizvoda. Doseženi družbeni proizvod po panogah pa se bo do leta 1990 nekoliko povečal v korist drugih panog, saj bodo v program pospeševanja razvoja v republiki vključeni naslednji proizvodni programi industrije v občini:

- proizvodni programi jeklenih montažnih konstrukcij v procesu selekcije in dodatnega izpopolnjevanja sistema montažne gradnje;
- elektrolitskih kondenzatorjev in elektromateriala v okviru pospeševanja razvoja elektronske industrije;
- določeni programi kemične industrije;
- programi predelave kmetijskih proizvodov (krompirja, sadja);
- proizvodnja opreme za avtomobile in prikolice.

Za posamezne panoge pa načrtujemo naslednje usmeritve razvoja:

1. Na področju kemične industrije planiramo v okviru DO Tesnila širiti program industrijskih tesnil s proizvodnjo v večjih serijah; širiti program teflonskih tesnil, ki bo pomenil nadomeščanje uvoza tesnil (kot polizdelka) z uvozom granulata, ter razvijati programe dinamičnih in neazbestnih tesnil. V okviru delovne organizacije bo organizirana orodjarska delavnica za izdelavo orodij za lastne potrebe in za prodajo.
- Pri predelavi plastičnih mas bomo v Novolesovem tozdu Tovarna akrilnih proizvodov razvoj usmerili v osvojitve novih tehnoloških postopkov pri proizvodnji plošč: regeneracija monomera, proizvodnja akril betona, smol in lepil ter blok polimerizacija. S tem bomo nekoliko zmanjšali tudi uvoz. Proizvodni program pa bomo dopolnili s proizvodnjo smol in disperzij ter akrilne galanterije.

- V obratu Kemije impek se bo do leta 1990 proizvodni program razširil še na zaščitna in tesnilna sredstva ter na proizvodnjo specialnih lepil.
2. Na področju **kovinarsko predelovalne industrije** je najmočnejša organizacija TRIMO s proizvodnjo montažnih konstrukcij in plošč. Njihov razvoj do leta 1990 je predviden predvsem na področju razvoja proizvodov in lastne tehnologije ter prodaje tehnologije. Na področju tehnologije bodo dopolnjevali že obstoječe postopke, uvedli tipizacijo konkurenčnih sistemov konstrukcij ter standardizacijo elementov — plošč trimotem in trimoval. Pri razvoju proizvodov pa predvidevajo osvojiti program kotlov za kurjenje industrijskih odpadkov.
- Izdelava armatur za protipožarno zaščito v Industrijskem obratu Pohorje se bo predvidoma nadaljevala tudi do leta 1990.
- V obratu AGROSTROJA predvidevajo postopno vpeljavo programa izdelave opreme za namakanje. Osvajanje programa bo potekalo v dveh etapah, in sicer do leta 1990 zgraditev livarne za barvne kovine na lokaciji v Prelesju, do leta 1995 pa osvojiti še preostali del programa.
3. Na področju **elektroindustrije** bodo v ISKRI TOZD Elektroliti do leta 1990 postopoma preusmerjali proizvodni program elektrolitskih kondenzatorjev v masovno in avtomatizirano proizvodnjo aksialnih in radialnih ELKO za široko potrošnjo za uporabo v profesionalnih napravah (terminali, računalniki, telefonski aparati in centrale itd.) in proizvodnjo kondenzatorjev za specialno uporabo (akustični aparati).
- V ELMU TOZD Elektromaterial Čatež planirajo programe novih skupin sponk za tiskana vezja.
4. V **tekstilni industriji** predvidevajo v LABODU TOZD Temenica že do leta 1990 preusmeriti proizvodni program v izdelavo ekskluzivnih modelov ženskih oblačil.
- Tudi v obratu Induplati se program proizvodnje šotorskih pripon ne bo bistveno spreminjal.
5. V **obutveni industriji** se bo v okviru obrata Zmaga proizvodni program preusmeril v proizvodnjo lahke obutve.
6. V **živilski predelovalni industriji** se v DO DANI proizvodni program do leta 1990 ne bo bistveno spremenil, njihova globalna usmeritev pa bo proizvodnja specialnih pijač ter baz in arom. V HP Kolinski TOZD Tovarni za predelavo krompirja planirajo obstoječi proizvodni program dopolniti v proizvodnji otroške hrane, krompirjevih kosmičev in izdelkov na osnovi krompirja. V proizvodni program planirajo uvesti še proizvodnjo kosmičev za male živali in krompirjevih odpadkov za živilsko krmo.
7. Po sanaciji Novolesovega tozda Industrija gradbene keramike bo ta proizvodnja preusmerjena v lesno predelovalno panogo.
8. Sanacija IMV TOZD Tovarne opreme je še nejasna in nedorečena. Če bo sanacija uspela v okviru obstoječega in dopolnjenega programa IMV in bo ta TOZD deležna ustreznega proizvodnega programa, bo deležna tudi intenzivnejšega tehnološkega razvoja.
- S spremembami proizvodnih programov so skoraj v vseh organizacijah vezane tudi določene investicije. Večje investicije do leta 1990 bodo v:
- NOVOLES IKG — sanacija v program pohištvene industrije v vrednosti 930.000 tisoč din;
- TESNILA — izgradnja nove proizvodne hale, modernizacija kapacitet, računalniška oprema v vrednosti 1.773.000 tisoč din;
- TRIMO — rekonstrukcija in zamenjava opreme v proizvodnji plošč, dopolnitev računalniškega sistema, druga oprema v vrednosti 827.300 tisoč din;
- IO POHORJE — rekonstrukcija skladiščnega objekta, obnova in rekonstrukcija proizvodnje na tlačnem litju, posodabljanje tehnologije v vrednosti 230.000 tisoč din;
- ISKRA Elekt. — multiplikacija in modernizacija strojev, razvojne naloge v vrednosti 550.000 tisoč din;
- ELMA PEL — oprema v predelavi plastičnih mas, hitrega izsekovanja in v orodjarni v vrednosti 232.000 tisoč din;
- NOVOLES TAP — regeneracija monomera, proizvodnja akril betona, smol in lepil, blok polimerizacija v vrednosti 310.000 tisoč din;
- LABOD Temenica — dograditev proizvodnih prostorov in modernizacija opreme v vrednosti 76.500 tisoč din;
- DANA — začetek investicije v predelavo sadja, opreme, čistilna naprava v vrednosti 522.000 tisoč din;
- KOLINSKA — povečanja zmogljivosti v proizvodnji otroške hrane v vrednosti 127.100 tisoč din;
- KEMIJA IMPEX — izgradnja nove proizvodne hale v vrednosti 400.000 tisoč din;
- AGROSTROJ — preselitev livarne na novo lokacijo v vrednosti 417.000 tisoč din;
- ZMAGA — izgradnja novih proizvodnih prostorov in oprema v vrednosti 120.000 tisoč din;
- SUROVINA — izgradnja nadstreška za avtopark in baliranje odpadnega papirja v vrednosti 35.000 tisoč din;
- Celotna planirana vrednost investicij v industriji znaša 6.880.000 tisoč din ali 3 21,3% družbenega proizvoda industrije, planiranega za obdobje 1986—1990. V celotnem družbenem proizvodu za obdobje 1986—1990 znašajo planirane investicije v industriji 12,1% družbenega proizvoda.

4.2.5. Gradbeništvo in izkoriščanje mineralov

V strukturi družbenega proizvoda se bo delež gradbeništva znižal s 5,6% na 5,3% ob 3% povprečni letni stopnji rasti. Gradbeništvo združenega dela je v občini slabše razvita dejavnost, do leta 1990 pa ga bomo usposobili, da bo sposobno nadaljevati svoj razvoj.

Zato bo gradbeno in komunalno podjetje Trebnje proučilo možnost spremembe organiziranosti v tako obliko, ki bi ob kadrovske in tehnološke okrepitvi zagotavljala konkurenčnost v kvaliteti, rokih in ceni storitev.

Do leta 1990 bomo nadaljevali tudi s krepitvijo osebnega dela gradbeništva kot okrepitev gradbene dejavnosti združenega dela in specializacije na manjša gradbena dela.

Pridobivanje mineralnih surovin bo usklajeno med uporabniki in v skladu s sprejetimi usmeritvami zagotovljena ustreza dokumentacija za tekočo eksploatacijo in sanacijo območij. Izdelana bo celovita študija stanja v skladu z evidenco namenske rabe površin in že sprejetimi opredelitvami glede širitve posameznih nahajališč.

4.2.6. Trgovina in preskrba prebivalstva

Delež trgovine v strukturi družbenega proizvoda je v letu 1980 že znašal 14,2%, po letu 1980 pa je močno padel in je leta 1985 po oceni znašal le 10,4%. Promet v trgovini je bil v naši občini po letu 1980 precej pod republikim povprečjem, kljub investicijam v prostor. Vzrok ni toliko padanje kupne moči, temveč neustrezna organiziranost trgovske mreže, ki dopušča, da se kupna moč prebivalstva odliha v večje centre zunaj občine.

Z realizacijo naslednjih temeljnih usmeritev do leta 1990:

- vzpodbujati integracijske procese in specializacijo trgovske mreže v občini;
 - z manjšimi dosedanjimi enotami trgovinske mreže doseči večjo založenost trgovin z vrstami in količinami blaga;
 - zainteresirati zunanje trgovske mreže za graditev trgovin v občini;
 - v lokalnih krajih ter v večjih soseskah organizirati prodajo vsaj najnujnejših življenjskih potrebščin;
 - v oddaljenih krajih, kjer organizacije ne bodo imele interese za vlaganje v trgovinsko mrežo, bomo manjše trgovnice prenesli v zasebno dejavnost; bomo dosegli 4,5% povprečno letno rast družbenega proizvoda trgovine in povečanje deleža trgovine do leta 1990 vsaj na 10,6%. S tem pa bodo zagotovljeni osnovni pogoji hitrejšega razvoja trgovine tudi po letu 1990.
- Razvoj trgovske mreže bo pogojeval tudi zaposlovanje strokovnega kadra, še izboljšanje odnosov do kupcev ter urejenost trgovskih lokalov. Prav tako bo za nadaljnji razvoj potrebno, da se bo trgovina v večji meri povezovala s proizvodnimi panogami in komplementarnimi terciarnimi dejavnostmi (opravljanje storitev za trgovino in kupce).

V trgovini bomo tudi skrbeli za optimalne rezerve trgovskega blaga. Blagovne rezerve bomo do leta 1990 oblikovali v taki višini, da bo zadostovala za trimesečno preskrbo prebivalstva.

Dopolnilna preskrba prebivalstva bo oblikovana tudi v tržni dejavnosti v vseh večjih krajih.

Do leta 1990 večjega povečanja prodajnih in skladiščnih prostorov ne predvidevamo. Nova investicija je predvidena le v izgradnjo trgovine v Mokronogu z bruto površino 650 m². Večje adaptacije in zamenjave opreme pa so predvidene še v:

- razširitev Mercatorjeve samopostrežne trgovine 2 v Trebnjem ter zamenjava opreme v Blagovnici v Trebnjem;
 - ureditev prodajne površine trgovine z repromaterialom Kmetijske zadruge v Šentrupertu;
 - obnova opreme trgovine Novotehne v Trebnjem.
- Nosilca trgovske mreže se morata sporazumeti o ureditvi trgovine za široko potrošnjo v Šentrupertu.

4.2.7. Gostinstvo in turizem

Nazadovanje gostinstva in turizma po letu 1970 je vrednostno in količinsko, saj se je od leta 1971 do 1983 število gostov zmanjšalo za 44,6%, število nočitev pa za 44,8%. Tako veliko zmanjšanje pa ne izhaja toliko iz zmanjšanih prostorskih možnosti (razen števila ležišč) kot iz neustrezne organiziranosti gostinske ponudbe.

Do leta 1990 je temeljni cilj na področju gostinstva in turizma zaustaviti negativne trende ter doseči hitrejšo rast te dejavnosti in izkoristiti naravne danosti za razvoj turizma v občini, ki jih nedvomno imamo. V tem obdobju moramo zagotoviti, da bo povprečna letna rast družbenega proizvoda 6%, delež gostinstva in turizma v strukturi družbenega proizvoda pa se mora povečati s 1,1% (leta 1985) na 1,2% (1990).

Za realizacijo tega cilja moramo do leta 1990:

- skrbeti za kvaliteten in kvantiteten izbor gostinskih storitev;
 - skrbeti za urejen videz gostinskih lokalov in osebja;
 - kmečka gospodinjstva zainteresirati za kmečki turizem;
 - skrbeti za urejen videz naselij;
 - zagotoviti ustrezen kader v družbenem in zasebnem gostinstvu.
- Povečanje števila nočitev in obrokov hrane pa moramo zagotoviti tudi z razširitvijo kapacitet. V družbenem sektorju bomo to realizirali z adaptacijo in razširitvijo motela Putnik v letih 1986—1987; za adaptacije in razširitve gostinskih lokalov bomo zainteresirali tudi zasebni sektor.

Za graditev gostinskih kapacitet družbenega sektorja v občini Trebnje bomo zainteresirali tudi druge nosilce izven občine.

Preko turistične zveze in turističnih društev bomo propagirali naravne in druge znamenitosti občine. Organizirali bomo tudi tradicionalne kulturne prireditve, predvsem tiste, ki so vezane na krajinsko folkloro.

4.2.8. Drobno gospodarstvo in obrt

Delež družbenega proizvoda obrti v celotnem družbenem proizvodu je po oceni v letu 1985 znašal 4,2%, s tem da je delež osebne obrti večji od deleža družbene obrti. Na področju družbene obrti imamo tri organizacije združenega dela s 110 zaposlenimi (1984), v zasebni obrti pa imamo 216 obrtnikov s 182 delavci. Ob vse večjem pomenu drobnega gospodarstva ter obrtništva se bo število obrtnikov in delavcev v drobnem gospodarstvu in obrti zelo hitro povečevalo (do leta 1990 po povprečni letni stopnji 5,5%), prav tako pa načrtujemo, da bo družbeni proizvod

obrti raste po povprečni letni stopnji 6% in se bo v strukturi celotnega družbenega proizvoda obrtništvo povzpelo od 4,2% na 4,7%.

V družbenem sektorju obrti imamo tri organizacije združenega dela, ki pa v zadnjem času nazadujejo predvsem zaradi neustreznega statusa te dejavnosti v okviru gospodarstva. Te organizacije izdelujejo pretežno ročno, močno specializirane izdelke, ki pa se ne morejo meriti z industrijsko izdelavo po doseženem dohodku. Proizvodnja se bo do leta 1990 povečevala po povprečni letni stopnji 2,5–3%, vendar imajo te organizacije veliko večje možnosti razvoja, če se bo njihov status do leta 1990 spremenil. Investirati predvidevajo nekaj nad 125.000 tisoč din, predvsem v posodabljanje opreme ter v rekonstrukcije in obnove proizvodnih objektov.

Proizvodno zasebno obrtništvo je organizirano preko Obrtne zadruge, ki bo služila kot povezovalac med združenim delom gospodarstva in obrtniki zasebniki. Pri vključevanju zasebnega proizvodnega obrtništva v prestrukturiranje gospodarstva z izdelovanjem specialnih in maloserijskih proizvodov, ki jih sedaj neracionalno izdelujejo na industrijski način ali pa jih na jugoslovanskem tržišču ni, ima proizvodno zasebno obrtništvo veliko perspektivo dolgoročnega razvoja. Ob doseganju ustreznega družbenega proizvoda je to obrtništvo pomembno tudi z vidika zaposlovanja delovne sile.

V skladu z zagotovitvijo ustrezne preskrbljenosti prebivalstva in gospodarstva občine bomo zagotavljali tudi povečan interes za opravljanja obrtnih storitvenih dejavnosti. Storitvene dejavnosti za gospodinjstva bomo razvijali predvsem v večjih središčih občine, dejavnosti, povezane s kmetijstvom (kovaštvo, servisi za kmetijsko mehanizacijo), pa tudi na podeželju.

4.2.9. Energetika

Pri energetiki bo še naprej osnovno vodilo varčevanje ne vseh področjih življenja in dela, saj občina Trebnje ne razpolaga s kvalitetnimi lastnimi energetskimi potenciali in je odvisna predvsem od energetske bilance republike. V srednjeročnem obdobju je zato nujno predvsem:

- pripraviti programe za prehod iz uporabe tekočih naftnih derivatov na trda goriva pri vseh večjih porabnikih (OZD, skupnosti stanovalcev),
- glede na razpoložljive količine drv bolje organizirati pripravo z možnostjo vključevanja zainteresiranih občanov in prodajo znotraj trgovske mreže,
- načrtno pristopiti k uresničitvi graditve malih HE na podlagi znanih izsledkov področne študije ter pripraviti dolgoročno oceno potreb po količinah zemeljskega plina s ciljem izgradnje odcepa iz bodočega magistralnega plinovoda Koper–Krško.

Osnovni energetski vir v kvalitativnem smislu ostaja električna energija. Za normalnejšo oskrbo bodo v prihodnjih 5 letih zgrajeni objekti, ki so pogoj za nadaljnjo dogradnjo in izboljšavo distribucijskega omrežja.

Načrtovana je:

- izgradnja RTP 110/20 kV v Trebnjem in proti koncu srednjeročnega obdobja RTP pri Mokronogu,
- povezava obeh RTP s 110 kV daljnovodom,
- izgradnja 47 transformatorskih postaj za transformacijo 20/0,4 kV na območju celotne občine s poudarkom na slabše preskrbljenih območjih in ob predvidenih novih kompleksnih gradnjah, (grafične priloge)
- izgradnja 56,4 km daljnovodov 20 kV prostozračne in kableske izvedbe,
- izgradnja nizkonapetostnega razvodja po potrebah in programih krajevnih skupnosti. S tem bo imelo vsako gospodinjstvo normalno električno oskrbo.

4.2.10. Promet in zveze

a) Železniški promet

Dolžina prog na progovnem odseku Novo mesto–Ljubljana in Trebnje–Sevnica znaša 36 km. V petletnem obdobju bosta oba progovna odseka usposobljena za hitrost potniških vlakov do 80 km/h in tovornih do 70 km/h z osno obremenitvijo 20 ton. Za potrebe OZD DANA in KOLINSKA bo zgrajen industrijski tir. Razširjene bodo postaje v Trebnjem, Veliki Loki in Mokronogu.

V ta namen je načrtovana korekcija trase na odseku Trebnje–Mirna, vedno pred dokončno opredelitvijo trase izdelana prometna presoja glede križanj železnice z regionalno cesto pri Trebnjem (triangel) in glede na načrtovano obvoznico naselja.

Organizacije združenega dela občine se bodo vključevale v integralni železniški promet z uporabo elementov integralnega transporta v notranjem in zunanjem prometu.

b) Cestno omrežje

V tem srednjeročnem obdobju bo pričetna modernizacija magistralne ceste Ljubljana–Zagreb na odseku do Višnje gore, za preostalo traso pa bo pripravljena ustrezna prostorska in tehnična dokumentacija ter izvajana pripravljala dela. Na območju občine bo glavni priključek pri Trebnjem in predvidoma na Biču. Lokacijo in obliko novega priključka pri Trebnjem ter vlogo obstoječega je potrebno na podlagi celostne prometne presoje uskladiti s potekom glavnih regionalnih prometnih povezav širšega območja (obvoznica, rek. železnice) in s planom širitve gostinske in servisne ponudbe ob priključku.

Pri preostali regionalni cestni mreži bodo modernizirani odseki Preska–Dobrava, Gor. Laknice–Dol. Laknice in Veliki Gaber–Radovna vas s prioriteto skozi naselja. Za razširjeno reprodukcijo bodo zagotovljena sredstva s preazporoditvijo dela zbranih sredstev na magistralno ter na regionalno in lokalno mrežo.

Pri lokalnem cestnem omrežju bodo v prvi polovici planskega obdobja prioriteto usmerjena sredstva za tiste odseke, ki še ne izpolnjujejo minimalnih tehničnih pogojev. Sicer bodo sredstva razporejena v skladu s kriteriji in merili v samoupravnem sporazumu Občinske skupnosti za ceste in usklajenimi letnimi plani s krajevnimi skupnostmi.

Udeleženci bomo vzporedno zagotavljali tudi sredstva za obnovo in vzdrževanje krajevnih cestne mreže z delom združevanja iz dohodka.

c) Zveze

Glede na nezadovoljivo stanje na področju PTT prometa s poudarkom na telefonskem omrežju bomo v planskem obdobju:

- razširili VATIC v Trebnjem v dveh fazah: za 600 priključkov do 1987. leta in za nadaljnjih 600 s pogojeno preselitvijo pošte v nove prostore v okviru gradnje poslovno-stanovanjskih objektov na Pavlinovem hribu v Trebnjem ali razširitvijo obstoječih prostorov;
- razširili ATC Dobrič za 160 priključkov, kar je tehnično pogojeno še s povezavo te centrale do vozlišča v Trebnjem;
- razširili ATC v Mokronogu za 568 priključkov z vzporedno položitvijo kabla na relaciji Bistrica–Mokronog in zagotovitvijo 12 kanalnega VF sistema ali PCM sistema;
- razširili ATC v Šentrupertu za 184 priključkov z zagotovitvijo 40 m² prostorov ter ustreznega prenosnega sistema;
- razširili ATC v Veliki Loki za 284 priključkov ob zagotovitvi 40 m² prostorov ter vzporedno položitvi kabla na relaciji Velika Loka–Trebnje;
- razširili ATC v Velikem Gabru za 100 priključkov, za kar bo potrebno položiti kabel na relaciji Pluska–Trebnje in nabaviti ustrezen prenosni sistem.

Za zagotovitev ustreznega delovanja VATIC v Trebnjem bo postavljena rediorelejna povezava Trdinov vrh–Trebnje. Po posebnem programu (dodatno združevanje) bo večje število OZD vključenih v javno omrežje za prenos podatkov (JOPP).

d) Potniški promet

Pri potniškem prometu bo zagotovljena boljša koordinacija prevozov avtobusov in vlakov, za odročnejša območja pa javni avtobusni prevozi z delavskimi in šolskimi programi.

4.2.11. Stanovanjsko gospodarstvo

Temeljno vodilo stanovanjske graditve bo čim racionalnejša gradnja, kar predvsem pomeni pravočasno zagotavljanje prostorskih izvedbenih načrtov, pridobivanje in sprotne urejanje stavbnih zemljišč, priprava kvalitetne projektne dokumentacije ter zagotavljanje pravočasnega dotekanja sredstev in učinkovita izgradnja.

Dosedanji trendi rasti prebivalstva po naseljih kažejo, da bo največ potreb po novih stanovanjskih površinah v Trebnjem, na Mirni, v Šentrupertu, nekaj manj v Mokronogu in Velikem Gabru, Šentlovrencu in drugih naseljih.

V skladu s predhodnimi ugotovitvami, realno izkazanimi možnostmi in potrebami, v skladu s programom izdelave urbanistične izvedbene dokumentacije ter v skladu s minimalnimi komunalnimi standardi se bo kompleksna stanovanjska gradnja odvijala predvidoma na sledečih lokacijah:

- družbena gradnja: nadaljevanje na Mirni – Roje III s 17 stanovanjskimi enotami in v Trebnjem – Pavlinov hrib s 64 enotami;
- družbeno usmerjena individualna gradnja: območje UZ (urbanistične zasnove) naselja Trebnje – 80 enot, UZ Mirna – 56 enot, območje naselja Šentrupert 28 enot, Mokronog 21 enot, Veliki Gaber 15 enot in Velika Loka 14 enot; glede na trende in izdelane analize potreb je treba zagotoviti za okoli 215 stanovanjskih hiš predhodne pogoje za graditev v skladu z načeli družbene usmerjene gradnje;
- individualna gradnja v ostalih naseljih bo potekala v skladu z usmeritvami v tem planu oziroma na podlagi prostorskih ureditvenih pogojev glede na interes; po oceni se predvideva, da bo v petih letih takšne oblike stanovanjske gradnje približno 95 enot;
- kompleksnejša prenova družbenih stanovanj ni predvidena, marveč le tekoče in investicijsko vzdrževanje objektov predvsem v smislu izboljšanja toplotne zaščite in racionalnejše izrabe razpoložljivih energetskih virov;
- gradnja poslovno-stanovanjskih objektov bo potekala na območju dopolnjenega zazidalnega načrta Pavlinov hrib–Stari trg v Trebnjem.

S primerno politiko vzajemnosti in solidarnosti si bomo prizadevali ustvarjati čim ugodnejše pogoje za uresničitev vseh zastavljenih ciljev na področju stanovanjskega gospodarstva, predvsem pa neugodno strukturo med zasebno in družbeno gradnjo. S krepitvijo stanovanjskega združništva in njegovo organiziranostjo bodo zagotovljeni novi pogoji za individualno gradnjo v večjih kompleksih prioriteto napram posamični gradnji izven teh območij.

4.2.12. Komunalno in stavbno zemljiško gospodarstvo

Na področju komunalnih dejavnosti bo aktivnost v naslednjem srednjeročnem obdobju usmerjena predvsem v:

- a) preskrbo prebivalstva s kvalitetno pitno vodo, pri čemer bomo sredstva namenjali prioriteto v:
 - nadaljevanje izgradnje razvodnega omrežja na Suhokrajinskem območju KS Sela Šumberk;
 - zagotovitev osnovnih pogojev vodooskrbe (primarnega omrežja) na območju KS Čatež in KS Trebelno;
 - raziskave ter izgradnjo novega vodnega zajetja v Dragi pri Šentrupertu (potok Bistrica) za oskrbo z vodo v naseljih KS Šentrupert, KS Mokronog in KS Mirna ter ob tem proučitev dolgoročne možnosti navezave naselja Trebnje na ta nov vodni vir;
 - izboljšanje vodooskrbe v manjših naseljih z razširitvijo ali izgradnjo novih lokalnih vodovodov po programih krajevnih skupnosti.
- b) 1. Pridobivanje zemljišč in zagotavljanje osnovne komunalne opreme za vse vrste gradnje na podlagi obstoječih prostorskih izvedbenih aktov (zazidalnih načrtov):
 - družbena stanovanjska gradnja, centralne dejavnosti: Trebnje (Pavlinov hrib–Stari trg), Mirna–Roje III;
 - družbeno usmerjena individualna kompleksna gradnja: Trebnje–Pa-

vlinov hrib—Stari trg, Mirna—Roje III.

2. Pridobivanje zemljišč in zagotavljanje osnovne komunalne opreme za vse vrste gradnje na podlagi izkazanih potreb in načrtovanih prostorskih izvedbenih načrtov:

- družbena stanovanjska gradnja: Mirna—Roje IV;
- družbeno usmerjena individualna kompleksna gradnja: Trebnje—Cvibljje, Mirna—Roje IV, Mokronog—novi kompleks, Šentrupert—Kamnje, Veliki Gaber—Medvedjek, Velika Loka—novi del;
- obrtno-stanovanjska gradnja: Mirna—Roje IV, Trebnje—obratna cona;
- obrtna gradnja, proizvodna obrt: Trebnje—obratna cona;
- širitev industrije: Trebnje—TRIMO, Velika Loka—Tesnila, Mirna—DANA, Mirna—KOLINSKA, Mirna—plan IMV, Prelesje;
- ostala gradnja: Mirna—TŠRC—1. faza, Trebnje—širitev kompleksa servisov in motela ob avtocesti.

Posebna pomena v tem sklopu je ustrezna organizacija Sklada stavbnih zemljišč v smislu ažurne registracije vseh zazidanih in nezazidanih stavbnih zemljišč kot osnove za zajemanje nadomestila za uporabo in poenotenja stavbnozemljiške celovite politike v naseljih Trebnje, Mirna, Mokronog in Šentrupert ter v okviru kompleksne graditve v drugih naseljih: v Velikem Gabru in Veliki Loki. Za realizacijo nalog Sklada stavbnih zemljišč bodo zainteresirane OZD in skupnosti tudi združevale sredstva na osnovi samoupravnega sporazumevanja.

c) izgradnjo objektov in naprav za odvajanje in čiščenje odpadnih voda:

- nadaljevala izgradnjo primarnega in sekundarnega kanalizacijskega omrežja v Trebnju v smeri Stari trg—TRIMO, pod pokopališčem, dograditev S-kanala in priključitev ostalih objektov na zbirni kanal (S-kanal);
- nadaljevanje izgradnje kanalizacijskega omrežja v naselju Mirna;
- nadaljevanje izgradnje kanalizacijskega omrežja v Mokronogu;
- pričetek izgradnje kanalizacijskega omrežja za območje zazidanih otokov Kamnje v Šentrupertu, Medvedjek v Vel. Gabru in v Veliki Loki—novem delu;
- razširitev čistilne naprave v Mirni na kapaciteto 20.000 enot; izgradnja manjših čistilnih naprav v okviru načrtovanih kompleksnih gradenj v Šentrupertu, Vel. Gabru in Vel. Loki;

d) ravnanje z odpadki:

- za opredeljeno novo lokacijo centralnega odlagališča komunalnih odpadkov »Globoko« pripravi ustrezno gradbeno-tehnično dokumentacijo in zgraditi novo odlagališče;
- ureditev odlagališča za organske odpadke za potrebe predelovalne-živilske industrije (Kolinska, Dana);
- izboljšati organizacijo odvoza komunalnih odpadkov in dejavnost razširiti na preostala naselja v skladu s cilji varovanja človekovega okolja in kulturnega bivanja;

e) vzdrževanje, čiščenje ulic v naseljih in zelenih površin:

- organizirano službo rednega čiščenja in pluzenja ulic bomo razširili poleg Trebnjega, Mirne in Mokronoga še na Šentrupert;
- vzpostavili bomo evidenco zelenih površin (parki, zelenice) v vseh naseljih in proučili možnosti enotnega vzdrževanja;

f) pogrebna služba:

- z vzporedno izgradnjo novih mrliških vežic na Mirni in predvideno v Mokronogu bo poleg obstoječih zagotovljena osnova za prehod na višji nivo opravljanja uslug te službe;
- planirana je izgradnja vežic v Šentrupertu in Velikem Gabru ter obnova v Šentlovrencu;
- zadostili bomo sanitarnim in drugim pogojem na vseh pokopališčih;
- zagotovili bomo možnosti širitve pokopališč glede na pričakovane potrebe;

g) katastri in evidence:

- v pogledne katastrske načrte (M 1 : 2880 in M 1 : 5000) bomo vnašali najnovejšo stanje, ugotovljeno na terenu kot pretežna posledica novogradenj;
- dopolnjevali bomo grafični pregled komunalnih naprav na osnovi prijave sprememb stanja naprave oziroma objekta, ki so jih dolžne prijaviti komunalne in druge organizacije združenega dela, ki upravljajo te komunalne naprave in objekte;
- zagotavljali bomo sprotno izdelavo katastrsko-topografskih načrtov v M 1 : 1000 za pozidana območja in tista, ki so namenjena pozidavi po planu;
- pričeli bomo s pripravi za vodenje evidenc o predpisanim varovanju prostora in omejitvah pri posegih v prostor, o naravnih lastnostih prostora in o dejanski rabi prostora in uvedli avtomatsko obdelavo evidenc;
- dokončali in dopolnjevali bomo oleate z grafičnim prikazom ROTE in EHIŠ (register območij teritorialnih enot in evidenco hišnih števil).

Zaradi kompleksnosti komunalnih dejavnosti, zagotavljanja višjega nivoja komunalnih uslug in izenačevanja komunalnega standarda bo vidnejšo vlogo prevzela komunalna organizacija.

4.3.13. Požarno varstvo

Požarno varstvo v občini bo v skladu z družbenimi usmeritvami in ocenami požarne ogroženosti, s tem da se bo krepila požarno-varnostna osveščenost delovnih ljudi in občanov v združenem delu in v vseh bivalnih okoljih, pri čemer se bodo v to delo vključevale šole, gasilska društva, organizacija civilne zaštite, požarna inspekcija, samoupravni organi ter druge strokovne službe.

Še naprej bomo skrbeli za razvoj prostovoljnega gasilstva na teritorialnem in proizvodnem principu.

Vzporedno s tem bo posebna pozornost posvečena vzgoji in izobraževanju svojih članov.

Posebne operativne naloge v tem srednjeročnem obdobju pa bodo:

- preventivni pregledi v bivalnem in delovnem okolju kot stalna oblika dela;

- na podlagi požarne obremenitve, nevarnosti in gostote naseljenosti bo opravljena kategorizacija operativnih enot;
- vzporedna akcija bo uresničitev gradnje občinskega gasilskega centra v Trebnju;
- izpopolnjen bo lasten sistem radijskih zvez kot sestavni del opreme operativnih enot v sklopu republiškega projekta.

5. RAZVOJ DRUŽBENIH DEJAVNOSTI IN SOCIALNI RAZVOJ

5.1. Cilji in usmeritve razvoja

Raven zadovoljevanja družbenih in socialnih potreb prebivalstva občine Trebnje bo tudi do leta 1990 odvisna od razpoložljivih dohodkovnih možnosti. Sredstva za te namene bodo rasla po povprečni letni stopnji 4,0% (enako kot dohodek gospodarstva). Ker sredstva še vedno ne bodo zadoščala za vse potrebe, se bodo problemi financiranja iz obdobja 1980—1985 nadaljevali tudi v novem srednjeročnem obdobju. Da bi jih čimbolj omilili, bomo do leta 1990 težili k doseganju naslednjih ciljev in usmeritev:

1. na področju družbenih dejavnosti:

- nadaljevali bomo s prestrukturiranjem družbenih dejavnosti z iskanjem novih, cenejših načinov izvajanja dejavnosti ter organizirali ustrezno delitev dela med obstoječimi institucijami;
- organizirali bomo racionalnejše izkoriščanje že zgrajenih kapacitet;
- razvijali bomo neplačane, ljubiteljske oblike delovanja družbenih dejavnosti;
- izenačili bomo osebni standard zaposlenih v družbenih dejavnostih z osebnim standardom zaposlenih delavcev v gospodarskih dejavnostih;
- zagotavljali bomo sredstva za nabavo najnujnejše opreme in za vzdrževanje ter s tem zagotovili vsaj enostavno reprodukcijo družbenih dejavnosti;
- investirali bomo v ključne objekte na področjih, kjer je družbeni standard v občini pod povprečjem republike in kjer so problemi najbolj pereči.

2. na področju socialnega varstva:

- skrbeli bomo, da si bo lahko vsak delovno sposoben občan za lastnim delom zagotavljal socialno varnost;
- neopravičene socialne razlike bomo odpravljali z odpravljanjem vzrokov za nastanek razlik;
- večje socialne probleme, ki ne izhajajo iz nedela, bomo reševali s sistemom solidarnosti;
- večjo skrb bomo posvečali predvsem mladim družinam in otrokom;
- organizirali bomo oblike socialnih pomoči ter medosobne pomoči ostarelim ali bolnim prebivalcem;
- skupaj s Skupnostjo za zaposlovanje bomo skrbeli za zaposlovanje invalidnih in težje zaposljivih oseb ter zagotavljali druge oblike skrbi za invalide.

5.2. Materialni okvir razvoja

Ob doseganju komaj 60% (ocena za leto 1985) družbenega proizvoda na prebivalca glede na povprečje republike imamo v občini Trebnje zelo velike težave pri financiranju že enotnih in zagotovljenih pravic družbenega standarda ter socialnega varstva, ki so zakonsko opredeljene v republiki. Ti problemi pa se bodo nadaljevali tudi v obdobju 1985—1990, ko kljub temu, da planiramo 4,1% povprečno letno rast družbenega proizvoda, zaradi nizke reprodukcijske sposobnosti gospodarstva ne moremo zagotoviti več kot 4,0% rast sredstev za te namene.

Ob 4,0% rasti sredstev skupne porabe bi v obdobju 1986—1990 lahko zagotovili 5.856.110 tisoč din sredstev ali 10,39% družbenega proizvoda. Od teh predvidenih sredstev za družbene dejavnosti bomo prejeli 9,5% sredstev iz republiške solidarnosti, ostala sredstva pa pridobili z združevanjem sredstev na osnovi prispevnih stopenj.

5.3. Razvoj po dejavnostih

5.3.1. Otroško varstvo

V okviru otroškega varstva v občini bomo do leta 1990 izvajali program male šole, program vzgojno-varstvene dejavnosti, program za otroke, ki imajo moten telesni in duševni razvoj in zagotavljali družbeno pomoč za otroke, ki živijo v slabšem materialnem položaju. Program priprave otrok na osnovno šolo bomo v letu 1986 izvajali v obsegu 240 ur, do leta 1990 pa se bo ta obseg povečal. Vzgojnovarstvena dejavnost je v občini Trebnje slabše razvita dejavnost, saj je število vključenih otrok v organizirano otroško varstvo v celotni populaciji predšolskih otrok precej pod povprečjem republike. S povečanjem števila vključenih otrok v vzgojno-varstveno dejavnost od 372 otrok na 430 v letu 1990 bomo zagotovili komaj 22,3% zajetje populacije. (Republika planira v letu 1990 55% zajetje predšolskih otrok v organizirano otroško varstveno dejavnost). S povečanjem števila otrok v vzgojno-varstveni dejavnosti bo nujno potrebno tudi razširiti kapacitete otroškega varstva. Že leta 1985 so kapacitete več kot 100% zasedene v Trebnju in na Mirni, zato bomo v teh krajih problem otroškega varstva reševali prioritarno.

Za otroke, ki niso vključeni v vzgojno-varstveno dejavnost, bomo programe vzgoje in varstva otrok izvajali s potujočimi vrtci v kraje Čatež, Šentlovrenc, Dobrič, Trebelno in za Rome. V ta program bomo do leta 1990 vključili 104 otroke, stare od 3—5 let, in bo obsegal 200 ur vzgojnega dela. Za druge kraje, kjer otroci ne bodo deležni nobene vzgojno-varstvene dejavnosti, pa bomo organizirali vzgojni program v obsegu 80 ur letno (brigadirski vrtci, cicibanove urice, urice pravljic, dedek Mraz, letovaje socialno šibkih otrok).

Poleg skrbi za predšolske otroke, bomo skrbeli tudi za bodoče matere in za varstvo in nego otroka. Porodniški dopust se je povečal na eno leto.

Zagotovljeno bo tudi denarno nadomestilo za varstvo in nego otroka nezaposlenim materam ter kmečkim materam.

5.3.2. Osnovno šolstvo

V osnovnem šolstvu bo do leta 1990 temeljna naloga uveljavljanje programa življenja in dela osnovne šole kot pogoja za razvoj individualnih interesov in sposobnosti učencev, v okviru te pa:

- notranja diferenciacija in individualizacija rednega, dopolnilnega in dodatnega pouka v višjih razredih;
- nadaljevanje razvoja celodnevni obliki dela v osnovni šoli;
- povečanje kvalitete dela z uvajanjem sodobnejših pedagoških metod dela ter sodobnejših učnih programov;
- dopolnilni programi se bodo izvajali v skladu s finančnimi možnostmi.

Število šoloobveznih otrok do leta 1990 predvidoma ne bo poraslo v občini kot celoti. Različna pa bodo gibanja po posameznih šolskih okoliših. Porast lahko pričakujemo predvsem v Trebnjem, vendar bodo prostorske kapacitete zadostovale potrebam.

Mrežo šol bomo v srednjeročnem obdobju prilagajali tako, da bo zagotovljen čimbolj enoten nivo kvalitete učno-vzgojnega programa za vse učence. S tem prilagajanjem se bodo racionalizirali tudi stroški osnovnega izobraževanja.

Preko centra za izobraževanje in kulturo bomo nadaljevali z osnovnošolskim izobraževanjem odraslih.

5.3.3. Usmerjeno izobraževanje

Od celotne osnovnošolske populacije se bo do leta 1990 v srednješolsko izobraževanje omogočila vključitev vsem učencem, ki se bodo želeli izobraževati, prav tako pa bomo prek sistema štipendiranja omogočili izobraževanje na VI. in VII. zahtevnostni stopnji vsem srednješolcem, ki bodo končali V. zahtevnostno stopnjo izobraževanja.

Ob tej usmeritvi bomo predvidoma dosegli, da se bo letno vpisalo okoli 220 osnovnošolcev v program usmerjenega izobraževanja (do sedaj pod 200) in okoli 70 srednješolcev v redne programe visokega in višjega izobraževanja (do sedaj le okoli 40—50).

Ker bodo usmeritve učencev odvisne od potreb združenega dela, bomo skrbno načrtovali kadrovske potrebe v združenem delu in tako usmerjali mladino v izbiro študija na deficitarnih področjih.

Ker kapacitet usmerjenega in visokošolskega izobraževanja do leta 1990 v občini predvidoma ne bomo imeli, bomo tudi v bodoče organizirali šole ob delu za srednje in višje šolske programe preko Centra za izobraževanje in kulturo, ki bo organiziral tudi druge oblike dopolnilnega in dodatnega izobraževanja.

5.3.4. Kultura

Na področju kulture bomo do leta 1990 diferencialno izvajali naslednje dejavnosti:

- razvoj knjižnične mreže ter povečevanje fonda knjig;
- pospeševanje oblik ljubiteljskega umetniškega izražanja;
- organiziranje kvalitetnih gledaliških predstav in glasbenih prireditev;
- organiziranje kvalitetnega filmskega programa;
- varstvo naravne in kulturne dediščine.

V tem srednjeročnem obdobju bomo pospeševali in vsebinsko bogatili že priznane kulturne dejavnosti, kot so:

- delo Tabora likovnih samorastnikov in Galerije likovnih samorastnikov z organiziranjem temeljnih in retrospektivnih razstav;
- izdajanje literarne revije Samorastniška beseda, ki bi povezovala vse literarne ustvarjalce v občini;
- organiziranje že uveljavljenih prireditev Igraj kolo, Kresna noč in Revija pevskega zborov ter organiziranje drugih kulturnih prireditev z značilno krajinsko folkloro.

Prioritetno pa bomo pospeševali razvoj tistih dejavnosti, ki približujejo kulturne dobrine večjemu številu občanov ali omogočajo njihovo aktivno udeležbo. V ta namen bomo poživili kulturno življenje v krajevnih skupnostih in združenem delu.

Do leta 1990 bomo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, skupaj s krajevnimi skupnostmi zagotavljali le vzdrževanje in najnujnejša popravila obstoječih kulturnih objektov.

5.3.5. Telesna kultura

Temeljna usmeritev telesnokulturne dejavnosti v srednjeročnem obdobju 1986—1990 bo stopnjevanje deleža prebivalstva, ki se redno ukvarja s telesno kulturo, tako da bi na koncu tega obdobja dosegli 20% vključitev prebivalstva; delež prebivalcev, ki se občasno ukvarjajo s telesno kulturo, pa naj bi bil leta 1990 35%.

To temeljno usmeritev bomo dosegli z redno dejavnostjo Zveze telesnokulturnih organizacij občine Trebnje, z organiziranimi programi redne telesne kulturne vadbe ter z množičnimi akcijami.

Do leta 1990 bo posebna skrb posvečena mladini ter rekreativni dejavnosti v okviru organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti.

Nadaljevali bomo tudi z razvijanjem športnih oblik sodelovanja z drugimi republikami (srečanje športnikov pobratenih občin, zlet bratstva in enotnosti). Investicijska dejavnost do leta 1990 bo zaradi pomanjkanja sredstev še sorazmerno majhna in bo zajemala le dograditev ali rekonstrukcijo najnujnejših športnih objektov in usposobitev rekreacijskih dodatnih površin za aktivno rekreacijo v Trebnjem in na Mirni.

5.3.6. Socialno skrbstvo

Osnovni smoter delovanja socialnega skrbstva v naslednjem srednjeročnem obdobju bo skrb za človeka, ki se znajde v življenjski stiski, in za skupine ljudi, ki potrebujejo posebno družbeno pozornost. S to dejavnostjo bomo blažili posledice in preprečevali nastanek motenj in odklonov v življenju človeka.

Potrebe po storitvah socialnega skrbstva, predvsem posvetovanju in ustrezni pomoči pri urejanju osebnih in družinskih zadev, bodo v prihodnje še naraščale med otroki, mladino in med odraslimi. Pomembno delo pri teh nalogah bo opravljal Center za socialno delo, ki se bo moral v bodoče še strokovno okrepiti; posebno vlogo pri tem delu pa bo imelo prostovoljno delo. Pri tem bo pomembno preventivno delo, ki bo organizirano preko mobilne socialne službe ter sosedske pomoči.

Do leta 1990 se v občini Trebnje število občanov, ki bodo potrebovali denarno družbeno pomoč za zagotovitev socialne varnosti, ne bo povečalo. Močno pa se bodo povečale potrebe po varstvu otrok in starejših občanov, in sicer načrtujemo, da se bo:

- število upravičencev do varstva v splošnih in posebnih socialnih zavodih ter v tujih družinah povečalo s 86 uporabnikov na 130;
- število otrok v zavodih za usposabljanje in v vzgojnih zavodih ter v rejništvu povečalo s 66 na 77 upravičencev.

Usposabljanje otrok, ki so telesno in duševno prizadeti, bo še nadalje potekalo v okviru posebne osnovne šole na Mirni. Duševno in telesno prizadeti odrasli občani pa bodo delovali v društvu za duševno in telesno prizadete občane, ki naj bi do leta 1990 prerastel v delavnico pod posebnimi pogoji.

Za zagotavljanje prostorskih kapacitet v domovih za starejše občane se bomo vključili v program gradnje domov v Sloveniji. Gradnja doma v Trebnjem je načrtovana za konec srednjeročnega obdobja.

5.3.7. Socialno varstvo

Skupnost socialnega varstva kot mesto dogovarjanja in usklajevanje se bo tudi v srednjeročnem obdobju 1986—1990 prizadevala za zagotavljanje in razvoj socialne varnosti in varstva delavcev, delovnih ljudi in občanov. Do leta 1990 bodo v okviru socialnega varstva prednostno izvajali naslednje naloge:

- zaposlovanje mladih po končanem šolanju;
- zagotavljanje enakih razvojnih možnosti otrok in mladine, da se bodo lahko vključili v izobraževanje in usposabljanje za delo v skladu s svojimi sposobnostmi ne glede na socialni položaj družine;
- ukrepe za reševanje stanovanjskih potreb mladih družin;
- zaposlovanje invalidnih oseb in oseb z zmanjšano delovno zmožnostjo;
- programi pomoči in skrb za starejše občane, ki niso vključeni v domsko varstvo.

5.3.8. Zdravstvo

V zdravstvenem varstvu bomo razvijali programe za izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva. Prednostne naloge bomo izvajali na preprečevanju kronično degenerativnih obolenj, ki prevladujejo med vzroki splošne umrljivosti prebivalstva, prežgodnje invalidnosti delavcev ter začasne in trajne nesposobnosti za delo. Pri tem bo veliko vlogo odigralo zdravstveno prosvetljevanje, spreminjanje navad prebivalstva pri prehranjevanju in porabi prostega časa, odpravljanje pojavov bolezenskih zasvojenosti ter preprečevanje škodljivih vplivov okolja na zdravje ljudi.

Prednost bodo imele predvsem preventivne in dispanzerske metode dela za obvladovanje najresnejših obolenj — bolezni srca in ožilja, rakasta obolenja, poškodbe izven dela, psihiatrična obolenja in zdravstveno varstvo otrok in mladine. Pravico uporabnikov do zdravstvenih storitev ne bo treba širiti. Ob koncu 1990 se bo osnovna zdravstvena dejavnost strokovno okrepila, ker se bo določen del storitev, ki jih sedaj opravljajo kot bolnišnične dejavnosti, prenesel na specialistične ambulante in osnovno zdravstveno dejavnost. Hitreje bomo razvijali dejavnosti splošne medicine, preventivnega otroškega zdravstvenega varstva, socialne medicine, zdravljenja in nege bolnika na domu, zdravstvene vzgoje prebivalstva in deficitarnih specialističnih dejavnosti. Še naprej bo posebna skrb namenjena zdravstvenemu varstvu borcev in vojaških invalidov.

Že z letom 1986 bomo v občini Trebnje prenesli na organizacije združenega dela, druge organizacije in skupnosti financiranje zdravstvenega varstva iz naslova nesreč pri delu ter zagotavljanje socialne varnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom (boleznine). Med organizacijami in skupnostmi pa bo iz obeh naslovov zagotovljena solidarnost.

V osnovni zdravstveni dejavnosti bo leta 1986 zagotovljen zdravnik na 1.570 prebivalcev, zobni terapevt za 2.900 prebivalcev: v lekarniški dejavnosti pa zdravstveni delavec na 2.500 prebivalcev. V letu 1990 se bo spremenil normativ za zobne terapevte na 2.550 prebivalcev. Zniževanje normativov za ostale delavce v osnovni zdravstveni dejavnosti bomo do leta 1990 uveljavili le na podlagi povečanega obsega dela oziroma zmanjšane odliva ali manjšega obsega bolnišničnega gibanja.

V bolnišnični dejavnosti se bo normativ leta 1986 s 5 postelj na 1.000 prebivalcev znižal na 4,8 postelj na 1.000 prebivalcev.

Investicije bodo namenjene le najnujnejši opremlitvi in zagotavljanju pogojev za hitrejšo vzpostavljane in delovanje enotnega zdravstveno informativnega sistema (zdravstveno informativni center).

5.3.9. Zaposlovanje

Naloge na področju zaposlovanja se bo izvajalo v približno enakem obsegu kot do sedaj tudi do leta 1990. Temeljne naloge bodo usmerjene v:

- ugotavljanje in zadovoljevanje potreb po delavcih in posredovanje dela ter nudenje strokovne pomoči pri zagotavljanju zaposlitve brezposelnim osebam in iskalcem zaposlitve;

- varovanje pravic, vzdrževanje stikov in informiranje delavcev, ki so na začasnem delu v tujini, pospeševanje njihovega vračanja in zaposlovanja v domovini;
- zaposlovanje invalidnih oseb ter organizacijo njihovega usposabljanja;
- pripravo delavcev na zaposlitev ter organizacijo preusmerjanja in preusposabljanja presežkov delavcev zaradi prestrukturiranja proizvodnih procesov;
- organiziranje in usklajevanje poklicnega usmerjanja v vzgojno izobraževalnem procesu;
- strokovno delo za štipendiranje iz združenih sredstev in Titovega sklada.

6. SPLOŠNA PORABA IN DAVČNA POLITIKA

6.1. Splošna poraba

Sredstva splošne porabe bodo rastla skladno z rastjo dohodka, vendar do leta 1990 še ne bodo omogočila povečanja standarda splošnih služb, temveč bodo le omogočila pravočasno in kvalitetno izvajanje nalog uprave, pravosodja, družbenopolitičnih organizacij in drugih organov, ki se financirajo iz proračuna.

Sredstva se bo porabila racionalno, v skladu z dobro organiziranostjo in racionalizacijo dela v vseh splošnih službah, ki jo bomo dosegli z izboljšanjem kadrovske strukture zaposlenih, s sodobnejšo opremo in z ustreznim sistemom nagajevanja po delu in po rezultatih dela.

Postopoma bomo usklajili tudi osebne dohodke delavcev, zaposlenih v upravi, z delavci, zaposlenimi v gospodarstvu.

6.2. Davčna politika

Občinska davčna politika bo v naslednjem srednjeročnem obdobju usmerjena k uresničevanju ciljev dolgoročne politike gospodarske stabilizacije, to je pravni varnosti davčnih zavezancev, in k večji zainteresiranosti za razvoj specifičnih in deficitarnih dejavnosti v občini.

Dosledneje pa bomo izvajali tudi zajemanje dohodka občanov, ki zapadejo v obdavčitev, ter s tem preprečevali neopravičeno bogatenje.

7. PROSTORSKA ORGANIZACIJA DEJAVNOSTI IN VARSTVO OKOLJA

7.1. Urejanje prostora in varstvo okolja

Temeljna naloga v tem srednjeročnem obdobju bo nadaljevanje s pričeti in začrtanimi aktivnostmi za odpravo komunalnih, prometnih, ekoloških in drugih problemov v prostoru. Na podlagi usmeritev v dolgoročni planu občine Trebnje in obveznih izhodišč za pripravo srednjeročnih planov ter na podlagi izdelanih strokovnih podlag in kontinuiranega strokovnega dela izhaja način urejanja posameznih območij s prostorskimi izvedbenimi akti. Osnovna opredeljena strokovna izhodišča so:

- obstoječa poselitve in strategija poselitve (centralnost naselij, omrežje naselij in njihova tipologija),
- omejitve v prostoru (primarna raba, varovanje podtalnice in vodnih virov, ekološki okviri, varstvo naravne in kulturne dediščine),
- organizacija dejavnosti v prostoru (zaposlitev, družbene, storitvene, oskrbne in stanovanjskokomunalne dejavnosti),
- usmeritve za skladnejši razvoj v občini s pospeševanjem razvoja manj razvitih območij,
- opredeljena planirana raba in preobrazba prostora;

7.1.1. Predviden je sledeč način urejanja po posameznih območjih v odprtem prostoru:

- s prostorskimi ureditvenimi pogoji (PUP) bomo urejali predvsem:
 - obstoječo manjšo poselitve v okviru predvidenih manjših površin, ki predstavljajo zapolnitev ali dopolnitev naselij;
 - manjše melioracije in vodnogospodarske ureditve in takšne posege, ki ne načenjajo ekološkega ravnotežja in ne povzročajo navzkrižnih interesov v kulturni krajini;
 - manjše infrastrukturne objekte in naprave, ki nimajo kvarnih vplivov na prostor;
 - druge posamične objekte, ki so v skladu z namensko rabo in dejavnostjo na predlaganem območju in nimajo kvarnega vpliva na kulturno krajino;
- z ureditvenimi načrti (UN), ki ne pomenijo graditev, bomo urejali predvsem:
 - kamnolome, separacije, gramoznice, glinokope in ostale odprte kope;
 - večje in zahtevnejše vodnogospodarske ureditve (vodotokov, zadrževalnikov);
 - odlagališče komunalnih odpadkov in industrijskih odpadkov;
 - druge podobne posege v skladu z zakonom.
- z lokacijskimi načrti (LN):
 - večje infrastrukturne objekte in naprave in takšne, ki posegajo na zavarovana območja;

7.1.2. Načina urejanja ureditvenih območij naselij:

- s prostorskimi ureditvenimi pogoji (PUP):
 - ureditvena območja naselij ali posameznih delov, ki se v srednjeročnem obdobju ne bodo urejala s prostorskimi izvedbenimi načrti (PIN, UN, ZN, LN);
 - nekatera območja znotraj ureditvenega območja naselja, za katera so podane takšne usmeritve v urbanistični zasnovi;
 - za manjše infrastrukturne objekte in naprave ter druge posege v skladu z zakonom;

b) z ureditvenimi načrti (UN):

- območja znotraj ureditvenega območja naselja, za katera so podane takšne usmeritve v urbanistični zasnovi;
- ureditveno območje naselja, ki se po potrebi ureja z ureditvenim načrtom v skladu z določili srednjeročnega plana;

c) z zazidalnimi načrti (ZN):

- za kompleksno gradnjo na pretežno nepozidanih površinah v ureditvenih območjih naselij, ki izhajajo iz usmeritev urbanističnih zasnov in drugih usmeritev dolgoročnega plana ter v skladu z usmeritvami tega plana;

d) z lokacijskimi načrti (LN):

- za infrastrukturne objekte in naprave;

7.1.3. Način urejanja na ureditvenih območjih, za katera še ni izdelanih urbanističnih zasnov:

- pozidane urbane površine se bodo urejale s PUP, kjer so možne manjše dopolnitve;
- nekatero nepozidano kmetijske površine, ki so v dolgoročnem planu predvidene za stavbna zemljišča, se ureja z zazidalnimi načrti, torej tam, kjer gre za kompleksnejšo stanovanjsko in drugo gradnjo v skladu s tem planom;
- delno pozidane površine, kjer so možne večje zapolnitve in ureditve, se bodo urejale z ureditvenimi načrti;

7.1.4. Prostorski ureditveni pogoji se bodo v skladu z zaokroženimi specifičnostmi posameznih funkcionalnih območij (planskih celot) izdelali po teh opredeljenih celotah, in sicer:

I—Veliki Gaber, II—Čatež—Loka, III—Dobrnica, IV—Trebnje, V—Mirna, VI—Šentrupert in VII—Mokronog—Trebelno, izvemši območja, za katera je podrobneje razčlenjen in določen način urejanja.

7.1.5. Priprava prostorskih izvedbenih načrtov

Na podlagi zgoraj opisanih usmeritev glede priprave prostorskih izvedbenih načrtov (PIN) se bodo v srednjeročnem obdobju zanje izdelale programske zasnove, ki bodo sprejete v obliki dopolnitev srednjeročnega plana. Za načrtovane kompleksnejše in druge posege v prostor, za katere so predvideni prostorski izvedbeni načrti, bodo izdelane posebne strokovne podlage, kakor tudi za tiste PIN, ki se bodo sprejemali po letu 1990.

Posegi v prostor na območjih zazidalnih načrtov, ki so bili sprejeti pred uveljavitvijo nove prostorske zakonodaje in so usklajeni z usmeritvami dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana in je gradnja v pretežni meri že realizirana, bodo urbanistično urejeni s PUP, ki bodo postopoma (najkasneje do leta 1990) nadomestili odloke o sprejetju teh zazidalnih načrtov.

V obdobju 1986—1990 se bodo pripravili in pričeli izvajati sledeči PIN:

- ureditveni načrti v ureditvenih območjih naselij:
 - Šentlovrenc—stari del—predvidena popolnitev stanov. gradnje in ureditev naselbinskega jedra;
 - Trebnje—center jug (TI-3)—predvidena ureditev območja avtobusne postaje do železniške postaje;
 - Mirna—center (MI-1)—predvidene so ureditve celotnega starega naselbinskega jedra;
 - Šentrupert—osrednji del—predvidena ureditev starega jedra, popolnitev stanovanjske gradnje;
 - Mokronog—osrednji del—predvidena je ureditev starega jedra, popolnitev stanovanjske gradnje in centralnih dejavnosti;
- ureditveni načrti za posege, ki niso graditev:
 - odlagališče komunalnih odpadkov Globoko;
 - odlagališče za industrijske organske odpadke (lokacija še ni dokončno definirana);
 - za vse peskokope, gramoznice in kamnolome, ki so predvideni za širitev do leta 1990 in do leta 2000, ter za območja, predvidena za sanacijo;
- zazidalni načrti v ureditvenih območjih naselij:
 - Velika Loka—novi del—planirana stanovanjska gradnja—obstoječ zazidalni načrt se dopolni v skladu z usmeritvami in zahtevami tega plana;
 - Veliki Gaber—Medvedjek—planirana je kompleksna stanov. gradnja in delno obrtno-stanovanjska;
 - Velika Loka—industrija—planirana je širitev industrije do leta 1990 in dalje do leta 2000;
 - Trebnje—Pavlinov hrib—Stari trg—planirana poslovno-stanovanjska gradnja—obstoječ zazidalni načrt se dopolni v skladu z določili plana;
 - Trebnje—TRIMO—nove industrijske površine;
 - Trebnje—servisna cona, motel—planirana je širitev gostinske ponudbe in servisne ponudbe v okviru območja novega avtocestnega priključka oziroma v okviru lokacijskega načrta za hitro cesto;
 - Trebnje—nova obrtna cona—planirana je stanovanjsko-obrtna gradnja, obrtna in proizvodnja obrt;
 - Trebnje—Cvibljce—planirana je individualna stanovanjska gradnja za dolgoročne potrebe naselja;
 - Mirna—industr. območje rez. IMV—za planirano širitev tovarne;
 - Mirna—ind. obm. DANA—za planirano širitev tovarne;
 - Mirna—industrijsko območje Kolinska—za planirano širitev tovarne;
 - Mirna—Roje IV—planirana stanovanjska gradnja in obrtno-stanovanjska gradnja;
 - Mirna—območje »TŠRC«—I. faza—planirana je ureditev kopališča, izgradnja tehnološkega dela male hidroelektrarne, izgradnja avtokampa ter zunanja ureditev območja;
 - Šentrupert—Kamnje—planirana je individualna stanovanjska kompleksna gradnja;

- Prelesje—za širitev obstoječih industrijskih površin ter za potrebe obrti;
- Mokronog—novi kompleks, predviden za individualno stanovanjsko gradnjo in obrtno-stanovanjsko gradnjo;
- d) lokacijski načrti:
 - modernizacija avtoceste na celotnem odseku;
 - rekonstrukcija trase železnice na odseku Trebnje—Mirna;
 - industrijski tir za območje kompleksa DANA in KOLINSKA;

7.2. Prostorska organizacija dejavnosti

7.2.1. Pomembnejši posegi v prostor

V skladu z opredeljeno namensko rabo prostora na podlagi kategorizacije kmetijskih zemljišč v srednjeročnem družbenem planu občine za obdobje 1981—1985, ki vsebuje elemente dolgoročne primarne rabe (kmetijstvo, gozdarstvo) in predvidene nove površine za stanovanja, razvoj industrije, počitniška naselja in druge potrebe, v dolgoročnem planu opredeljena namenska raba ni spremenjena, razen izjem, ki so posebej prikazane. Tako predstavlja kartografski del in kartografska dokumentacija v zvezi z namensko rabo prostora (prikazi v PKN 5000) iz dolgoročnega plana podlago za predvidne posege v prostor do leta 1990 in je sestavni del srednjeročnega družbenega plana.

- a) Stanovanjska gradnja: strnjena gradnja v večjih kompleksih bo v okviru ureditvenih območij naselij, kjer so predvidene površine za stavbna zemljišča: Trebnje—Pavlinov hrib, Stari trg, in Cviblj—zahodni del, Mirna—Roje IV, Mokronog—novi kompleks, Šentrupert—Kamnje, Veliki Gaber—Medvedjek in Velika Loka—novi del. Vzporedno s tem je predvidena dopolnilna gradnja v območjih obstoječih stavbnih zemljišč in manjših razširitev teh območij v naseljih z določenim ureditvenim območjem, in sicer: v Trebnju z Dol. Nemško vasjo, Mirni, Mokronogu, Šentrupertu, Vel. Gabru, Vel. Loki, Čatežu z Dolenjo vasjo, Trebelnem, Dobriču, Šentlovrencu, Selah pri Šumberku, Knežji vasi, Račjem selu, Brezovici pri Mirni, Rakovniku, Prelesjah ter Dol. in Gor. Ponikvah. Manjša dopolnilna gradnja je možna tudi na za to določenih površinah v okviru preostalih naselij, katerim zaradi sedanje razpršene oblike zazidave ureditveno območje naselja ni posebej določeno, in sicer: v Zagorici pri V. Gabru, Pristavici, Malih Dolah, Rdečem kalu, V. Vidmu, Zabrdu, Bistrici pri Mokronogu, Čučnji vasi, Repčah, Čenčijah, Brezjah pri Trebelnem, Škovcu, Ševnici pri Mirni, Rodinah, Selu pri Mirni, Hrastovici, Mačjem dolu, Dolgi njivi, Žubini, D. Praprečah, V. Strmici in Dobravi. V preostalih naseljih oz. zaselkih bo stanovanjska gradnja omogočena predvsem kot nadomestna. Za izboljšanje bivalnih pogojev Romov, kjer vključevanje v kulturnejši prostor še ni uspelo, bodo v procesu priprave prostorskih izvedbenih aktov (PUP) opredeljena konkretna načela humanizacije in ureditve potrebnih površin.
- b) Centralne in servisne dejavnosti: v večjem kompleksu je predvidena poslovna gradnja v Trebnju—Pavlinov hrib južni del in servisnih dejavnosti v Trebnju—območje ob predvidenem priključku na avtocesto. V okviru ureditvenih območij ostalih naselij so predvideni le manjši posegi v okviru meja obstoječih stavbnih zemljišč.
- c) Širitev industrije in obrti: večja kompleksna širitev industrije je do leta 1990 predvidena v okviru industrijskega območja v Trebnju (TRIMO, Surovina) in na Mirni (DANA, Kolinska, IMV), manjša pa v Vel. Loki (Tensila) in Prelesjah. V Trebelnem in Dobriču so rezervirane površine za nove obrate glede na opredeljene potrebe in aktivnosti za pospešenejši razvoj manj razvitih predelov občine. Površine v večjem kompleksu za proizvodno obrt so določene v Trebnju—nova obrtna cona in Prelesjah, za storitveno obrt v Trebnju—nova obrtna cona ter glede na značaj in vrsto obrtne dejavnosti v okviru predvidenih kompleksov za stanovanjsko individualno gradnjo.
- d) Izkoriščanje mineralov: v srednjeročnem obdobju bodo upravljavci posameznih eksploatacijskih območij v skladu z zakonom o graditvi objektov, zakonom o rudarstvu in na podlagi opredelitev v tem planu pripravili ustrezno prostorsko in tehnično dokumentacijo za nadaljnje izkoriščanje mineralov, širitve in sanacije. Večje širitve so načrtovane za peskokop Medvedje selo—GPK Trebnje, za kamnolom pri Trebelnem—KG Slovenska vas, za peskokop Ostrožnik—KS Mokronog, za peskokop Laknice—Strešnik Dobruška vas ter za pridobivanje kvarcita in širitve separacije Jersovec—Kremen Novo mesto.
- e) Hidromelioracije: Rakovniško polje 340 ha, Zaloge 136 ha, Volčje njive 76 ha, Mirnske njive 45 ha, Pristavski travniki 23 ha, Bistriška dolina 50 ha, Laknice 20 ha, ob Radulji 20 ha, Peklenščku 15 ha, Lukovškem potoku 5 ha in v dolini Temenice 280 ha, skupaj 871 ha. Tu so všteti predhodno potrebni regulacijski posegi vodotokov. Agromelioracije: Dol. Podšumberk—V. Jame 268 ha, Jezero 150 ha, Ponikve 50 ha, Jelševce—Strmica 80 ha, Rodine—Dobrava 100 ha in Šahovec—G. Vrh—D. Vrh 188 ha.
- f) Prometna infrastruktura: rekonstrukcija žel. proge na odseku Veliki Gaber—Trebnje—Hrastovica s predstavitvijo dela trase na odseku Trebnje—Mirna; rezervat za avtocesto in priključek.
- g) Komunalna infrastruktura in vodno gospodarstvo: območja zajetij pitne vode, določitev območij varovanja podtalnice, širitev vodovodov in širitev kanalizacijskega omrežja s čistilnimi napravami.
- h) Območja graditve počitniških hišic (vikendov): v KS Šentrupert (pri Hrastnem, Antonova gora—Srasle, Okrog), KS Čatež (Stara gora, Ribnica, Goljek), v KS Velika Loka (Igljenik, Podboršt, Korenitka), KS Mokronog (Gor. Laknice), KS Trebelno (Radna vas), KS Svetinje (nad Svetinjami) in v KS Mirna (Trstenik). Pred pripravo prostorskih izvedbenih aktov bo utemeljenost tolikega števila teh območij ponovno preverjena ob osnovnem vodilu zaokroževanja že obstoječih glede na doseženo število in gostoto

objektov. V predhodnem obdobju predstavlja podlago za tovrstno graditev usklajen urbanistični red.

- i) Rekreacija: večje površine za aktivno rekreacijo so v Trebnju—smučišče nad Benečijo, ob Temenici, v Mirni—skakalnica nad Zapužami, pod Mirenskim gradom—bazen, predvidene pa na Mirni—TŠRC I. faza. V okviru ureditvenih območij naselij so prikazane gozdne površine v funkciji naselij kot gozdovi posebnega pomena.
- h) Krajinske znamenitosti večjega prostorskega obsega: Stara gora in Zaplav v KS Čatež, Vesela gora—Križev pot v KS Šentrupert, Žalostna gora in okolica Mokronoga, okolica Trebelnega, dolina Temenice s povdankom na okolici Ponikev, krajinske posebnosti Suhe krajine: Vrtače, Volčja jama, Liška gora, Svetinje in Štamberška dolina. Na podlagi strokovnih ocen službe za varstvo naravne in kulturne dediščine bodo izdelani krajinski načrti in določeni podrobnejši pogoji za urejanje teh območij.

7.2.2. Prostorska organizacija dejavnosti po planskih celotah z usmeritvami za načrtovanje

V skladu z usmeritvami dolgoročnega plana občine Trebnje ter na podlagi dogovora o temeljih srednjeročnega družbenega plana občine so v poglavju po posameznih planskih celotah prikazane tiste dejavnosti, kjer so predvidene naloge v zvezi z urejanjem prostora. Hkrati so podane tiste usmeritve za pripravo prostorskih izvedbenih aktov, ki so specifičnejše za dotično plansko celoto, ob upoštevanju usmeritev za urejanje prostora iz dokumentov dolgoročnega plana in že sprejetih dokumentov srednjeročnega plana.

I. Planska celota Veliki Gaber:

Pri pripravi prostorskih izvedbenih aktov (PIA) bomo upoštevali naslednje usmeritve:

- prioriteto pripravili programske rešitve odvajanja odpadnih voda in čiščenja v območju naselja Veliki Gaber na podlagi vodnogospodarskih smernic, kar je ena izmed osnovnih strokovnih podlag za pripravo urbanističnih zasnov območja tega lokalnega središča;
- pripravili programske rešitve funkcionalnih povezav med prizadetimi območji in kraji z ozirom na razširitev avtoceste ter natančneje opredelili funkcije navezovalnih regionalnih in lokalnih cest s predvidenimi modernizacijami (partizanska magistrala);
- v Velikem Gabru opredeliti in zavarovati funkcionalne površine centralnih dejavnosti—obstoječih in za planirane razširitve v skladu s cilji okrepitve lokalnega središča;
- pri pripravi izvedbenih načrtov upoštevati tipologijo naselij in značilni gabarit—s sodelovanjem področnih strokovnih služb;
- pri posegih—preobrazbi prostora bo zaradi pomembne vloge kmetijstva vsa stanovanjska gradnja usmerjena v površine, ki so usklajene s kmetijsko rabo v dolgoročnem planu;
- potrebno je oceniti dodatne površine za industrijo v Vel. Gabru za širitev po letu 1990, s tem da je ena izmed najpomembnejših nalog za to območje zagotoviti čimveč novih delovnih mest in s tem zmanjšati obseg dnevne delovne migracije;
- pripraviti načrte za regulacijo Temenice in vzporedne agrotehnične operacije in prirediti z izvajalskimi deli;
- okrepiti trgovinsko ponudbo v Vel. Gabru in za kvalitetnejšo osnovno dnevno preskrbo v Selih pri Šumberku;
- uskladiti javni potniški promet s potrebami območja celotne cone in dolgoročno rešiti križanje (izvennivojsko) z modernizirano železniško progo;
- ostale usmeritve, ki so vsebovane v posameznih poglavjih dolgoročnega plana in že sprejete v dokumentih srednjeročnega družbenega plana občine ter upoštevati plane obeh krajevnih skupnosti.

II. Planska celota Čatež—Loka

Za območje planske celote Čatež—Loka so za pripravo PIA sledeče dodatne usmeritve:

- nadaljevanje izgradnje vodovodnega omrežja v deficitarna naselja in zagotoviti pogoje za zajemanje kvalitetne pitne vode iz novega zajetja; s tem v zvezi je potrebno zaščititi vodozbirna območja;
- v naseljih, kjer je gostota zazidave večja (Čatež z Dolenjo vasjo, Vel. Loka, Šentlovrenc), je potrebno vzporedno s pripravo izvedbenih aktov za kompleksno graditev pripraviti študije kompleksne rešitve odvajanja odpadnih voda s čistilnimi napravami;
- obnovljena (modernizirana) bo tista lokalna cestna mreža, ki je primarnega pomena za povezave z lokalnimi središči, v skladu s programi samih krajevnih skupnosti;
- z razširitvijo kapacitet ATC v Veliki Loki in kabelsko povezavo z (novo) VATIC bodo zagotovljene osnovne tehnične možnosti za širitev omrežja v Šentlovrencu in Čatežu;
- posebno s Čatežkega je nujno potrebne izboljšati avtobusne zveze z občinskim središčem;
- načrtovana je ureditev mrliške vežice v Šentlovrencu, za Čatež vežica do 1990. leta ni predvidena;
- na opredeljenih območjih za graditev počitniških objektov je potrebna ponovno proučitev predlaganih obsegov in natančnejše predpisovanje možne oblikovne arhitekture in velikosti objektov;
- za eksploatacijsko območje glina bo pripravljen projekt za zavarovanje in sanacijo;
- pri stanovanjski graditvi bo poleg individualne dopolnilne graditve v naseljih za nove lokacije pripravljena dokumentacija za večjo gostoto v Vel. Loki s parcelami praviloma do največ 700 m²;
- planirana je obnova kulturnih domov v Šentlovrencu in Veliki Loki;

- upoštevati je treba kriterije in pogoje urejanja za razvoj kmečkega turizma.

III. Planska celota Dobrnič

Z ozirom na cilje pospešenejšega razvoja tega manj razvitega območja je treba upoštevati predvsem sledeče usmeritve:

- predvideno nadaljnjo modernizacijo lokalnega in krajevnega cestnega omrežja, razvodje telefonskega omrežja v odročnejših naseljih in planirano graditev transformatorskih postaj za izboljšavo napetostnih razmer;
- v Dobrniču opredeliti funkcionalne površine za družbene in oskrbne dejavnosti s pripravo predinvesticijske študije za izgradnjo večnamenskega objekta (razširitev ATC, trgovina);
- pripraviti lokacijske pogoje za postavitve industrijskega obrata na rezervirani površini v Dobrniču;
- pripraviti kompleksno študijo odvajanja odpadnih voda kot eno izmed temeljnih osnov za izdelavo ureditvenega načrta naselja Dobrnič;
- posebne krajinske znamenitosti bodo zavarovane s krajinskimi načrti in dodatnimi ureditvenimi pogoji, kar je tudi pogoj za kompleksnejšo turistično ponudbo;
- za celotno območje bo zgrajena mrliška vežica v Dobrniču;
- z dodatnimi ukrepi in stimulacijami naj bi v tem srednjeročnem obdobju z odprtjem novih delovnih mest (kmetijstvo, industrija, storitvene dejavnosti) ublažili odliv mlajših kadrov, zmanjšali dnevne migracije v druge občine in zaustavili stagnacijo območja;
- z delno obnovitvijo kulturnega doma v Dobrniču bodo vzpostavljeni boljši pogoji za delo;
- individualna stanovanjska gradnja ni predvidena v večjem obsegu, zato bo osnovno vodilo varovanje kmetijskih zemljišč in zaokrožitev građenj znotraj meja obstoječih naselij na podlagi prostorskih urbanističnih pogojev; samostojne lokacije izven ožjih ureditvenih območij za značilnost krajine niso sprejemljive, razen ko gre za kontinuiteto kmetijskih gospodarstev.

IV. Planska celota Trebnje

Osrednje območje občine, ki ga predstavlja ta planska celota, delimo na dva dela, in sicer na širše ureditveno območje Trebnjega in preostalo okolico. Je najbolj izpostavljeno nekontrolirani preobrazbi prostora. Temeljne usmeritve za širše ureditveno območje Trebnjega so podane v okviru urbanistične zasnove, za preostalo območje pa so predvsem sledeče:

- temeljne družbene, storitvene in oskrbne funkcije bodo v naselju Trebnje, za širše območje pa je primarna dejavnost kmetijstvo (pridelava, vinogradništvo in živinoreja);
- kriteriji varovanja naravnega okolja pomenijo v prvi vrsti varovanje vodnih izvirov in vodotokov s poudarkom na najbolj ogroženem vodotoku Temenica ter varovanje kmetijskih zemljišč;
- v naselju Trebnje bo na novih stanovanjskih kompleksih gostota vsaj 60–80 preb./ha, izven ureditvenega območja UZ pa se bo stanovanjska gradnja odvijala na podlagi ureditvenih pogojev z omejeno velikostjo parcel oziroma funkcionalnih površin k bodočim objektom na skupno površino stavbnega zemljišča okoli 700 m², razen v primerih, ko gre za dopolnilno dejavnost k osnovni bivalni funkciji;
- v manjših naseljih oziroma zaselkih novogradenj ni predvidenih, razen v primerih kontinuitete, kmetijskih gospodarstev oziroma kot nadomestne gradnje in redke dopolnilne gradnje;
- zaradi vizuelne (vedutne) izpostavljenosti naselij bo vzporedno enakovredno vodilo za širše oziroma graditev videz kulturne krajine in ohranitev tipologije poselitve;
- na območju je opazen povečan obseg degradacije okolja zaradi večjega števila t. zv. črnih peskokopov in odlagališč (smetišč), kar je v prihodnje pomembnejša naloga nadzornih organov;
- v krajevni skupnosti Račje selo je tudi največja naselbina Romov, za katero bodo pripravljene natančnejše ukrepi za kulturnejše bivanje ter vključevanje v sama naselja oz. zagotovitev vsaj minimalnega komunalnega standarda;
- okolica Ponikve predstavlja posebno kulturno zgodovinsko in krajinsko vrednoto in bodo za to območje izdelane krajinske zasnove območja, kjer bodo podrobneje opredeljeni načrtovalski pogoji;
- zaradi bližine osrednjih komunikacij in občinskega središča ima širše območje planske celote ugodne pogoje (poleg naravnih) za razvoj kmečkega turizma, ki bi moral biti dopolnilna ponudba siceršnjim turističnim uslugam predvsem ob avtocesti in v Trebnjem;
- ob zadovoljivi preskrbi območja s pitno vodo in električno energijo bo nadaljevana obnova lokalnih in krajevnih cest ter intenzivnejša izgradnja telefonskega omrežja tudi v vaseh Jezero, Lukovek in Dol. Dobrava, kjer so razmere najslabše;
- z vodnogospodarskimi deli bo pričeta regulacija Temenice Štefan — Breg — Ponikve, kar pomeni za naselja ob vodotoku preprečitev direktnega izlivanja fekalij v vodotok, sicer bo Temenica gorvodno od čistilne naprave v Trebnjem še vedno na meji absorpcijske sposobnosti.

V. Planska celota Mirna

Nagleje se razvijajoče t. zv. sekundarno občinsko središče Mirna zahteva s svojo ožjo in širšo okolico mnogo večjo plansko disciplino ob pogojih predvsem:

- zgoščene nadaljnje stanovanjske graditve znotraj ureditvenega območja naselja Mirna in zagotovitev ustreznega komunalnega nivoja;
- povečane prepustnosti na regionalni cesti Trebnje — Mirna — Mokronog na najbolj kritičnih odsekih, predvsem pa skozi samo Mirno (obvoznica);
- koncentraciji novogradenj v vseh naseljih, ki so zaradi relativno dobrih komunikacij in bližine občinskega in večjega lokalnega središča atraktivna za predvsem neorganizirano gradnjo, to so naselja Brezovica, Ševnica, Rakovnik

in Prelesje (izven urbanističnih zasnov Mirne), kar tudi pomeni časovno prioriteto izdelavo prostorskih urbanističnih pogojev in kasneje ureditvenih načrtov;

- obsežnih območij vinogradov in na drugi strani opredeljenih površin za graditev počitniških hišic, kjer je primerno ločevati in dosledneje spoštovati tipologijo krajine in arhitekture zaselkov;
- obsežna hidromelioracijska dela so osnova za utrditev kmetijske dejavnosti kot primarne panoge za širše območje, hkrati pa to pomeni strožjo ločnico med kmetijskim in ostalim prostorom;
- nahajališča naravnih bogastev (mineralov) in obsežne eksploatacije pomenijo obveznost sprotnega saniranja opuščanih površin;
- gostota vodnih virov in bogata podtalnica sta velik omejitveni faktor pri dovoljevanju graditve v okviru naselij, kjer ni možnosti in ekonomskih osnov za izgradnjo kanalizacije, zaradi česar kompleksne gradnje izven Mirne niso predvidene;
- v manjših naseljih je predvidena le dopolnilna in nadomestna stanovanjska gradnja;
- svoje gravitacijsko zaledje bo Mirna dopolnjevala z razvojem družbenih, storitvenih in oskrbnih dejavnosti in razpoložljivimi objekti in površinami za aktivno rekreacijo;
- v planskem obdobju bodo zagotovljeni tudi pogoji za aktiviranje širše turistične ponudbe, ki bo dolgoročno predstavljala tudi pomembnejši element gospodarske dejavnosti.

VI. Planska celota Šentrupert

S pravočasno pripravo osnovnih prostorskih izvedbenih aktov bodo zagotovljene osnove za nadaljnjo načrtno in nadzorovano preobrazbo prostora, pri tem pa je potrebno upoštevati sledeče usmeritve:

- naselje Šentrupert naj bi zadovoljevalo potrebe prebivalstva po oskrbnih in storitvenih dejavnostih na nivoju lokalnega središča, kar pomeni, da bo obseg stanovanjske graditve zmeren in usmerjen predvsem v Šentrupert (Kamnje);
- za lokalno središče je planirana priprava urbanističnih zasnov, kar pomeni pričetki s pripravo predvsem sledečih strokovnih podlag: rešiti kompleksno odvajanje odpadnih voda, promet in ohraniti naselbinski značaj osrednjega dela naselja, zavarovati posebne vrednote okoliške krajine;
- neposredna bližina kulturnih znamenitosti in naravnih vrednot zahteva predpripravo krajinskih zasnov širšega območja;
- podobno kot v planski celoti Mirne veljajo kriteriji omejitve preobrazbe prostora v manjših naseljih, zaselkih in vinogradniških ter počitniških območjih.

VII. Planska celota Mokronog — Trebelno

Gravitacijsko zaledje Mokronoga je po površini obsežno, s spremljajočimi problemi manj razvite krajevne skupnosti Trebelno. Usmeritve za nadaljnje načrtovanje so predvsem:

- upoštevati značaj starega naselja Mokronog z vsemi značilnostmi stavbarstva in pri dopolnilni gradnji v ožjem središču pogojevati arhitekturo objektov tem kulturnim vrednotam;
- že v prvi polovici planskega obdobja izdelati urbanistične zasnove naselja Mokronog na podlagi strokovnih podlag in natančne inventarizacije stanja v prostoru;
- prioriteto pripraviti prostorski izvedbeni načrt za kompleksno stanovanjsko gradnjo v Mokronogu z infrastrukturno navezavo na obstoječe omrežje;
- kriterije komunalnega urejanja poostri oziroma zagotavljati znotraj ureditvenega območja naselja Mokronoga obveznost graditve sekundarne kanalizacije in objektov čiščenja za vse vrste gradnje;
- v naselju Trebelno je zaradi intenziviranja gospodarskega potenciala območja predvidena lokacija za industrijo oziroma obrat, kar ob skromnejših pogojih kmetijstva pomeni kvalitetnejši preokret večletne stagnacije;
- na širšem območju Mokronoga in Trebelnega intenzivnejše stanovanjske in druge gradnje ni planirane, zato veljajo isti kriteriji in pogoji za dopolnilno in nadomestno gradnjo kot v preostalih planskih celotah;
- cilj je pripraviti podrobnejše smernice za lepši videz krajev, ker bi moral postati kmečki turizem dopolnilna aktivnost prebivalstva ob upoštevanju planiranih izboljšav prometa (ceste, zveze), ostale infrastrukture in izboljšav na področju vsakodnevne oskrbe oddaljenih naselij;
- kulturno-zgodovinski pomen območja Mokronoga in Trebelnega (posebno v zvezi z novejšo zgodovino) zahteva posebno pozornost pri rabi prostora;
- z adaptacijskimi posegi v Mokronoški grad in Dom svobode bo Mokronog ostal vidnejše kulturno središče območja;
- v Mokronogu je nadalje planirana razširitev pokopališča in izgradnja mrliške vežice.

8. RAZVOJ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Osnovna naloga v srednjeročnem obdobju 1986–1990 je nadaljnje odpravljanje razlik v razvitosti med krajevnimi skupnostmi tako na področju družbenih dejavnosti, razvitosti gospodarstva, komunalnega standarda in pogojev življenja in dela.

Da dosežemo navedeno, bomo nadaljevali z uveljavljanjem in poglobljanjem samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov, razvijali bomo sodelovanje delegatov in delegacij z organi KS in izpopolnjevali sistem informiranja in obveščanja občanov v KS ter skrbeli za nadaljnji razvoj SLO in družbene samozaščite.

Za zadovoljevanje splošnih in skupnih potreb delovnih ljudi in občanov bomo dograjevali sistem financiranja KS, ki bo temeljil na samoupravnem združevanju dela in sredstev med delovnimi ljudmi in občani, delovnimi organizacijami

zdrženega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in drugimi organizacijami in skupnostmi.

Za uspešnejše realizacije programov bomo krepili medsebojno povezanost in sodelovanje KS pri uresničevanju nalog skupnega pomena.

Na območju vseh KS bomo skladno z opredeljenimi prioritetami nadaljevali predvsem z dograditvijo cestnega in telefonskega omrežja ter izgradnjo osnovnih objektov vodooskrbe.

Hitrejši razvoj manj razvitih KS bomo dosegli s pospešeno izgradnjo komunalnih objektov in naprav, modernizacijo pomembnejših cest, dograditvijo telefonskega omrežja, pa tudi z spodbujanjem razvoja obrti, turizma, kmetijstva, gozdarstva ter dela na domu, kar bo krepilo njihovo gospodarsko moč.

Študija »Razvojni projekt Trebnje«, ki se izdeluje z mednarodno organizacijo FAO, bo podala dodatne elemente za oblikovanje hitrejšega razvoja suhokrajinskega območja, za celotno aktivnost pa bo vključeno tudi mladinsko prostovoljno delo.

Glede na dejstvo, da sistemsko zagotovljena sredstva (Proračun, sredstva SIS, sredstva SLO in del sredstev nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč) ne bodo zadoščala za uspešno delovanje krajevnih skupnosti — ohranjanje in izboljšanje družbenega standarda, bomo zagotovili nov sistemski vir.

Poleg navedenih virov bomo v dejavnost KS vključevali tudi druge vire — samoprispevke, vse oblike dela krajanov in prispevke krajanov v materialu in na drug način.

9. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Cilj nadaljnjega razvoja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je stalno povečevanje učinkovitosti, mobilnosti in celovitosti obrambne in samozaščitne sposobnosti in odpornosti družbe za preprečevanje in obvladovanje vseh vrst družbeno škodljivih pojavov v miru, učinkovito delovanje v primeru naravnih in drugih nesreč ter v morebitnih izrednih razmerah in v vojni. Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita, kot oblika in vsebina obrambne organiziranosti se bosta nadalje uveljavljali kot sestavni del celotnega družbenopolitičnega in družbenoekonomskega razvoja občine, temeljnih in drugih organizacij zdrženega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih in družbenih organizacij in društev.

Temeljne naloge na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite so:

- dograjevanje in medsebojno vsklajevanje obrambnih in varnostnih načrtov;
- zagotavljanje sodobnega orožja ter druge vojaške opreme enotam in štabu teritorialne obrambe;
- urejanje ozemlja za oborožen boj in usposabljanje pripravnikov teritorialne obrambe;
- dopolnjevanje načrta narodne zaščite z organizacijskimi, kadrovskimi in drugimi rešitvami in njihovo vsklajevanje z razvojem teritorialne obrambe ter zagotavljanje materialne pogoje za njeno delovanje;
- posodabljanje in številčno povečanje enot in štabov civilne zaščite, predvsem splošne enote, zagotavljanje sodobne materialno tehnične opreme ter izvajanje stalnega usposabljanja pripadnikov enot civilne zaščite;
- dopolnjevanje občinskega centra za obveščanje in zveze s tehničnimi sredstvi;
- načrtno usposabljanje kadra za delo v ljudski obrambi, opremljanje organov družbenopolitične skupnosti in družbenopolitičnih organizacij s potrebnimi materialnimi sredstvi;
- oblikovanje rezerv materialnih sredstev za primer naravnih in drugih hudih nesreč;
- ureditev površin za eventuelno evakuacijo oziroma nastanitev prebivalcev v slučaju elementarnih nezgod in drugih nesreč;
- načrtna in organizirana gradnja zaklonišč oziroma prilagajanje že obstoječih objektov za zaklanjanje prebivalstva in materialnih dobrin;
- nadaljevanje z izvajanjem usposabljanja prebivalstva in zunanje šolske mladine.

Za realizacijo nalog ljudske obrambe in družbene samozaščite bomo porabili sredstva v višini 0,5% narodnega dohodka občine Trebnje za obdobje 1986—1990. Del potrebnih sredstev bo zagotovljenih v proračunu občine, del sredstev pa se bo združevalo iz dohodka občanov, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in delovnimi sredstvi v zasebni lasti, v višini 0,5% osnove BOD.

10. USMERITVE IN UKREPI ZA REALIZACIJO DRUŽBENEGA PLANA

10.1. Naloge medobčinskega sodelovanja

Naloge na področju medobčinskega sodelovanja, predvsem z občinami dolenske regije in preostalimi sosednjimi občinami, so predvsem:

- razvoj samoupravnih odnosov in političnega sistema;
- razvoj gospodarskih dejavnosti, ki so skupnega pomena, predvsem potniškega prometa, integralnega transporta, predelovalno-živilske in kovinske industrije, sem sodijo tudi razvojni koncepti delovnih organizacij in TOZD s sedežem izven občine;
- razvoj energetske infrastrukture;
- razvoj prometne infrastrukture s poudarkom na pripravi ustrezne dokumentacije za izgradnjo avtoceste in modernizaciji regionalnih cest;
- razvoj vodnega gospodarstva;
- usmerjanje investicij v manj razvita območja, predvsem suhokrajinsko;
- razvoj na področju družbenih dejavnosti za racionalizacijo sedanje organiziranosti (usmerjeno izobraževanje, zdravstvo, kultura, skrbstvo);

- usklajevanje in usmerjanje kmetijske proizvodnje glede na naravne možnosti in ustvarjene potenciale;
- varovanje naravnega okolja in usklajevanje izbire lokacije za odlaganje posebnih in nevarnih odpadkov.

10.2. Naloge na ravni občine

a) Osnovne usmeritve:

Družbeni plan občine Trebnje opredeljuje politiko razvoja občine Trebnje v prihodnjem srednjeročnem obdobju, njeni temelji pa so opredeljeni z nalogami in zadolžitvami samoupravnih nosilcev planiranja ter drugih dogovorjenih subjektov v Dogovoru o temeljih družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1986—1990, ki je bil sprejet na seji zborov skupščine občine Trebnje 5. 2. 1986.

Politika srednjeročnega razvoja občine Trebnje za obdobje 1986—1990 izhaja iz:

- politike hitrejšega uveljavljanja zakona o združenem delu ter drugih zakon-skih predpisov, ki urejajo sistem družbene reprodukcije;
- politike odpravljanja nestabilnih gospodarskih razmer, ki izhajajo iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije;
- politike enakomernega razvoja občine;
- politike usklajevanja poselitve v občini in organizacije dejavnosti v prostoru;
- politike usklajenega razvoja med občinami, med občino in regijo, med občino in republiko ter politiko medsebojnega povezovanja;
- politiko krepitev splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Z določili zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije smo zagotovili podružbljanje planiranja na vseh področjih priprave in sprejemanja planskih dokumentov. S tem je zagotovljeno, da bodo samoupravni nosilci planiranja sprejemali pravilne odločitve pri realizaciji opredeljene politike razvoja občine.

Skupščina občine Trebnje in izvršni svet bosta tekoče spremljala izvajanje družbenega plana ter predlagala in sprejela ustrezne ukrepe ob morebitnih odstopanjih od opredeljenih smeri in politike razvoja občine.

b) Konkretne ukrepi in zadolžitve:

Pri pripravi srednjeročnega družbenega plana občine z nekaterimi analizami nosilcev planiranja nismo razpolagali, kar je sicer osnovni pogoj za opredeljevanje konkretnih nalog že v dogovoru o temeljih plana kakor v samem planu. Ta področja predstavljajo prednostne obveze nosilcev oziroma prioritete naloge po sprejetju tega plana, in so sledeča:

- konkretizacija razvojnih možnosti zaposlovanja po krajevnih skupnostih oziroma centralnih in lokalnih središčih (nosilec: OZD in skupnost za zaposlovanje);
- planiranje obremenitev razvojnih programov industrije na komunalno in energetskega infrastrukture ter ponovna preveritev potreb po dodatnih površinah (nosilec: OZD in TOZD);
- definicija vodozbirnih območij z ukrepi zavarovanja (nosilec: OVŠD, VGP Novo mesto in izvršni svet);
- definicija območij, ki so posebnega pomena za varovanje naravne in kulturne dediščine, s strokovnimi usmeritvami za pripravo dokumentov in ukrepov varovanja (nosilec: Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, izvršni svet);
- preveritev eksploatacijskih območij peskokopov, glinokopov in kvarcita in programov nadaljnje eksploatacije pri upravljalcih — uporabnikih ter priprava ustrezne dokumentacije (nosilec: upravljalci in zainteresirane krajevne skupnosti);
- priprava dodatnih strokovnih podlag in programskih zasnov za prostorske izvedbene načrte, kjer so načrtovani graditev in drugi posegi v prostor na podlagi določil srednjeročnega plana in priprava programa izdelave dokumentov s strokovnikom in viri financiranja (nosilec: izvršni svet SO);
- določitev mikrolokacije priključka na bodočo avtocesto pri Trebnjem in opredelitev programa servisne ponudbe (nosilec: Skupnost za ceste SRS, PUTNIK, izvršni svet SO);
- opredelitev trgovinske ponudbe po posameznih naseljih s poudarkom na vzpostavitvi celovite mreže dnevne oskrbe v občini (nosilec: trgovske OZD).

Številka: 30-06/86-10

Trebnje, 25. 6. 1986

SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE

predsednik
Nace DEŽMAN, I. r.

272.

Na podlagi 136. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 1/80) ter 105. člena statuta občine Trebnje (Skupščinski Dolenjski list, št. 9/79, 16/80 in 1/82) je izvršni svet skupščine občine Trebnje na 9. seji, dne 18. 7. 1986 sprejel

SKLEP

o ugotovitvi, da je dogovor o temeljih družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1986—1990 sklenjen

1.

Isvršni svet skupščine občine Trebnje ugotavlja, da je dogovor o temeljih družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1986—1990 sklenjen, ker ga je sprejela večina udeležencev.

2.

Isvršni svet z ugotovitvenim sklepom seznaniti zbere občinske skupščine.

3.

Ta sklep se objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Številka: 30-06/86-1

Datum: 18/7-1986

Predsednik
izvršnega sveta
MAKS KURENT

Občina Novo mesto

273.

Na podlagi določb Zakona o komunalnih dejavnostih (Ur list SRS 8/82), Zakona o družbeni kontroli cen (Uradni list SRS 9/85), Družbenega dogovora o skupnih izhodiščih za oblikovanje cen komunalnih storitev v letu 1986 (Uradni list SRS 2/86), Pravilnika o merilih za oblikovanje cen v DO Komunala Novo mesto ter sklepa skupščine Samoupravne komunalne skupnosti občine Novo mesto z dne 30. 10. 1986 je delavski svet DO Komunala Novo mesto v razširjeni sestavi dne 31. 10. 1986 sprejel

SKLEP

o določitvi cen osnovnih komunalnih storitev

1. člen

a) Cena vode po posameznih porabnikih znaša:

- gospodinjstvo	85 din/m ³
- družbene dejavnosti	110 din/m ³
- gospodarstvo	211 din/m ³

b) Cena odvajanja odplak (kanalizacija) po posameznih porabnikih:

- gospodinjstvo	46 din/m ³
- družbene dejavnosti	63 din/m ³
- gospodarstvo	100 din/m ³

c) Cena za odvoz odpadkov (smetarina) po posameznih porabnikih znaša:

- gospodinjstvo	6 din/m ²
- družbene dejavnosti	14 din/m ²
- gospodarstvo	32 din/m ²

d) Cena za čiščenje odpadnih voda po posameznih porabnikih znaša:

- gospodinjstvo	10 din/m ³
- družbeni sektor in obrt	49 din/m ³

V skladu s Tehničnim pravilnikom o javni kanalizaciji (skupščinski DL št. 12/84) se pri družbenem sektorju in obrti pri čiščenju odpadnih voda upošteva faktor onesnaženosti.

2. člen

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati sklep o določitvi cen komunalnih storitev, objavljen v Skupščinskem Dolenjskem listu št. 6/86.

3. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Štev.: 90/1107-3/86

Novo mesto, dne 31. 10. 1986

Predsednik DS DO Komunala:
LEOPOLD OKLEŠEN, l. r.

274.

Na podlagi 37. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86), 43. člena navodila o vsebini posebnih strokovnih podlag in o vsebini prostorskih izvedbenih aktov (Uradni list SRS, št. 14/84) ter 223. člena statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list, št. 5/79 in 14/82) je izvršni svet skupščine občine Novo mesto na seji dne 4. novembra 1986 sprejel

SKLEP

o javni razgrnitvi osnutka lokacijskega načrta kanalizacijskega sistema Dolenjske Toplice — Straža

1. člen

Javno se razgrne osnutek lokacijskega načrta kanalizacijskega sistema Dolenjske Toplice — Straža, ki ga je izdelal Zavod za družbeno planiranje Novo mesto pod št. LN 4601 v juniju 1986.

2. člen

Osnutek lokacijskega načrta iz 1. člena tega sklepa bo razgrnjen v prostorih skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 2. I. nadstropje, v prostorih krajevne skupnosti Straža, v Gor. Straži št. 167 in prostorih krajevne skupnosti Dolenjske Toplice, v Dolenjskih Toplicah št. 6, 30 dni od objave sklepa.

3. člen

Organizacije združenega dela, druge organizacije in skupnosti, organi in društva, delovni ljudje in občani lahko do poteka roka razgrnitve podajo pismene pripombe, mnenja in predloge na krajih razgrnitve ali pa jih pošljejo komiteju za urbanizem in varstvo okolja občine Novo mesto.

4. člen

Sklep se objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Številka: 350-010/86-9

Datum: 4/11-1986

Predsednik IS
skupščine občine novo mesto
IVO LONGAR, l. r.

275.

Na podlagi 37. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86), 43. člena navodila o vsebini posebnih strokovnih podlag in o vsebini prostorskih izvedbenih aktov (Uradni list SRS, št. 14/84) ter 223. člena statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list, št. 5/79 in 14/82), je izvršni svet skupščine občine Novo mesto na seji dne 4. novembra 1986 sprejel

SKLEP

o javni razgrnitvi osnutka ureditvenega načrta za pokopališče v Šmihelu pri Novem mestu

1. člen

Javno se razgrne osnutek ureditvenega načrta za pokopališče v Šmihelu pri Novem mestu, ki ga je izdelal Zavod za družbeno planiranje Novo mesto pod št. UN 3601 v avgustu 1986.

2. člen

Osnutek ureditvenega načrta iz 1. člena tega sklepa bo razgrnjen v prostorih skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, I. nadstropje, ter v prostorih Srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve Boris Kidrič novo mesto, skupno za krajevno skupnost Drska in krajevno skupnost Šmihel, 30 dni od objave sklepa.

3. člen

Organizacije združenega dela, druge organizacije in skupnosti, organi in društva, delovni ljudje in občani lahko do poteka roka razgrnitve podajo pismene pripombe, mnenja in predloge na krajih razgrnitve ali pa jih pošljejo komiteju za urbanizem in varstvo okolja občine Novo mesto.

4. člen

Sklep se objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Številka: 352-2/85

Datum: 4/11-1986

Predsednik IS
skupščine občine Novo mesto
IVO LONGAR, l. r.

Medobčinske objave

276.

Na podlagi 3. odstavka 108. člena zakona o varnosti cestnega prometa (Uradni list SRS št. 5/82) je izvršni svet skupščine občine Novo mesto, po predhodnem mnenju izvršnih svetov skupščin občin Črnomelj, Metlika in Trebnje na 21. seji dne 4. novembra 1986 sprejel naslednjo

ODREDBO

o višini stroškov voznškega izpita, preizkusa znanja predpisov o varnosti cestnega prometa in preverjanja voznškega znanja

I.

Odredba določa višino stroškov voznškega izpita, preizkusa znanja predpisov o varnosti cestnega prometa in preverjanja voznškega znanja, ki so jo dolžni plačati kandidati za voznike pri prijavi za izpit za voznika v občinah Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje.

II.

Višina stroškov za izpit iz predpisov o varnosti cestnega prometa za vožnjo motornih vozil vseh kategorij in kmetijskih traktorjev znaša 1500 din.

Višina stroškov preizkusa znanja predpisov o varnosti cestnega prometa za voznike delovnih strojev, motokultivatorjev in koles z motorjem znaša 1500 din.

Stroške prvega preizkusa ne plačajo učenci osnovnih šol v primeru, ko preizkuse opravljajo v organizirani skupini po najmanj 25 kandidatov pod pogojem, da so predhodno obiskovali tečaj za opravljanje preizkusa.

III.

Višina stroškov za izpit iz vožnje motornega vozila oziroma kmetijskega traktorja znaša:

1. za kategorijo A	2700 din
2. za kategorijo B	2800 din
3. za kategorijo C	3800 din
4. za kategorijo D	8000 din
5. za kategorijo E	3800 din
6. za kategorijo T (kmet. traktor)	2700 din

IV.

Ta odredba začne veljati z dnem objave v Skupščinskem Dolenjskem listu. Z dnem pričetka veljavnosti te odredbe, preneha veljati odredba št. 38-04/82 z dne 28. 1. 1986 (Skupščinski Dolenjski list št. 2/86).

Številka: 38-04/82

Datum: 4/11-1986

Predsednik IS
skupščine občine Novo mesto
IVO LONGAR, l. r.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
KRŠKO,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Uradno glasilo skupščin občin Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica in Trebnje izdaja DIC tozdr Dolenjski list, Novo mesto.

Glavni urednik Drago Rustja, odgovorni urednik Marjan Legan.

Izhaja po potrebi. Za družbenopolitične skupnosti in organizacije, delovne organizacije, društva in druge pravne osebe je naročnina za SDL všteta v naročnino za Dolenjski list, za preostale je letna naročnina 500 din, izvod v prosti prodaji stane 20 din.

Tekoči račun pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon (068) 23-606 in 24-200. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje IS SRS (št. 421-1/72 od 15. 11. 1984) se za Skupščinski Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozdr Grafika, Novo mesto. Tisk: Tiskarna Novo mesto.